

Bizden Haberler

| SAYI 509 |

SANATLA DEĞİŞ
DÜNYAYI DÖNÜŞTÜR

17. İSTANBUL BİENALİ 17 EYLÜL - 20 KASIM 2022
DAVETLİMİZSİNİZ

Bizden Haberler'in değerli okurları,

Koç Holding olarak çağdaş Türkiye'nin yolunun eğitim, kültür ve sanattan geçtiğine inanıyoruz. Ne mutlu ki, tüm bu alanlarda ülkemize katkımız giderek büyüyor. Pandemi sebebiyle bir süredir sekteye uğrayan kültür ve sanat hayatı yeniden canlanırken, 2007 yılından bu yana sürdürdüğümüz İstanbul Bienali sponsorluğumuzu 2036'ya kadar uzatma kararı aldık. Ülkemizde kültür ve sanat alanındaki en uzun süreli sponsorluk desteğini veren kurum olarak, çağdaş sanatın çok daha geniş kitlelere ulaşmasına katkı sunmaktan gurur duyuyoruz. İstanbul'u güncel sanatın buluşma noktası haline getiren 17'nci İstanbul Bienali'nde 500'ün üzerinde katılımcının 50'yi aşkın projesi yer alıyor. Koç Topluluğu Spor Kulübü bünyesinde yer alan Abdülmecid Efendi Köşkü de bienal ile eş zamanlı olarak Koç Holding desteğiyle düzenlenen "İsmi Lâzım Değil" sergisine ev sahipliği yapıyor. Yönetim Kurulu Başkanımız Ömer M. Koç'un koleksiyonuna ait eserler, Türkiye ve yurt dışındaki kurum, sanatçı ve koleksiyonerlerden ödünç alınan ve ayrıca bu sergiye özel üretilen sanat eserlerinden oluşan serginin ve bienalin sanatın dönüştürücü gücüyle eşsiz bir deneyim sunacağına inanıyorum.

Ülkemizi geleceğin dünyasında daha da itibarlı konumuna taşıyacak olan bir diğer önemli konu hiç kuşkusuz eğitim. Vehbi Koç Vakfı'nın sürdürülebilir ve çarpan etkisi yüksek modelleriyle, Türkiye'nin aydınlık yarınlarına hizmet edecek eğitim yatırımlarını gerçekleştiriyoruz. Bu anlayışla 34 yıl önce kurulan ve üstün standartlarıyla uluslararası çapta başarılı öğrenciler yetiştiren Koç Okulu, ülkemize ve dünyaya örnek olacak bir okul yaratma vizyonu çerçevesinde tasarlanan yeni lise binasının açılışını geçtiğimiz günlerde gerçekleştirdi. Koç Okulu'nun tarihinde kısa bir yolculuğa çıkacağınız özel ekimizi ilgiyle okuyacağınıza inanıyorum.

Sadece eğitim ve kültür alanında değil, Türkiye'nin inovasyon potansiyelinin harekete geçirilmesinde de etkin bir rol üstleniyoruz. Hızla değişen iş modellerine uygun hizmet ve çözümler sunan şirketimiz Token Finansal Teknolojiler bunun

en güzel örneklerinden biri. Çok kısa bir süre önce kurulmasına rağmen, Türkiye'nin en inovatif 50 şirketinden biri olarak seçilme başarısını gösteren Token'ın işletmelerin dijitalleşmelerini sağlayacak, verimliliklerini ve kârlılıklarını artıracak çözümlerini de bu sayımızda ele alıyoruz.

Pandemi, iki yıldan daha uzun bir süre zarfında maalesef 6 milyondan fazla insanın hayatını kaybetmesine ve ekonomiler üzerinde ciddi sarsıntılara neden oldu. Koç Üniversitesi Tıp Fakültesi ve Koç Üniversitesi Translasyonel Tıp Uygulama ve Araştırma Merkezi'nden kıymetli araştırmacılarımız, yürüttükleri araştırmayla Covid-19 ile savaşta çok önemli bir adım atılmasına öncülük ettiler. Bu değerli bilim insanlarımızın tasarladığı yeni molekül, SARS-CoV2 virüsünün vücudumuza girmesini engelleyerek pandemiyle mücadelede önemli bir eşiğin geçilmesine katkı sağlayacak; kendilerini yürekten kutluyorum. Prof. Dr. Tuğba Bağcı Önder ile kaydettikleri bu başarıya dair yapılan röportajın gelecek daha güzel günlere ilişkin umudunuzu artıracığına inanıyorum.

Bilimsel araştırmalar ve tıptaki ilerlemeler, dünya genelinde yaşam sürelerinin uzamasına da katkı sağlıyor. Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal İlişkiler Departmanı'nın hazırladığı "Dünya Nüfus Beklentileri-2022" raporu, bu konuda günümüze ve geleceğe dair önemli saptamalara yer veriyor. Nüfusun büyüme hızı, coğrafi farklılıklar, yaşlı nüfusun artışı, uluslararası göç ve pandeminin etkilerine değinen bu faydalı rapordan başlıkları sayfalarımıza bulabilirsiniz.

Eylül ayı, Koç Topluluğu'nun bugünlere gelmesinde büyük emekleri olan Sevgi Gönül ve Suna Kıracı'ı sonsuzluğa uğurlamamızın yıl dönümlerine denk geliyor. Sevgi Gönül, Türkiye'de kültür ve sanatın gelişimine büyük emek harcamış, bu alanda öncü ve örnek kurumları memleketimize armağan etmiş bir isimdi. Suna Kıracı ise ülkemizin çağdaşlaşmasında sadece ekonomik değil, toplumsal kalkınmanın da şart olduğuna inanan, vizyoner bir liderdi. Yaşamları boyunca bu ülkenin insanlarına, bu toprakların geçmişine ve geleceğine yönelik sorumluluk üstlenmekte tereddüt etmeyen, yaptıklarıyla kendilerinden sonra dahi değer yaratmayı sürdüren, örnek Cumhuriyet kadını bu iki değerli insanı rahmet ve özlemle anıyoruz.

Sevgi ve saygılarımla,

Levent Çakıroğlu

BU

4

NELER OLDU?

İpek Kırac, UN Women Tarafından
Düzenlenen Panelde Konuştu

Koç Okulu Yeni Lise Binası Açıldı

Suna Kırac'ın Hayalleri "Suna'nın
Kızları"yla Geleceğe Taşınıyor

Yeni Tam Elektrikli E-Transit
Custom ile Ticaretin Geleceği
Değişiyor

Otokar'dan Çekya'ya 90 Adet
Otobüs İhracatı

United Aygaz Bangladeş Faaliyete
Başladı

Arçelik'ten Sürdürülebilir Değişim
İçin İnovasyon Çağrısı

12

VİZYON

Hayatın Ritmi İstanbul Bienali ile
Değişiyor

17. İstanbul Bienali'nin
Küratörlerinden Buluşma ve
Diyaloğa Davet

"İsmi Lâzım Değil"; Bilinmenin
Büyüleyiciliği ve Tekinsizliği

Abdülmecid Efendi Köşkü'nde
Tarih ile Sanatın Kusursuz Ahengi

Erkan Duysal: "Geleceğin
Teknolojilerini Tasarlamak İçin
Çalışıyoruz"

SA-

İmtiyaz Sahibi Koç Holding A.Ş. adına Levent Çakıroğlu (Sahibi) Sorumlu Yönetmen Şeniz Akan Yayın Koordinatörü Özge Başefe
Karbeyaz Yayın Kurulu M. Dumrul Sabuncuoğlu, Nihal Köz Yayın Direktörü Nihal Köz Direktör Berna San Editörler Biray Anıl Birer,
Yasemin Balaban, Arzu Erdoğan, Ahmet Destici, Mine Akverdi Denктаş, Özlem Kapar Bayburs Tasarım ve Uygulama Overteam,
Nurcan Baş, Şirin Doğan Fotoğraf Editörü Hüseyin Serdar Öngen

YAKIN PLAN

36

Koç Üniversitesi'nden Covid-19'la Savaşta Yeni Bir Aşama

Dünyamızda 8 Milyar Kişi; 8 Milyar Değer

DA

50

YENİ DÜNYA

46

Web'de Yeni Takım Oyunu Kurulurken..

ANMA

İdeallerin Peşinde Bir Yaşam: Suna Kırar

Sanata ve Kültüre Adanmış Bir Ömür: Sevgi Gönül

YI-

ENGLISH SUMMARIES

54

KOÇ OKULU YENİ LİSE BİNASI AÇILDI

VEHİ KOÇ VAKFI BÜNYESİNDE FAALİYET GÖSTEREN KOÇ OKULU, YENİ LİSE BİNASINI 2022-2023 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILININ İLK GÜNÜ OLAN 12 EYLÜL 2022'DE GERÇEKLEŞTİRİLEN BİR TÖRENLE HİZMETE AÇTI. AÇILIŞ TÖRENİNDE KONUŞAN KOÇ HOLDİNG YÖNETİM KURULU ÜYESİ VE KOÇ OKULU YÖNETİM KURULU BAŞKANI İPEK KIRAÇ, "EĞİTİME SAHİP ÇIKMAK, BURADA OLAN HER BİR KİŞİNİN ÜSTÜNE VAZİFE. UNUTMAYALIM, İYİ BİR GELECEK ANCAK İYİ BİR EĞİTİMLE MÜMKÜN" DEDİ.

Türkiye'nin ilk özel vakfı olarak 17 Ocak 1969'da kurulan Vehbi Koç Vakfı, eğitim, kültür ve sağlık alanlarındaki yatırımlarına devam ediyor. Kurucusu Vehbi Koç'tan aldığı ilhamla "Üstümüze Vazife" diyerek çalışmalarını sürdüren vakıf, 466 gün önce temeli atılan Koç Okulu Yeni Lise Binası'nın açılışını 2022-2023 eğitim-öğretim yılının ilk günü, 12 Eylül 2022'de gerçekleştirdi. Yeni binada yaşam alanları, stüdyolar, ofisler ve ortak sosyal alanlar, farklı kullanıcıların ihtiyaç ve beklentilerine göre şekillendi.

Geleceğin Koç Okulu kampüsünün ilk adımı olan Yeni Lise Binası'nın açılış törenine İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu, Koç Holding Şeref Başkanı Rahmi M. Koç, Vehbi Koç Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Semahat Arsel, Koç

Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ömer M. Koç, Koç Holding Yönetim Kurulu Üyesi ve Koç Okulu Yönetim Kurulu Başkanı İpek Kırar, Koç Holding CEO'su Levent Çakıroğlu, Vehbi Koç Vakfı Genel Müdürü Oğuz Toprakoğlu, Koç Okulu Genel Müdürü Prof. Dr. Murat Günel ve okul yönetimi katıldı. Tören ayrıca öğrenciler, öğretmenler ve veliler için Koç Okulu YouTube kanalında canlı yayınlandı.

İpek Kırar: "Bu binayı özgür ve kurallı, kapsayıcı ve prestijli, sabit ama bir o kadar da esnek olması vizyonu ile tasarladık"

Törende bir konuşma gerçekleştiren Koç Holding Yönetim Kurulu Üyesi ve Koç Okulu Yönetim Kurulu Başkanı İpek Kırar, "Hayatta bazı büyük değişimler bir dönüşüm ve

gelişim fırsatını da beraberinde getiriyor. Yeni lise binamız da bize uzun zamandır üzerinde çalıştığımız geliştirilmiş eğitim vizyonumuzla yeni bir sayfa açma imkânı tanıdı. Dünyanın önde gelen, eğitim alanında uzmanlaşmış mimarlarıyla birlikte geleceğin öğrenme biçimlerinin nasıl olacağı konusunu merkeze alarak bu binayı özgür ve kurallı, kapsayıcı ve prestijli, sabit ama bir o kadar da esnek olması vizyonu ile tasarladık. Ülkemize ve dünyaya örnek olmasını istedik. Çünkü eğitim tarzları değişiyor, beklentiler değişiyor. Bu sürecin her anına ayak uydurmak ve hazır olmak zorundayız. Eğitim bugün hâlâ ülkemizin bir numaralı sorunu. Ve hepimiz çok iyi biliyoruz ki ekonomik ve toplumsal kalkınmamızın temel şartı iyi eğitilmiş nesiller" dedi.

Vehbi Koç Vakfı, “Üstümüze Vazife” diyerek temelini attığı Koç Okulu'nun yeni lise binasının açılışını gerçekleştirdi. “Geleceğın Okulu” olma vizyonuyla 34 yıl önce Türk eğitim ve öğretim hayatına kazandırılan Koç Okulu'nun tarihinde sizleri kısa bir yolculuğa çıkaracak olan özel eki okumak için **tıklayınız.**

İPEK KIRAÇ, UN WOMEN TARAFINDAN DÜZENLENEN PANELDE KONUŞTU

UN WOMEN TARAFINDAN DÜZENLENEN “EYLEM YILI: PAYDAŞLARLA BİRLİKTE DAHA EŞİTLİKÇİ VE KAPSAYICI DİJİTAL TOPLUMLAR İNŞA ETMEK” BAŞLIKLİ PANELDE KOÇ HOLDİNG’İ TEMSİLEN BİR KONUŞMA YAPAN KOÇ HOLDİNG YÖNETİM KURULU ÜYESİ İPEK KIRAÇ, “TOPLUMSAL CİNSİYETE DAYALI EŞİTSİZLİKLERLE MÜCADELENİN EN ÖNEMLİ GÖSTERGESİ, LİDERLER İÇİN DE KURUMLAR İÇİN DE TEMENNİ VE İYİ NİYET DİLİNE SON VERİP, SOMUT HEDEFLER ORTAYA KOYMAK VE BU HEDEFLERİ CESARETLE VE KARARLILIKLA GERÇEKLEŞTİRMEK OLMALI” DEDİ.

Koç Holding Yönetim Kurulu Üyesi İpek Kırac, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu haftası kapsamında UN Women (BM Kadın Birimi) tarafından düzenlenen “A Year of Action: Building more equal and inclusive digital societies through multi-stakeholder partnerships (Eylem Yılı: Paydaşlarla Birlikte Daha Eşitlikçi ve Kapsayıcı Dijital Topluluklar İnşa Etmek)” başlıklı panelde konuştu. Kırac, UN Women bünyesindeki Nesiller Boyu Eşitlik Forumu’nun teknoloji ve inovasyon alanlarında Koç Holding’in küresel liderliği kapsamında yürüttüğü çalışmaları anlattı.

UN Women İcra Direktörü Yardımcısı Anita Bhatia’nın moderatörlüğünü üstlendiği, UN Women İcra Direktörü Sima Bahous’un açılış konuşmasını yaptığı, Finlandiya Kalkınma İş Birliği ve Dış Ticaret Bakanı Ville Skinnari, Ruanda İnovasyon, Bilişim ve İletişim Teknolojileri Bakanı Paula Ingabire, BM Genel Sekreteri Teknoloji Elçisi Amandeep Singh Gill ve Logitech CEO’su Bracken Darrell’in katıldığı panelde soruları yanıtlayan Koç Holding Yönetim Kurulu Üyesi İpek Kırac, Koç Topluluğu’nun toplumsal cinsiyet eşitliği alanında ve cinsiyete dayalı önyargılarla mücadelede uzun yıllardır önemli bir misyon üstlendiğini vurguladı.

Toplumsal cinsiyete dayalı eşitsizlikler ve önyargıların tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de çok önemli bir sorun olduğuna işaret eden İpek Kırac, “Farklı sektörlerde

BM Genel Sekreteri Teknoloji Elçisi Amandeep Singh Gill, UN Women İcra Direktörü Yardımcısı Anita Bhatia, UN Women İcra Direktörü Sima Bahous, Ruanda İnovasyon, Bilişim ve İletişim Teknolojileri Bakanı Paula Ingabire, Koç Holding Yönetim Kurulu Üyesi İpek Kırac, Logitech CEO’su Bracken Darrell

faaliyet gösteren bir Topluluk olarak toplumsal cinsiyet eşitliği için hem ülkemizde hem de küresel ölçekte liderlik etme sorumluluğumuz olduğuna inanıyoruz. Bu kapsamda önyargıları ortadan kaldırmak ve cinsiyet temelli kalıp yargıları dönüştürmek için Birleşmiş Milletler Kadın Birimi ile ortak projeler yürütüyor, akademik kuruluşlar ve STK’larla iş birliği yapıyoruz. Nesiller Boyu Eşitlik Forumu Teknoloji ve İnovasyon Eylem Grubu liderlerinden biri olarak teknoloji ve inovasyon alanlarında bu yıl başlattığımız eşitlik seferberliği de bu yolculuktaki kararlılığımızı ortaya koyuyor. Çünkü biliyoruz ki; gelecekte mesleklerin

“Koç Topluluğu olarak UN Women ile iş birliğimiz ve Nesiller Boyu Eşitlik Forumu’ndaki liderliğimiz kapsamında sürdürdüğümüz eşitlik seferberliğinin en büyük destekçisi ve en yakın takipçisiyim.”

NELER OLDU?

büyük çoğunluğu teknoloji ve inovasyon alanlarında yetkinlikler gerektirecek. Dolayısıyla bu günden hazırlıklı olmalıyız. Gençlerimizi bu alanlarda en donanımlı olacakları şekilde yetiştirmeliyiz. Biz de bu yönde çalışmalarımızı cesaretle sürdürüyoruz” dedi.

“Temenni dilinin ötesine geçen somut hedeflerimiz ile toplumdaki dönüşüme liderlik edeceğimize inanıyoruz”

İpek Kırış, sözlerini şöyle sürdürdü: “Hayaller Hedefimiz diyerek başlattığımız eşitlik seferberliği kapsamında şirketlerimizin STEM alanlarındaki kadın istihdam oranlarını analiz ederek somut hedefler belirledik. Bu kapsamda teknoloji ve inovasyon bölümlerindeki asgari kadın çalışan oranını 2026 yılına kadar en az %30 seviyesine çıkartmak ve her yaş grubundan 500.000 kadın ve kız çocuğuna ulaşmak için Topluluk şirketlerimiz 30 program yürütüyor. Taahhütlerimiz kapsamında ilkökul ve liselerde kız çocuklarının STEM alanlarına yönelmesi için farklı programları hayata geçiriyoruz. Ayrıca üniversite öğrencileri ve kariyerlerinin başındaki profesyoneller için teknoloji, inovasyon ve STEM alanlarında kariyerlerini ilerletmelerine yardım edecek burs, özel staj ve mentorluk programları sunmaya başladık. Topluluk şirketlerimizin hayata geçirdiği projelerin toplu bir etki oluşturacağına, temenni dilinin ötesine geçen somut hedeflerimiz ile toplumdaki dönüşüme liderlik edeceğimize inanıyoruz. Toplumsal cinsiyete dayalı eşitsizliklerle mücadelenin en önemli göstergesi, liderler için de kurumlar için de temenni ve iyi niyet diline son verip, somut hedefler ortaya koymak ve bu hedefleri cesaretle ve kararlılıkla gerçekleştirmek olmalı. Koç Topluluğu olarak UN Women ile iş

birliğimiz ve Nesiller Boyu Eşitlik Forumu'ndaki liderliğimiz kapsamında sürdürdüğümüz eşitlik seferberliğinin en büyük destekçisi ve en yakın takipçisiyim.”

“Yeni ürün ve hizmetlerimizin inovasyon ve Ar-Ge süreçlerinin eşitlikçi bakış açısıyla ele alınmasını amaçlıyoruz”

Teknoloji ve inovasyon alanlarındaki cinsiyet uçurumunu kapatmak amacıyla kadınlar tarafından kurulan girişimlerle iş birliklerinin de önemine dikkat çeken İpek Kırış, “Bu taahhüdümüz kapsamında Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) ve Koç Üniversitesi Girişimcilik Araştırma Merkezi (KWORKS) iş birliği ile BOOST: Kadın Teknoloji Girişimcileri Programı'na destek oluyoruz. Program kapsamında katılımcılara liderlik, iş geliştirme ve davranışsal iç görü eğitimleri veriyoruz. Ayrıca Topluluk şirketlerimizdeki yeni ürün ve hizmetlerimizin inovasyon ve Ar-Ge süreçlerinin eşitlikçi bakış açısıyla ele alınmasını amaçlıyoruz. Otomotiv, dayanıklı tüketim gibi sektörlerde faaliyet gösteren bir topluluk olarak bu dönüşümü sağlamak hiç kolay değil ancak bu yolda önemli adımlar atıyoruz. Şirketlerimizde eşitlikçi inovasyon süreçleri yürütemek üzere rehber hazırlığımız devam ediyor” dedi. Koç Topluluğu'nun bugüne kadar

yürüttüğü çalışmalarda sadece Topluluk şirketlerini değil, tüm ekosistemi etkileyen bir anlayışla hareket ettiğinin altını çizen İpek Kırış, “Bayilerimizden tedarikçilerimize, çalışma arkadaşlarımızın ailelerinden reklam ajanslarımıza kadar, bu alanda farkındalık ve bilinç geliştirecek projeler yürütüyoruz. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin kurumsal kültürümüzün ve süreçlerimizin bir parçası olması için geçmişten bugüne merhum Mustafa Koç'un ve Yönetim Kurulu Başkanımız Ömer Koç'un UN Women bünyesinde ve HeForShe sürecinde üstlendiği küresel liderliklerle bugüne dek çok önemli proje ve iş birliklerini hayata geçirdik. Hayaller Hedefimiz diyerek başlattığımız yeni seferberlik ile de hayata geçirdiğimiz örnek projelerin ekosistemimize ilham olacağına ve çarpan etkisiyle eriştiğimiz kişi sayısının katlanarak artacağına inanıyoruz. Bu inancımızın arkasında yatan neden de aslında çok basit: Toplumsal cinsiyet eşitliğini ancak birlikte hareket ederek, kolektif etkiyi oluşturarak sağlayabiliriz. Nesiller Boyu Eşitlik Forumu Eylem Grubu liderleri olarak toplumların, devletlerin, sivil toplum kuruluşlarının, hayır kurumlarının ve özel kuruluşların kapsayıcı bir dijital dönüşümü sağlayacak şekilde birlikte çalıştığını görmekten mutluluk duyuyorum” şeklinde konuştu.

SUNA KIRAÇ'IN HAYALLERİ "SUNA'NIN KIZLARI"YLA GELECEĞE TAŞINIYOR

TÜRKİYE'NİN ÖNDE GELEN EĞİTİM GÖNÜLLÜLERİNDEN İŞ İNSANI SUNA KIRAÇ'IN VEFATININ İKİNCİ YILINDA, "SUNA'NIN KIZLARI" EĞİTİM YOLCULUĞU DA BİR YILI GERİDE BIRAKTI. KIZ ÇOCUKLARIN EĞİTİME ERİŞMELERİ VE EĞİTİMLERİNİ EN ÇOK KAZANIMLA TAMAMLAMALARINI SAĞLAYACAK EKOSİSTEMİ YARATMAK İÇİN ÇALIŞTIKLARINI BELİRTEN KOÇ HOLDİNG YÖNETİM KURULU ÜYESİ İPEK KIRAÇ, "SUNA'NIN KIZLARI İLE ANNEMİN EĞİTİM, ÖZELLİKLE DE KIZ ÇOCUKLARIN EĞİTİMİ ALANINDAKİ İDEALLERİNİ GELECEĞE TAŞIMAK İÇİN ÇALIŞACAĞIZ" DEDİ.

Sanayi, eğitim, kültür ve sanat alanlarında sayısız başarıya imza atan iş insanı Suna Kiraç aramızdan ayrılışının ikinci yıl dönümünde çeşitli etkinliklerle anılırken Koç Holding Yönetim Kurulu Üyesi İpek Kiraç'ın, annesi Suna Kiraç'ın ideallerini geleceğe taşımak için başlattığı "Suna'nın Kızları" eğitim yolculuğu da birinci yılını tamamladı. İpek Kiraç, Suna'nın Kızları'nın eğitime erişemeyen, eğitimini tamamlayamayan, nitelikli eğitim alamayan ve gelecek hayallerini gerçekleştiremeyen kız çocuklarına ulaşmak için yola çıktığını belirterek, "Annem, bir eğitim gönüllüsü olarak yaşamını eğitime ve eğitimde fırsat eşitliğine adanmıştı. Suna'nın Kızları, annemin eğitim alanındaki çabalarını, değerlerini, hedeflerini ve vizyonunu yaşatacak" dedi.

Çözüm ve destek topluluklarının modelleri sunuldu

Kız çocukların eğitime erişmelerini, bu süreci en çok kazanımla tamamlamalarını sağlayacak ekosistemi yaratmak amacıyla farklı alanlardan 32 sivil toplum kuruluşunun oluşturduğu 5 ayrı çözüm ve destek topluluğu dört ay süren titiz ve detaylı çalışmalarının sonucunu, bu sürede ürettikleri modelleri ve ortaklaştıkları aksiyon alanlarını paylaşmak için bir araya geldi. STK temsilcilerini ve akademisyenleri buluşturan toplantının ardından açıklama yapan İpek Kiraç, Suna'nın Kızları'nın çocukların bütüncül gelişimlerini odağa alan, bunu yaparken kız çocukların özgün ihtiyaçlarını gözeten bir ekosistem oluşturmayı hedeflediğini hatırlattı. Ekim ayından itibaren çözüm ve

destek topluluklarının oluşturduğu modelleri pilot bölgelerde uygulamaya başlayacaklarını da duyuran Kiraç, kız çocukların bedensel ve duygusal olarak iyi hâlde olmaları, öğrenmeye kesintisiz devam edebilmeleri, oyundan ve eğlenmekten geri kalmamaları, baskı altında olmamaları ve gelecekleri ile ilgili karar sahibi olmalarını sağlayacak bir ekosistemi oluşturmak için yola çıktıklarına işaret etti.

"Kız çocukların sözünü yükselteceğiz"

Günümüzde kız çocuklarının, yoksulluktan iklim krizine kadar birçok yıkıcı sorunun tam ortasında yer aldığını kaydeden İpek Kiraç, sözlerini şöyle sürdürdü: "Bu sorunlardan en az şekilde etkilenmelerini ve hatta çözümlerinde aktif rol almalarını sağlamamız gerekiyor. Bunun için de kız çocukların gelişim ihtiyaçlarını karşılayan nitelikli eğitim imkânlarına erişimleri çok önemli. Hedeflerimiz doğrultusunda aileler, okullar, öğretmenler, karar vericiler, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşlarının sorumluluklarını daha berraklaştırırsak, dayanışma içerisinde birbirimizi destekleyen çalışmaları hayata geçirirsek, kız çocukların sözünü yükseltip Cumhuriyetimizin 100. yılında çocukların gücüne güç katabilirsek, büyük bir değişim yaratabileceğimize inanıyorum."

YENİ TAM ELEKTRİKLİ E-TRANSİT CUSTOM İLE TİCARETİN GELECEĞİ DEĞİŞİYOR

FORD'UN TİCARİ MÜŞTERİLERİNİN ÜRETKENLİKLERİNİ VE VERİMLİLİKLERİNİ ARTIRMAYI HEDEFLEYEN YENİ İŞ BİRİMİ FORD PRO, FORD'UN HEYECANLA BEKLENEN İKİNCİ ELEKTRİKLİ TİCARİ ARACI FORD E-TRANSİT CUSTOM'I TANITTI.

Avrupa'nın en çok satan ticari aracının tam elektrikli versiyonu olan yeni E-Transit Custom, 1 tonluk araç segmentindeki müşterilere yenilikçi ve verimliliği artıracak yeni çözümler sunmak üzere sıfırdan tasarlandı. Ford Otosan Kocaeli Fabrikaları'nda

üretilen Ford'un Avrupa'ya yönelik tam elektrikli ikinci ticari modeli olan E-Transit Custom, Ford'un elektrik dönüşümünde stratejik önem taşıyor. Ford'un global araştırma, mühendislik ve yazılım yetkinliklerinin gücünden doğan E-Transit Custom, gelişmiş elektrikli araç teknolojisini Ford Pro'nun dijital yazılım ve hizmet ekosistemiyle birleştirerek işletmelerin sahiplik maliyetini düşürmelerine, daha verimli çalışmalarına ve elektrikli araçlara geçişlerini kolaylaştırmaya yardımcı olacak.

"Ford Pro ve E-Transit Custom, ticari bir aracın neler yapabileceğini yeniden tanımlıyor ve ticari hayatı yeni bir dijital çağa taşıyor" diyen Ford Motor Company Başkanı ve CEO'su Jim Farley, "50 yılı aşkın süredir müşterilerimizle yakın ilişkide olup ihtiyaçlarını dinlememiz Transit Custom'ın Avrupa'nın en popüler ticari aracı olmasına en büyük katkısı sağladı. Yeni E-Transit Custom, yeni dijital çağda da onların tüm ihtiyaçlarını karşılamak üzere yeniden tasarlandı ve geliştirildi" açıklamasında bulundu.

OTOKAR'DAN ÇEKYA'YA 90 ADET OTOBÜS İHRACATI

OTOKAR, YILIN EN BÜYÜK OTOBÜS İHRACATI ANLAŞMALARINDAN BİRİNİ ÇEKYA İLE YAPTI. OTOKAR, DORUK OTOBÜSLERİ İÇİN USTİ BÖLGESİ TAŞIMACILIK ŞİRKETİ OLAN DOPRAVNI SPOLEČNOST ÚSTECKÉHO KRAJE'DEN 90 ADETLİK SİPARİŞ ALDI. YAKLAŞIK 14 MİLYON EURO TUTARINDA OLAN SÖZLEŞME DÂHİLİNDE ARAÇLARIN TESLİMATININ 2023'ÜN İLK YARISINDA BAŞLAYARAK 12 AY İÇERİSİNDE TAMAMLANMASI PLANLANIYOR.

Otokar, kendi tasarımı ve üretimi otobüslerle ihracat pazarlarında büyümeye devam ediyor. Başta Avrupa olmak üzere dünyanın 50'yi aşkın ülkesinde milyonlarca yolcuya konforlu, güvenli seyahat imkânı sunan Otokar, son olarak Çekya'nın Usti bölgesi taşımacılık şirketi olan Dopravní Společnost Ústeckého Kraje'den 90 adet Doruk otobüsü siparişi aldı. Yurt dışında Vectio ismiyle sunulan otobüsler, Çekya'nın yedinci en kalabalık

şehri olan Usti'nin toplu taşımacılık ihtiyaçları doğrultusunda üretilen. Yaklaşık 14 milyon Euro tutarında olan sözleşme dâhilinde araçların teslimatlarının 2023'ün ilk yarısında başlayarak 12 ay içerisinde tamamlanması planlanıyor.

Otokar'ın kullanıcı beklentileri doğrultusunda ürettiği orta boy otobüsü Doruk; iç ve dış modern görüntüsü, güçlü motoru, üstün yol tutuşu, yüksek manevra kabiliyeti

ve performansının yanı sıra düşük işletme giderleriyle de ön plana çıkıyor. Büyük ve geniş camları, ferah iç hacmi ile yolculara rahat ve keyifli bir yolculuk yaşıyor. Avrupa güvenlik normlarına uygun sistemlerin kullanıldığı otobüs, maksimum güvenlik sunuyor. Ayrıca alçak tabanı ve engelli rampası sayesinde tekerlekli sandalyeli, bebek arabalı ve yaşlı yolcuların rahatlıkla araca binmesine ve inmesine imkân sağlıyor.

UNITED AYGAZ BANGLADEŞ FAALİYETE BAŞLADI

AYGAZ'IN, UNITED ENTERPRISES & CO. LTD. İLE KURDUĞU ORTAK GİRİŞİM ŞİRKETİ UNITED AYGAZ BANGLADEŞ FAALİYETLERİNE BAŞLADI. ŞİRKET, BANGLADEŞ PAZARINDA HEM EV HEM DE ENDÜSTRİYEL TÜKETİCİLER İÇİN İNOVATİF LPG ÇÖZÜMLERİ SUNUYOR.

Aygaz'ın yurt dışında büyüme stratejisi çerçevesinde United Enterprises & Co. Ltd. ortaklığıyla kurduğu United Aygaz Bangladeş, Anwara'daki 6 bin metrik ton kapasiteli Chattogram'daki ana fabrikasında faaliyetlerine başladı. Bangladeş pazarına yönelik LPG temini, dolumu ve dağıtım konularında faaliyette bulunmak üzere eşit yönetim esaslarına dayalı bir ortak girişim şirketi olan United Aygaz, ülkeye yeni, yenilikçi LPG enerji çözümleri sunacak. Aygaz'ın teknik bilgi birikimi ve United Group'un 40 yıllık çeşitlendirilmiş iş portföyünden güç alan şirket, Bangladeş halkı ve ekonomisi için sürdürülebilir değer yaratma vizyonu ile hareket ediyor. Mükemmel kalite, benzersiz hizmet, özel lojistik destek, güvenlik güvencesi ve satış sonrası desteğiyle pazarda büyük bir fark yaratmaya başladıklarını dile getiren Aygaz Genel Müdürü Gökhan Tezel, "Hızlı büyüyen bir ülke olan Bangladeş'in, bu büyümeye paralel olarak enerji ihtiyaçları da hızla artıyor. United Aygaz'la daha iyi, daha güvenli ve daha kullanışlı temiz enerji çözümleri sunarak, insanlara her günü en iyi şekilde yaşamaları için gereken enerjiyi

sağlamak amacıyla çalışıyoruz. Tıpkı yurt içinde olduğu gibi yurt dışında da ev, ticari ve endüstriyel segmentlerde ürün ve hizmetlerimiz ve ülke genelindeki yetkili distribütörlerimiz aracılığıyla garantili müşteri memnuniyeti sağlama konusunda kararlıyız" dedi.

ARÇELİK'TEN SÜRDÜRÜLEBİLİR DEĞİŞİM İÇİN İNOVASYON ÇAĞRISI

ARÇELİK, BEKO VE GRUNDIG MARKALARIYLA IFA'DA EN YENİ TEKNOLOJİLERE SAHİP ÜRÜNLERİNİ TANITTI. FUARIN İLHAM VEREN KONUŞMACILARI ARASINDA YER ALAN ARÇELİK CEO'SU HAKAN BULGURLU; GEZEĞENİMİZİ, EKONOMİK BÜYÜME VE BUNUN SONUCU OLARAK ARTAN ÇEVRESEL TAHRİBAT DENKLEMİNİN OLUMSUZ ETKİLERİNDEN KORUYABİLMEK İÇİN ŞİRKETLERİ SÜRDÜRÜLEBİLİR İNOVASYONA ÖNCELİK VERMEYE DAVET ETTİ.

Arçelik, Avrupa ev aletleri sektörünün en önemli markalarından Beko ve Grundig ile IFA 2022'de en yeni teknolojilerini sergiledi. Sürdürülebilirliği tüm global organizasyonunda bir iş modeli olarak konumlandıran Arçelik'in CEO'su Hakan Bulgurlu, Avrupa'nın en büyük tüketici fuarı IFA'da "insanlığın refah seviyesi artarken gezegenin fakirleşmesi" üzerine yaptığı konuşmasında iklim değişikliğiyle mücadele konusunda sektöre acil eylem planı çağrısında bulundu. Dünyanın karşı karşıya olduğu zorluklardan bahseden

Hakan Bulgurlu, "Bir yandan inovasyon ve teknoloji hayatlarımızı kolaylaştırırken diğer yandan mevcut ekonomik model daha fazla tüketime yol açıyor. Aşırı tüketim eğilimi ise ekosistemi olumsuz etkiliyor. Bu paradoksun içinden sürdürülebilir inovasyon ile doğru dengeyi kurulmasını sağlayarak ve bugün mücadele ettiğimiz çevre sorunlarına teknolojik çözümler getirerek çıkabileceğimize inanıyorum" dedi. Bulgurlu, 2050 yılında net sıfır emisyon hedefinin soyut bir kavram değil, gezegendeki her canlının yaşamını doğrudan ilgilendiren bir

konu olduğunu ifade etti ve sözlerini şöyle sürdürdü: "Gezegelimiz, iklim krizine karşı bir dönüm noktasında. İnsanlığın dünya tarihinde bizi, 'harekete geçenler' ya da 'duyarsız kalanlar' olarak tanımlayacağı bir kavşaktayız. Böyle kritik bir dönemde sürdürülebilirlik yalnızca bir maliyet unsuru değil, zorunlu bir iş modeli olarak görülmeli. Sektörümüzün sürdürülebilir inovasyona odaklanması, enerji, su ve çevre konularında gerçek anlamda fark yaratan teknolojiler geliştirmeye öncelik vermesi oldukça önemli."

HAYATTA SINIRSIZ İHTİMAL VARSA, YAPI KREDİ'DE SINIRSIZ MOBİL VAR!

Hemen Yapı Kredi Mobil'i indirin, şubeye gitmeden
anında müşterimiz olun. Yapı Kredi'nin sınırsız
teknoloji ve hizmetlerinden yararlanın.

ANINDA
DİJİTAL
KART

MOBİL
ÖDEME

AKILLI
BORSACIM

HEMEN
İNDİRİN!

 YapıKredi

Hizmette sınır yoktur.

Neveell Harry

Irwan Ahmett, Tita Salina

Danarto dkk

HAYATIN RİTMİ İSTANBUL BIENALİ İLE DEĞİŞİYOR

♦ ♦ ♦

İstanbul Kültür Sanat Vakfı (İKSİV) tarafından Koç Holding sponsorluğunda düzenlenen 17. İstanbul Bienali, bir kez daha İstanbul'u güncel sanatın buluşma noktası hâline getiriyor. Gastronomiden ekolojiye, edebiyattan gıda güvenliğine, göçler ve göçmenlikten deniz yaşamına kadar pek çok konuda, farklı coğrafyalardan ve zaman dilimlerinden hikâyelerin anlatıldığı bienal, sanat aracılığıyla düşünmeyi ve sorgulamayı teşvik ediyor.

FOTOĞRAFLAR: *Sahir Uğur Eren*

Koç Holding sponsorluğunda, İstanbul Kültür Sanat Vakfı (İKSİV) tarafından düzenlenen 17. İstanbul Bienali, herkesi gündelik hayatın koşturmacasına ve kaosuna sanat yoluyla kısa bir ara vermeye davet ediyor. 17 Eylül-20 Kasım arasında Koç Holding'in sağladığı ek kaynak sayesinde ücretsiz gezilebilecek olan 17. İstanbul Bienali'nin küratörlüğünü Ute Meta Bauer, Amar Kanwar ve David Teh üstleniyor. Sanatçıların yeni üretimlerini destekleyerek iş birlikleri geliştirmelerini teşvik eden 17. İstanbul Bienali'nde, farklı coğrafyalarda benzer konular üzerine düşünen ve üreten, çeşitli disiplinlerdeki 500'ün üzerinde katılımcının, 50'yi aşkın projesi yer alıyor. Bienal katılımcıları arasında sanatçı, düşünür, yazar, şair, araştırmacı, mimar, radyo programcısı, balıkçı, aktivist, stand-up komedyeni, şef, etnomüzikolog, ornitolog, deniz bilimci, kukla ustası ve müzisyenler de bulunuyor.

Merve Elveren & Çağla Özbek

Süreç odaklı bir bienal

17. İstanbul Bienali, önceki bienallerden farklı olarak ortaya çıkan sonuçtan ziyade sürece odaklanıyor. Aynı zamanda da katılımcılara ve izleyicilere, haber dolaşımı için kullanılabilecek alternatif araçlar, öğrenme yolları, arşivleme gelenekleri, insanların dünya üzerindeki etkileri,

duyuların iç içe geçtiği deneyimler ve çok eski zamanlardan kalma uygulamaların bugüne nasıl taşınabileceği üzerine bazı sorular soruyor.

Bienal bir gazete olabilir mi? Yeniden tasarlanmış bir arşiv olabilir mi? Su gibi herkesin içinden akan bir duyular denizi olabilir mi? Eski şarkılardan, kuşlardan,

ÖMER M. KOÇ: "CUMHURİYETİMİZİN EN UZUN SOLUKLU KÜLTÜR SANAT SPONSORLUĞUNU ÜSTLENİYOR OLMAKLA İFTİHAR EDİYORUZ"

17. İstanbul Bienali'nin resmî açılış töreninde Koç Holding'e bir de teşekkür plaketi takdim edildi. Plaketi Koç Holding adına Yönetim Kurulu Başkanı Ömer M. Koç aldı.

17. İstanbul Bienali'nin Fransız Sarayı Bahçesi'nde yapılan resmî açılış töreninde konuşan Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ömer M. Koç, "Artık İstanbul'un ayrılmaz bir parçası hâline gelen bienal süresince farklı mekân ve formlarda sanatla buluşmak şehrimizi ve umutlarımızı canlandıracak, ruhumuza iyi gelecek. Koç Topluluğu olarak sanatın iyileştirici ve birleştirici gücüne inanıyor, çağdaş sanatı bu gücün en cesur yanı olarak görüyoruz. Gerek kendi bünyemizde yaşattığımız kurumlar, gerekse 2007 yılından bu yana sürdürdüğümüz İstanbul Bienali sponsorluğumuzla çağdaş sanatı desteklemekten büyük bir memnuniyet ve gurur duyuyoruz. İstanbul Bienali'ni 2036 senesine kadar desteklemeyi sürdüreceğiz. Cumhuriyetimizin en uzun soluklu kültür sanat sponsorluğunu üstleniyor olmakla iftihar ediyoruz" dedi.

KOÇ HOLDİNG, İSTANBUL BİENALİ SPONSORLUĞUNU 2036 YILINA KADAR UZATTI

İstanbul Bienali'nin 2007 yılından bu yana sponsorluğunu üstlenen Koç Holding, kültür ve sanatın başta gençler olmak üzere herkes için erişilebilir olması hedefi doğrultusunda 2026 yılına kadar devam edecek olan İstanbul Bienali sponsorluğunu 10 yıl daha uzattı. Müjdeyi İstanbul Bienali'nin basın buluşmasında kamuoyuyla paylaşan Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ömer M. Koç, "İstanbul Bienali, bizleri bu sene bir kez daha sorgulamaya davet ediyor. İnsanlığın, attığı düşüncesiz adımların kaçınılmaz sonuçları ile ilk kez bu kadar net yüzleştiği bir dönemden geçiyoruz ve acil çözüm bekleyen pek çok sorunla karşı karşıyayız. 17. İstanbul Bienali günümüzün bu karmaşık sorunlarının birçoğunu tüm açıklığıyla masaya

yatırıyor. Ortak akıldan beslenen çözümler sunarak özgür ifadeye alan açıyor. Özen ve dayanışmadan beslenip daha yaşanır bir gezegeni mümkün kılma gayesiyle sanatseverlerle buluşuyor. Bienalin sanat dünyasına ve İstanbul'a getireceği enerjinin sizleri de benim kadar heyecanlandıracağını ümit ediyorum. Sanatın üzerimizdeki dönüştürücü gücü sayesinde, daha iyiye yönelik ilham sunacağına ve bizlerin de dünyayı dönüştürecek gücü kendimizde bulmamıza vesile olacağına kaniyim. Medeni, çağdaş ve aydın bir Türkiye'nin yolunun eğitim ve sanattan geçtiğine inanıyorum. İlk kez sizlerle güzel bir haberi paylaşmak istiyorum. 2007-2026 yılları arasını kapsayan İstanbul Bienali sponsorluğumuzu, 2036 yılına kadar uzatma kararı aldık. Hepimize hayırlı olsun" dedi.

çimenlerden, balıklardan, mandalardan öğrendiklerimizi paylaştığımız bir buluşma olabilir mi? Kuşlar ne düşünür? Denizin sahibi kim? Sessizliği nasıl dinleyebiliriz? Şiirler nasıl konuşur? Bir ağacın milliyeti var mıdır? Hakiki peynir üreticisi kimdir? Bir yemeğin milliyeti var mıdır? Konuşamayacağımız bir şeyi nasıl anlatırız? Mandanın rengi nedir, siyah mı beyaz mı? Toprak insanları bugüne dair

neler der? Ekokırım ne anlama gelir? Biz mi hikâyeleri yazarız, hikâyeler mi bizi? Öteki diye bir şey var mıdır? Bu ve benzeri soruların neticesinde her biri uzun vadeli araştırmalar sonucu ortaya çıkan iş birliği temelli projelerin izleyicilere sunulduğu bienal; birlikte vakit geçirmek, düşünmek, konuşmak, dinlemek, okumak, izlemek, sorular sormak ve sorulara cevap aramak için bir davet niteliği taşıyor.

17. İstanbul Bienali'nde ziyaretçileri neler bekliyor?

17. İstanbul Bienali, gastronomiden ekolojiye, edebiyattan gıda güvenliğine, göçler ve göçmenlikten deniz yaşamına pek çok konuda, farklı coğrafyalardan ve zaman dilimlerinden hikâyeler anlatacak. Bienal, ücretsiz sergilerin yanı sıra çeşitli açık hava gösterileri, performanslar, buluşmalar, konuşmalar ve film gösterimlerini de içerecek. Etkinlikler, müdahaleler ve beklenmedik buluşmalar, serginin birer parçası olacak. Bienal izleyicileri, şiir okumalarından dergi tanıtımlarına, festivallerden film gösterimleri ve podcast kayıtlarına, spekülâtif yayınların özel sayılarından bahçe gezintilerine, hikâye anlatımlarından toplumsal araştırmalara, protesto gösterilerinden baskı atölyesine, kukla gösterilerinden liman seslerinden oluşan bir kütüphaneye pek çok farklı proje ile karşılaşacak.

17. İstanbul Bienali sergi mekânları

17. İstanbul Bienali'nin Beyoğlu, Fatih, Kadıköy ve Zeytinburnu ilçelerinde

Carlos Casas

yoğunlaşan sergi alanları, sadece birer mekân olarak değil bulundukları mahalleler ve o mahallelerle kurdukları ilişkiyle de öne çıkıyor. Bienal, Beyoğlu'nda, bienalin film ve kamusal programlarına da ev sahipliği yapan Suna ve İnan Kiraç Vakfı Pera Müzesi'yle birlikte uluslararası performans sanatı platformu Performistanbul Canlı Sanat Araştırma Alanı (PCSAA), 1999'dan bu yana kapalı olan İstanbul'un en eski Rum okullarından Merkez Rum Kız Lisesi, SAHA'nın sanatçı, küratör ve yazarları desteklemek amacıyla başlattığı SAHA Studio, farklı disiplinlerden güncel sanatçıların sergilerine, seminerlere ve atölyelere ev sahipliği yapan Büyükdere35 ile Taksim Gezi Parkı'nın altında yer alan, 257 metre uzunluğundaki Metro İstanbul Yaklaşım Tüneli Taksim üzerinden bir yürüyüş rotası oluşturuyor. Tarihi Fatih ilçesinde, bu yıl ilk kez bienal ziyaretçilerine açılacak sergi mekânları yer alıyor. Uzun yıllar boyunca hat ve cilt sanatçısı Emin Barın'ın stüdyosu olan Barın Han'ın yanı sıra Mimar Sinan tarafından 16'ncı yüzyılda Kaptan-ı Derya Barbaros Hayrettin Paşa için yaptırılan, 2023 yılında faaliyete geçmeden önce ilk kez bienal izleyicisine açılacak The Çiniili Hamam bienal mekânlarına

Lamia Joreige

katılıyor. 15. yüzyılda, Fatih Sultan Mehmet döneminde inşa edilen en eski hamamlardan Küçük Mustafa Paşa Hamamı da bu rotadaki diğer sergi mekânı. Kadıköy'de, İstanbul'un 130 yıllık bir geçmişe sahip endüstriyel miraslarından, 2021'de bir müze ve ortak alan olarak kazandırılarak sergi ve müze mekânları, sahneleri, kütüphaneleriyle gençlere yirmi dört saat açık bir çalışma ve etkinlik alanı sunan Müze Gazhane ile savaş yüzünden yerinden edilmiş sanatçıları tarafından Yeldeğirmeni'nde

kurulan arthereistanbul, bienal ziyaretçilerini bekliyor. Zeytinburnu'nda ise 14 dönümlük bir arazi üzerine kurulu Zeytinburnu Tıbbi Bitkiler Bahçesi, bienal süresince sergilenen eserlerle birlikte çeşitli performanslara da ev sahipliği yapacak.

Koç Holding desteğiyle çocuklar ve gençler bienal ile tanışıyor

17. İstanbul Bienali, 2007'den bu yana bienalin sponsorluğunu üstlenen Koç Holding desteği, Suna ve İnan Kiraç Vakfı

Christian Nyampeta

Pera Müzesi'nin iş birliğiyle müzede projeleri sergilenen on bir sanatçının çalışmasından esinlenerek çocuklar ve gençlere yönelik hem çevrim içi hem yüz yüze ücretsiz atölyeler düzenliyor. Atölye çalışmalarında katılımcılar, bienalin farklı duyuları harekete geçirecek, yerküreyle, kendileriyle ve diğer canlılarla kurdukları ilişki üzerine yeniden düşünme, ekolojik farkındalık kazanma ve çalışmalarını yaratma imkânını yakalıyor.

Bienali rehberle gezin

Ücretsiz ziyaret edilebilen 17. İstanbul Bienali'nin rehberli tur programı ziyaretçilere, bienal sergilerini, eğitimlerini 2007'den bu yana bienalin sponsorluğunu üstlenen Koç Holding desteğiyle alan uzman rehberler eşliğinde gezme olanağı sunuyor. Suna ve İnan Kırac Vakfı Pera Müzesi'nde, Müze Gazhane'de ve Barın Han'da

Dr. John Bell

ortalama bir saat süren turlarda izleyicilere, farkı disiplinlerde eğitim görmüş rehberler eşlik edecek. Bienal süresince ayrıca, Barın Han'da her Çarşamba, saat 20.00'de başlayacak

"Bienalde Bir Gece" ve ebeveynlere ve bakımverenlere bienali 0-36 ay aralığındaki bebekleriyle birlikte gezme imkânı sunan "Bebekli Sabahlar" turları da düzenlenecek.

KOÇ HOLDİNG, "SANATLA DEĞİŞ, DÜNYAYI DÖNÜŞTÜR" DİYOR

Koç Holding, bu yıl bienali "Sanatla Değiş, Dünyayı Dönüştür" söylemine sahip olan filmiyle karşılıyor. Filminin ilk kez yayınlandığı basın toplantısında konuşan Arter Kurucu Direktörü ve Vehbi Koç Vakfı Kültür Sanat Danışmanı Melih Fereli, "Sanata destek verme ihtiyacını çok derinden hissediyoruz. Bu üç kurum bugün dayanışma içerisinde karşınızda yer alıyor ve bu desteğin bir yansıması olarak önemli bir platformu temsil ettiğimize inanıyorum. Hepinizi görmekten son derece mutluyum ve hepinize müteşekkirim" dedi. Bienalin bu yıl üzerinde durduğu iki önemli kavramın özen ve dayanışma olduğunu belirten Koç Holding Kurumsal Marka ve Sponsorluklar Koordinatörü Okyar Tuncel ise "17. İstanbul Bienali'nin iletişim çalışmaları kapsamında hazırladığımız reklam filmimizde sanatın iyileştirici ve dönüştürücü gücüne dikkat çekiyoruz. Sanatın bireyler üzerinde yarattığı bu etki ile bizlere daha iyiye yönelik ilham sunduğunu ve dünyayı dönüştürecek gücü kendimizde bulmamıza vesile olduğunu anlatmak istedik. Zira 17. İstanbul Bienali'nde dünyaya sanatın gözünden bakıp umutta birleşebiliriz" şeklinde konuştu.

İKSV Genel Müdürü Görgün Taner, Arter Kurucu Direktörü Melih Fereli, İKSV Güncel Sanat Projeleri ve İstanbul Bienali Direktörü Bige Örer ve Koç Holding Kurumsal Marka ve Sponsorluklar Koordinatörü Okyar Tuncel

Koç Holding'in 17. İstanbul Bienali'ne özel olarak hazırladığı reklam filmini, QR kodu okutarak izleyebilirsiniz.

SAVATLA DEĞİS
DÜNYAYI
DÖNÜSTÜR

17. İSTANBUL BİENALİ 17 EYLÜL - 20 KASIM 2022
DAVETLİMİZSİNİZ

17. İSTANBUL BİENALİ'NİN KÜRATÖRLERİNDEN BULUŞMA VE DİYALOĞA DAVET

17. İstanbul Bienali'nin küratörlerine göre bu bienalin en belirgin özelliği, üç yıllık bir belirsizlik ve benzeri görülmemiş bir izolasyonun üzerine gelmesi. "Bu izolasyon yıllarından sonra herkes birlikte vakit geçirmek, toplum içinde düşünmek, konuşmak, okumak, izlemek ve dinlemek için çok istekli" yorumunu yapan ve Bizden Haberler'in sorularını yanıtlayan küratörler; Ute Meta Bauer, Amar Kanwar ve David Teh, İstanbulluları bienale gelip soru sormaya ve cevapları sorgulamaya davet ediyor.

17. İstanbul Bienali'nin bugüne dek birbirinden önemli çalışmalara imza atan üç küratörü; Ute Meta Bauer, Amar Kanwar ve David Teh tüm kente yayılan muazzam bir eser ortaya çıkarmış. Elbette bu uçsuz bucaksız eser, izleyicilerle büyüüp gelişerek son hâlini alacak ve geleceğe uzanacak. Özellikle son yıllara damgasını vuran Covid-19 pandemisinin iletişim ihtiyacını daha da artırması, eseri daha da boyutlandırarak. Çalışmalarını bu düşünceyle yürüten ve sanatın iletişimde önemli bir rol oynadığının altını çizen küratörler tüm İstanbulluları bienalde buluşmaya davet ediyor. Bauer, Kanwar ve Teh, Bizden Haberler'in sorularını şöyle yanıtladı:

17. İstanbul Bienali'nin küratoryal metninde bienalin "Bir uzlaşma çabası değil de öneri ve inkanın, merakın, rastlaşmanın ve –sivil güvenin yerleştiği, ihanete uğradığı ve yeniden inşa edildiği- tartışmanın ortak alanı" olabileceğini söylüyorsunuz. Küratoryal metnin son cümlesi ise şöyle: "Toplumsal etkileşim aksadıkça,

yeniden başladıkça ve sanal kanallara göç ettikçe, bizler yeni mesafeler üzerinden özen göstermeyi, paylaşmayı ve konuşmayı öğrendikçe, toplumsal kültürlerimizi koruyan ve canlandıran inisiyatifler aracılığıyla, bize kucak açan mekânlarda bir araya gelmeye ne kadar ihtiyacımız olduğunu da anlıyoruz." Bu bir araya gelişte sanat -ve özelde bienal- nasıl bir katalizör olmaya aday?

Pandemi sırasında her birimiz ciddi mesafeler yaşadık. Sanatın sohbetleri, tartışmaları ve sosyal ilişkileri üretmesi ve teşvik etmesi gerektiğini düşünüyoruz. Diğer kurumlarla karşılaştırıldığında bienaller, piyasa eğilimlerine değil, toplumların ve dünyamızın karşı karşıya olduğu sorunlara karşı çevik ve duyarlı olmalıdır. Bienaller geniş, ulus ötesi izleyicilere hitap ediyor ve ele almamız gereken zorluklar sadece sosyal değil, aynı zamanda ekolojik ve ekonomik; nasıl iletişim kurduğumuz ve nasıl düşündüğümüzle ilgili sorunlar. Bienalin bu edisyonunun küratörlüğünü yapmak kesinlikle bienallerin amacı ve hepimizin karşı karşıya olduğu

kesişen krizlere nasıl tepki verdikleri hakkında yeniden düşünmek için bir fırsattı.

17. İstanbul Bienali'nin tanıtım metninde bu bienalin ölçeği, yöntemi ve hedefleri açısından önceki edisyonlardan farklılaştığı belirtiliyor. Bu farklılaşmayı ana hatlarıyla sizden dinleyebilir miyiz?

Bu bienalin en belirgin özelliği, üç yıllık bir belirsizlik ve benzeri görülmemiş bir izolasyon üzerine hazırlanmış olmasıdır. Dünyanın farklı yerlerinden katkıda bulunanların diyaloglarının sonucudur. İzleyicilerin bienalde deneyimleyecekleri

projeler de bu uzun soluklu araştırma ve iş birliğinin meyvesi. Sanatçıların, yazarların ve diğer yaratıcı katılımcıların uzun vadeli uygulamaları kesinlikle bu bienalin merkezinde yer alıyor. Bu sürece başlamadan önce birçok proje start aldı ve -bu edisyon için başlatılanlar da dâhil olmak üzere- birçoğu sergi kapandıktan çok sonra devam edecek.

Sanatçı, düşünür, yazar, şair, araştırmacı, mimar, radyo programcısı, balıkçı, aktivist, stand-up komedyeni, şef, etnomüzikolog, ornitolog, deniz bilimci, kukla ustası, müzisyen ve

"Bienaller geniş, ulus ötesi izleyicilere hitap ediyor ve ele almamız gereken zorluklar sadece sosyal değil, aynı zamanda ekolojik ve ekonomik; nasıl iletişim kurduğumuz ve nasıl düşündüğümüzle ilgili sorunlar."

UTE META BAUER

Ute Meta Bauer sanatsal çalışmaları diğer disiplinlerle ilişkilendiren, güncel sanat, film, video ve ses sergileri ve sunumları yapan bir küratör. 2013'ten beri, aynı zamanda Sanat, Medya ve Tasarım Okulu'nda profesör olduğu Nanyang Teknoloji Üniversitesi'nin ulusal araştırma merkezi konumundaki Singapur Güncel Sanat Merkezi'nin (CCA-NTU) kurucu direktörlüğünü üstleniyor. Bunun öncesinde, 2012-2013 yıllarında, Londra'daki Kraliyet Sanat Üniversitesi'nin Güzel Sanatlar Bölümü dekanı olarak görev yaptı ve 2005-2012 arasında, doçent olduğu Cambridge'deki Massachusetts Teknoloji Enstitüsü (MIT) bünyesinde

Sanat, Kültür ve Teknoloji Programı'nın (ACT) kurucu direktörlüğü ile MIT Görsel Sanatlar Programı'nın direktörlüğü görevlerinde bulundu. 1996 ve 2006 arasında on yıl boyunca Viyana Güzel Sanatlar Akademisi'ndeki Güncel Sanatlar Enstitüsü'nün başı ve kurumda profesör olarak görev aldı. Bauer 2002-2005 arasında Norveç'teki Güncel Sanatlar Ofisi'nin (OCA) kurucu direktörüydü.

Bauer, küratör olarak 3. Berlin Bienali'nin (2004) sanat direktörlüğünü yürüttü ve Okwui Enwezor küratörlüğünde gerçekleşen Documenta 11'de (2002) eş küratör olarak yer aldı. 2015 yılında MIT Görsel Sanatlar için 56. Venedik Bienali'nde, Amerikan Pavyonu'nun eş küratörlüğünü üstlendi. Ayrıca Bauer yakın zamanda TBA21-Academy'nin iklim değişikliğini ve insani müdahalelerin Pasifik Adaları ve kıyılarındaki etkisini inceleyen The Current [Cereyan] (2015-2018) başlıklı projesinin liderliğini yaptı.

2018'den beri CCA-NTU Singapur'un programlarının tümüne yön veren arşiv ve araştırma kümelerini geliştiren ve güncel sanat alanında birçok yayının editörlüğünü de yapan Ute Meta Bauer, aralarında Rockbund Sanat Müzesi, Şangay; Documenta 15 komisyonu, Kassel; IHME, Helsinki ve Singapur Ulusal Galerisi Araştırma Paneli'nin de bulunduğu birçok kurumda danışma kurulu ve Birleşik Arap Emirlikleri'ndeki 15. Şarika Bienali'nin çalışma grubu üyesi.

AMAR KANWAR

Amar Kanwar, 1964'te Yeni Delhi, Hindistan'da doğan ve hâlen orada yaşayan bir sanatçı. Kanwar, 1982-1985 arasında Delhi Üniversitesi Tarih Bölümü'nde ve 1985-1987 yıllarında Yeni Delhi Jamia Millia Islamia'daki Kitle İletişim Araştırma Merkezi'nde eğitim gördü. Çoğunlukla çatışma bölgelerinin hikâyelerinden yola

çıkan filmleri ve çok katmanlı yerleştirmeleri Kanwar'ın yıllar içinde geliştirdiği kişisel, sosyal ve politik düzeyleri bir araya getiren dilini yansıtıyor. Sanatçının yakın dönemde kişisel sergilerinin yer aldığı kurumlar arasında Birleşik Arap Emirlikleri'ndeki Ishara Sanat Vakfı, Dubai ve NYU Abu Dhabi Sanat Galerisi (2020); Museo Nacional Thyssen-Bornemisza, Madrid, İspanya (2019); Minneapolis Sanat Enstitüsü, Minnesota, ABD (2018); Tate Modern, Londra, Birleşik Krallık ve Marian Goodman Galerisi, New York, ABD (2018); Bildmuseet, Umea, İsveç ve Frac Pays de la Loire, Carquefou, Fransa (2017); Goethe Institut/Max Mueller Bhavan, Bombay, Hindistan (2016) ile Kiran Nadar Müzesi ve North East Network iş birliğiyle Assam State Müzesi, Hindistan (2015) yer alıyor. 2013 ve 2014 yıllarında Şikago Sanat Enstitüsü, ABD; Yorkshire Heykel Parkı, Birleşik Krallık ve Fotomuseum Winterthur, İsviçre'de (2012) eserleri sergilendi. Birçok kişisel sergiye de imza atan Kanwar, çalışmalarıyla sayısız ödüle layık görüldü.

daha pek çok başka alandan 500'ün üzerinde katılımcı bienale katkıda bulunuyor. Bu geniş yelpaze, içeriğin zenginliğine nasıl bir katkı sağlıyor?

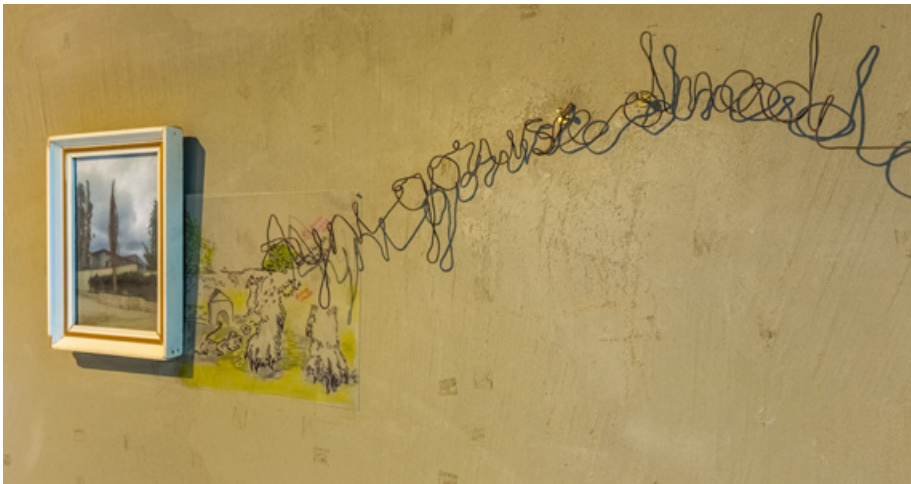
Kendi topluluklarına sosyal olarak bağlı ve ilerici müdahalelerde bulunan sanatçıların dinamizmi, küresel Covid-19 pandemisi sırasında olduğundan daha

keskin veya daha açık olamazdı. Ama aynı zamanda pandeminin gerçekten bir buzdağının görünen kısmı olduğunu da hissettik. Bu süreçte bienal ekibi, hikâyeleri, tasvirleri ve yorumlarıyla bize "dokunan" sayısız kişi ve toplulukla bizleri buluşturmayı başardı ve şu anda İstanbul'u oluşturan pek çok

cepheden bize bir fikir sundu. Onları davet edip eserlerini yaratabilecekleri ve sergileyebilecekleri bir platform sağlamak bir zevkti. Sanatçı, fırıncı veya öğretmen olmanızın, vb. önemli olmadığına inanıyoruz. Küratörler olarak bizler gibi sanatçılar da toplumun parçasıdır. Hepimiz aynı gezegende yaşıyoruz ve sanat dünyası tecrit altında çalışmıyor.

İzleyicilerle buluşma mekânları açısından da 17. İstanbul Bienali hayli renkli. 12 sergi mekânının (ki onlar da zaten yeterince ilginç) yanı sıra kitapçı, sahaf, hastane, huzurevi, kafe, metro durakları ve hatta bir radyo istasyonu bienalin uzanacağı mekânlar arasında. Bu fikir nasıl ortaya çıktı? Mekânlar nasıl seçildi? İzleyicileri bu sıra dışı mekânlarda neler bekliyor?

Bu bienalin bir amacı da yeni kitlelere ulaşmak ve kentle yeni ilişkiler kurmak.

Evrin Kavcar & Elif Öner

Mekânları benzersiz hikâyelerine ve kişiliklerine göre seçtik, aynı zamanda şehrin farklı yerleriyle bütünleşmelerini de dikkate aldık. Kahve dükkânlarında veya kitapçılarda, okulda, hastanede veya hamamda yahut telefonda veya podcast'te hâlen devam eden diyaloglarla ilgileniyoruz. Mekânların her birinin, İstanbul'da yaşayanlar için bile sunacağı farklı bir şeyler var.

Beyoğlu, Fatih ve Kadıköy'deki sergi alanlarından bahsedilirken, buralara dönük vurgu sadece mekâna değil, aynı zamanda mahalleye ve o mahallelerle olan ilişkiye... Bu yaklaşımın arka planındaki düşüncüyü anlatır mısınız?

İstanbul, hayat dolu canlı bir şehir; çok zengin ve karmaşık bir tarihe sahip. Her mahallenin size anlatacak bir şeyi vardır. Amacımız, bu farklı mahallelerin bu bienalin ev sahibi ve katılımcısı olarak anlaşılmasını sağlamak.

Neredeyse iki ay boyunca ziyaret edilebilecek olan bienal, sanatseverler için sonsuz keşifler vadeden bir okyanus. Bu sizin için

Arazi Kolektifi ve Topolojik Atlas

yanıtlanması zor bir soru olsa da zamanı kısıtlı olan sanatseverler için "Kesinlikle kaçırmayın!" diyebileceğiniz için sergiler konusunda yönlendirmenizi rica edebilir miyiz son olarak?

Belirli bir çalışma önermeyi tercih etmiyoruz; her bienal projesiyle ilgilenmenin ve anlamının daha fazla düşünmeye ve diyaloga yol

açacağından eminiz. Bu izolasyon yıllarından sonra herkes birlikte vakit geçirmek, toplum içinde düşünmek, konuşmak, okumak, izlemek ve dinlemek için çok istekli. İstanbulluların gelip soru sormalarını, cevapları sorgulamalarını umuyoruz. Ayrıca bu edisyonun uluslararası sanat etkinlikleri formatı da dâhil olmak üzere daha fazla deneyi teşvik edeceğini umuyoruz.

DAVID TEH

Bağımsız küratör David Teh, 1977'de Avustralya'da doğdu. Sidney Üniversitesi'nde sanat tarihi ve teorisi üzerine lisans eğitimini 1999'da, Güney Asya güncel sanatına odaklanan doktorasını ise 2005'te tamamladı. 2005-2009 yılları arasında Bangkok'ta yaşayan Teh,

2009'dan beri çalışmalarına Singapur'da devam ediyor ve Singapur Ulusal Üniversitesi Edebiyat Programı'nda doçent olarak dersler veriyor. Teh'in araştırmaları Güney Asya modern ve güncel sanatına odaklanıyor. Teh'in küratoryal projeleri arasında CIRCUIT Artist Cinema Commissions, Aotearoa Yeni Zelanda'da Sovereign Pacific / Pacific Sovereigns [Egemen Pasifik / Pasifik'e Egemen Olanlar] (2020); 12. Gwangju Bienali kapsamında Returns [Geri Dönüşler] (2018); Haus der Kulturen der Welt Berlin'de Misfits: Pages from a Loose-leaf Modernity [Uyuşamayanlar: Modernitenin Takılıp Çıkartılabilen Sayfaları] (2017); Jim Thompson Art Centre Bangkok'ta TRANSMISSION [İNTİKAL] (2014); Yogyakarta'da Video Vortex #7 (2011) ve 55. Internationale Kurzfilmtage Oberhausen kapsamında Unreal Asia [Gerçekdışı Asya] (2009) başlıklı sergiler yer alıyor.

Marc Quinn; Arzunun Tarihöncesi

“İSMİ LÂZİM DEĞİL”; BİLİNMEZİN BÜYÜLEYİCİLİĞİ VE TEKİNSİZLİĞİ!

♦ ♦ ♦

Koç Holding’in desteğiyle düzenlenen “İsmi Lâzım Değil” sergisi, Abdülmecid Efendi Köşkü’nde sanatseverlerin beğenisine sunuldu. Küratörlüğünü Brigitte Pitarakis ve Selen Ansen’in üstlendiği sergi, pazartesi günleri hariç 11.00 – 19.00 saatleri arasında 11 Aralık 2022’ye kadar açık kalacak.

YAZI: *Nihal Kız*

FOTOĞRAFLAR: *Hadiye Cangökçe*

Istanbul, Nakkaştepe'deki Abdülmecid Efendi Köşkü bir kez daha sıra dışı günler yaşıyor. Sakin semtteki huzur dolu köşkün önünde meraklı bir kalabalık... Bundan üç yıl önce bu mekânda, İstanbul Bienali'ne paralel düzenlenen "İçimdeki Çocuk" sergisine dönük yoğun ilgiye, pandeminin karanlık dönemlerinden sonra bir kez daha tanıklık ediyoruz. Bu sefer yetişkinler biraz daha ağırlıkta ama heyecan aynı. Herkes içindeki kıpırtıyı örtmeye çalışan bir sükûnetle birbirine bakıyor. Zira biraz sessizlik ve ağırbaşlılık gerekli belki... Çünkü ziyaretçileri tarihî köşke çağıran serginin adı derinlerde bir yere vuruyor: "İsmi Lâzım Değil"... Bilinmeyenin büyüleyiciliği ve tekinsizliği... Çocukluğumuzda gittiğimiz lunaparklarda en neşeli oyuncakları ikinci plana bırakıp harçlığımızın bir kısmını mutlaka ayırdığımız, korksak da gözümüzü ayıramadığımız "korku tüneli" ya da "korkular evi"nin önünde sıra beklerkenki duygu da tam olarak bu değil miydi? Ve aynı duygu tarih

boyunca insanları ormanları, denizleri aşip yeni coğrafyalara açılmaya sevk etmedi mi? Cesaretimizi sınavıp ileriye doğru yol almamızda tekinsiz olan bilinmeyen büyüleyiciliğinin payını inkâr etmek mümkün mü? "İsmi Lazım Değil" sergisinin çağrısı da işte tam da bu yönde... Yüzyıllara, binyıllara uzanan aynı daveti tekrarlıyor. Üstelik, bu kez sanatın çarpan etkisiyle...

Sergi ile mekânın mükemmel uyumu

Bir mekân bir sergiye ne kadar yakışabilir ya da tam tersi, bir sergiyi güçlendirmek için bir mekân ne kadar iyi kullanılabilir? "İsmi Lazım Değil" sergisi ile Abdülmecid Efendi Köşkü, bu birliktelik ve destekleyicilik için mükemmel bir seçim gibi gözüküyor. Tarihi köşk bu sergi ile gerçek anlamda bir "perili köşk"e dönmüş. Ve Brigitte Pitarakis ve Selen Ansen'in küratörlüğünde her bir eser bu eşsiz köşkte doğru yeri bulmuş. Köşkün zemin katında, birinci katında ve bahçesinde, 45'ten fazla sanatçının

Wendy Mayer; Camille

çeşitli mecralarda ürettiği yaklaşık 100 eser sergileniyor. Bodrum katta, ziyaretçileri etkileşimli bir mekânsal deneyim bekliyor. Bu, Bizans kozmolojisi ve ikonografisine ait kurucu imgeler arasında sıra dışı bir tecrübe... Bu etkileşimli mekânsal deneyim Brigitte Pitarakis'in danışmanlığı ile Koç Üniversitesi Karma Lab departmanı tarafından tasarlanmış. Fonda Okan Kaya'nın bestesi eşliğinde, geç antik dönemde ve Bizans'ta kötülüğe karşı verilen mücadeleyle ilgili bir dizi motif,

Sergiden görüntü

imge ve kavram içeren beş sahne... Orijinal motiflere sadık kalmak için bazen fotogrametri ve diğer animasyon tekniklerinden yararlanılarak, bazen de yapay zekâ aracılığıyla orijinal motifler manipüle edilerek yoğun duygular uyandıran esrarengiz bir dünya yaratılmış. Güçlü imge ve seslerin birbirine kaynaştığı bu görsel deneyim, âdeta doğaüstü bir Bizans masalına hayat buldurmuş.

Medusa'nın bakışı

Bodrum kattaki ilk odada, Medusa'nın bakışını başka bir yöne çekip başını kesen Perseus'un etkisi gözler önüne seriliyor. Medusa'nın saçlarındaki kıvrım kıvrım yılanlar, dehşet uyandıran sürprizlerle dolu fantastik bir ormanın içlerine doğru uzanıyor. İkinci odadaki Cennet Bahçesi'nde, yılanın oyununa gelip onun kışkırtmasıyla açgözlülük günahını işleyen Adem ile Havva'yı görüyoruz. Üçüncü odanın kubbemsi yüzeyi ve aynadaki yansımasında, at üstündeki kutsal bir savaşçı dişi bir iblise mızrağını saplarken görülüyor. Savaşçının iblisi mağlup edişi kem gözün oyulmasıyla aynı

Sergiden görüntü

anlama geliyor. Genç Orpheus'un icra ettiği müziğin de düzenbazın planlarını bozma gücü var. Dördüncü odada, vahşi tabiatlıları ehlileştirmenin ve delirmiş bir zihnin şeytani tutkularını yatıştırmanın bir yolu olarak, lirini usul usul çalan Orpheus'u görüyoruz. Bizanslı şairlerin yaptığı gibi, oymalı kilise sütunlarının ormandaki ağaç gövdelerine benzetilişi, yontulmuş taşıyıcıların üzerine cennete dair mesajların işlenişi, yerleştirmede de kendine yer buluyor. Medusa'nın bakışıyla başlayan yolculuk dar bir geçidin duvarlarının ardından son buluyor ve buradan, serginin üst katlarında yer alan yapıtlarla bilinmezin güncel yorumlarına geçiliyor.

Bilinmezle karşılaşma

Serginin küratörlerinden Brigitte Pitarakis, sergi için hazırlanan kitapta, şu değerlendirmeleri yapıyor: "‘İsmi Lâzım Değil’ zihin ve duyuların, görünmez güçlerin algılanmasına ve evrenin gizemlerinin etkilerine nasıl tepki verdiğini araştırıyor. Bu da, söz konusu güçlerin fiziki tezahürlerini ve temsillerini

ayırt etmenin yanı sıra bunların kötücül etkilerine karşı koymanın araçlarını tespit etmeyi gerektiriyor. Bilinmezle karşılaşmaların, gerek bu dünyada gerek onun ötesinde, geleceğin içine doğru uzanıp onu etkilemesi kaçınılmazdır. Bizans geçmişine bir gelenek, mit ve efsane aracı olarak başvurmak, bu mekanizmaları anlamlı bir şekilde değerlendirebilmeye yardımcı olur. Sanat üretiminin maddiliği, görünmez gayrimaddiliğiyle bağlantı kurduğu oranda, sanat yapıtlarını gerek insani ve fiziki ortamlara gerekse görünmez bağlayan kapalı ve döngüsel bir dinamik yaratır."

"İsmi Lâzım Değil" başlığı, gösterme ile gizleme, söyleme ile söylememe arasındaki hassas dengeyi korumayı amaçlayan serginin nasıl tasarlandığına dair ipuçları da veriyor. Serginin günlük hayatta kullanılan bir deyimden aldığı başlığı, bilinmezin anlaşılmazlığını ve isimlendirilemez boyutunu yansıtmakla beraber, hiçbir şey açıklamıyor, hiçbir şey tanımlamıyor.

Çağlar boyunca korku

Serginin eş küratörü Selen Ansen, ise kaleme aldığı yazıda serginin çıkış noktasını şöyle anlatıyor: "Bu sergi için hazırlık yapmaya başladığımızda, korkularımızın neye benzediğini, neden

Fivian Van Blerk; Medusa Kuruhaşası

oluştüğunu, çağımızın kâbuslarının dokuları, kokuları, seslerinin ne olabileceğini sorguladım. Bu, 'uzaklardan gelen' ve çıplak göze görünmeyen bir musibet, insanlığın türlü korkularını yutmadan hemen önceydi. Evlerimizin köşelerinde biriken ve hiçbir teknolojinin tamamen ortadan kaldıramadığı tozun grimsi rengini mi taşıyor endişelerimiz? Yoksa gölgeler âleminden mi gelirler; zamanın şafağından bu yana şeylerin en masumunu bile yabancı ve tekinsiz kılan kapkara karanlıktan mı? Endişelerimizi bir sesle ilişkilendirecek olsak, bir siren mi duyardık, yoksa bir çığlık, bir kükreme, bir hisırtı, bir tıslama veya ölümcül bir sessizlik mi? Belki de o kadar uzağa gitmemize gerek yoktur. Belki de en korkunç endişelerimiz tam da burada, çok yakınımızda, hatta bitiremediğimiz bir cümlede veya ağızımıza dolanan bir kelimededir. Aynı arzularımız gibi, doğaları gereği bukalemunumsu ve aynamsı olan korkularımızı bir yüzle, tek bir yüzle eşleştirmenin imkânsız olduğu son derece aşikâr. Nitekim, bilinmez olanın mantığını çözemeyiz; hem ürün, hem yansıması hem de belirtisi olduğu çağlar ve toplumlarla birlikte şekil değiştirir, hâlden hâle geçer."

Gölge tiyatrosundan melez yaratıklara...

Taş, yılan ve göz... Sergiyi gezerken birçok kez, birçok farklı formda karşımıza çıkıyor. Selen Ansen, sergideki eserlerin bazılarında şu sözlerle bahsediyor: "Geleneksel Türk gölge tiyatrosunun kuklalarının hayat verdiği şeytan, cadı ve doğaüstü melez yaratıklar gibi bazıları, popüler kültür kaynaklı. Diğerleri ise rüya ve mitlerin fantastik varlıklarını ete kemiğe büründürüyor (Leda, Medusa/ Gorgon veya Mehtap Baydu'nun Yağmur Geliyor başlıklı performansında beden ve ses verdiği tavus kuşu-tanrı Melek Tavus10 gibi). Katerina Undo'nun Yaratıklar'ı bize yakın bir gelecekte geliyor olabilir. Her tür yaşam için gerekli nefese (anima) baştan sahip bu minyatür

Jean Lurçat; Tabak - Denizkızı, Suru Perisi ve Atalanta

robotlar, aynı bir örümceğin ağını örmesi gibi kendi alanlarını üreten özerk organizmalar. Patricia Piccinini'nin melez yaratıkları ise, 'şimdinin metaforları' olarak işlemekte; teknolojinin reddi ile ona körü körüne bağlılık, kayıp cennet ile eli kulağında kıyamet arasında sıkışıp kalmış insanlığın sürdürüldüğü zıtlıklardan hareketle kendilerini var ediyorlar."

Taşları ters yüz etmek

Selen Ansen, son olarak çocukluk döneminde oynanan taşları ters yüz etme oyunundan bahsederek şunları söylüyor: "Çocukken taşlarla oynardık. (...) Ama tüm oyunlar arasında en sevdiğimiz, bize yasağın tadını tattırdı. Bu oyun herhangi bir beceri gerektirmiyordu, kuralları da basitti. Oyunun temeli birbirinin ödünü koparmaktı. En başta, taş aramak için bitki örtüsüne veya çalılıklara dalmak gerekiyordu. Aranılan taşın ne şekli ne de rengi önemliydi. Büyük taşlar gözdeydi ama orta boy taş da olurdu.

En iyi taşlar, yani amacımıza ulaşma ihtimalimizi arttıranlar, ılık, nemli toprakta yetişirdi. Bunları bulduktan sonra tek yapmamız gereken, seçtiğimiz taşı iki elimizle birden sıkıca tutup kaldırmak ve tersyüz etmektir. Gerçekte, oyun kulağa geldiği kadar kolay değildi. Heyecan ve korkunun zirveye varması için, bu hareketin son derece yavaş yapılması gerekirdi –burada heyecanlı elin taşı daha tam kaldırmadan elinden kaydırarak sürprizi berbat etmesi riski göze alınırdı.

Şanslı bir günde, tersyüz edilen taşın altında, tehlikeyle yüz yüze gelirdik: Pineklerken yakaladığımız ve öfkeyle her an saldırıya geçebilecek bir akrep veya engerek yılanı. 'İsmi Lâzım Değil' beni arka yollardan bu taşların bıraktığı anılara götürdü. Bu taşları ve aynı onlar gibi, ne tersi ne yüzü olan şeyleri neden sevdiğimi anlamaya başlıyorum. Bu sergideki yapıtlar bana, karanlığı işığa maruz bırakmak, gömülü dehşetlerin belirmesini sağlamak adına, taşları hep tersyüz edecek ilhamı veriyor."

Georges Kiourtzian; Gezgin Taşlar

Fotoğraf: Hatice Cangöke

"İsmi Lâzım Değil" sergisinden genel görüntü

ABDÜLMECİD EFENDİ KÖŞKÜ'NDE TARİH İLE SANATIN KUSURSUZ AHENGİ

♦ ♦ ♦

Abdülmecid Efendi Köşkü'nde devam eden "İsmi Lâzım Değil" sergisi, farklı yaşlardan ve kesimlerden geniş bir sanatsever kitlenin ilgisiyle buluştu. Bu sıra dışı serginin oluşum sürecini, günümüz dünyasındaki izdüşümlerini ve bugüne kadar aldığı geri dönüşleri serginin eş kuratörleri Brigitte Pitarakis ve Selen Ansen ile konuştuk.

Abdülmecid Efendi Köşkü'ndeki "İsmi Lâzım Değil" sergisinin hazırlık ve oluşum sürecini sizden dinleyebilir miyiz? Fikir nasıl ortaya çıktı? Hazırlık sürecinde neler yaşandı?

Brigitte Pitarakis: 24. Uluslararası Bizans Çalışmaları Kongresi'nin Ağustos 2021'de İstanbul'da yapılması kararlaştırılmıştı. Aynı senenin Eylül ayında İstanbul Bienali'nin açılması bekleniyordu. Kongrenin bilimsel komite üyeleri arasındaydım. İstanbul Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul Arkeoloji Müzeleri ve Pera Müzesi iş birliğinde Bizans çalışmalarının 19. yüzyılda bir bilim dalı olarak ortaya çıkmasında İstanbul'un merkezî rolünü irdeleyen bir sergi projesi geliştirmiştim. Bu sergi tarih yazımı ile Bizans'ın kabulü meselelerini yan yana getiriyordu. İstanbul Bienali, Arter, Meşher gibi kurumların şehre kattığı dinamiklerden yola çıkarak çağdaş sanata Bizans aynasından bakmanın ilginç bir deneyim olabileceğini

düşündüm ve bunu bir sergide ifade edebilmenin yollarını aramaya koyuldum. O dönem Bizans'ta şifa ve büyü etrafında çalışıyordum. "İsmi Lâzım Değil" in ilk adımları da bu ortamda atıldı. Covid-19 pandemisi ve birçok farklı etmenin bir araya gelmesiyle Bizans Kongresi ve bienal 2022'ye ertelendi. Diğer yandan kongrenin Venedik'te gerçekleştirilmesi kararı alındı. Ancak İstanbul'un canlı kültür ve sanat ortamı her iki sergi projesinin de birbirinden bağımsız olarak hayata geçmesini sağladı. "İstanbul'dan Bizans'a: Yeniden Keşfin Yolları, 1800–1955", 23 Kasım 2021-13 Mart 2022 tarihlerinde Pera Müzesi'nde geniş bir ziyaretçi kitlesiyle buluştu. "İsmi Lâzım Değil" ise Sayın Ömer M. Koç'un teşvikiyle Abdülmecid Efendi Köşkü'nde 20 Eylül 2022'de açıldı. "İsmi Lâzım Değil", projeyi kucaklayacak bir çağdaş sanat uzmanıyla diyalog gerektiriyordu. Selen Ansen'in özverili yaklaşımı projeye yeni bir soluk kazandırdı. Köşkün bahçe kısmında,

zemin ve birinci katlarında sergilediğimiz (ağırlıklı olarak) çağdaş eserlerle beraber, serginin çıkış noktasını ve temelini oluşturan Bizans dünyasını günümüz teknolojisi ve özgün bir kurgu ile getirme fikri doğdu. Bu doğrultuda, köşkün bodrum katında, Koç Üniversitesi Karma Lab ekibinin katkılarıyla, "Düzenbazın Peşinde" isimli bir etkileşimli dijital yerleştirmeye yer verdik. Serginin genel kurgusu ve onu barındıran mimari yapı ile kaynaşan bu proje, Bizans'a ait arkeolojik malzemeleri dijital teknoloji ve çağdaş müzik aracılığıyla yorumluyor ve ziyaretçilerin deneyimine sunuyor. İstanbul Arkeoloji Müzeleri ve Fransa Ulusal Kütüphanesi'nin (BnF) değerli katkılarıyla eğlenceli etkileşimler barındıran bu yerleştirme orijinal materyallerle beslendi.

Sergide yer alan eserler hayli geniş bir spektruma yayılıyor. Klasik eserlerin yanı sıra teknolojiden destek alan etkileşimli deneyimler

Selen Ansen

Brigitte Pitarakis

de izleyicilerin beğenisine sunuluyor. Hem iç mekân, hem de dış mekân kullanımı söz konusu. Eser seçiminin ve yerleştirmenin nasıl yapıldığını anlatır mısınız?

Selen Ansen: "İsmi Lâzım Değil"de odağımıza aldığımız temalar bize geniş bir "oyun alanı" sundu. Tarih boyunca insanoğlunun bilinmez, öteki veya gerçeküstü olanla kurduğu daim ilişki hem devamlılık hem biçimsel farklılık üzerinden okunabilir; bu doğrultuda, tarihin farklı dönemlerinde tekerrür eden, kültürler arası göç eden form ile imgeler ilgimizi bilhassa çekti. "İsmi Lâzım Değil" in bir araya getirdiği eserlerin mecra veya biçim bakımından sunduğu çeşit ve serginin barındırdığı geniş duygu yelpazesi de buradan yola çıkıyor. Sergi, Bizans'ta geçerli olan sembollere ve inançlara günümüz sanatının merceğinden bakmak gibi tek yönlü bir ilişki kurmayı hedeflemiyor. Daha ziyade, dönemler (ve kültürler) arası bir yaklaşım benimseyerek, biçim ve imgeleri döngüsellik üzerinden deneyimlemeye ve geçmişin bize gelecekte de bahsettiğini düşünmeye davet ediyor.

Brigitte Pitarakis ile bu sergi bağlamındaki eş küratörlük serüvenimiz besleyici bir diyaloga ve yoldaşığa dönüştü; farklı pratik ve alanlardan gelmemiz birbirimizi beslememizi, bakış açılarımızı genişletmemizi sağladı diye düşünüyorum. Eser seçimini ve yerleştirmeyi bu diyalog içerisinde oluşturduk. Brigitte, serginin Bizans temelini oluşturdu ve sembolik dünyasında önem taşıyan belli motif ve imgeleri, dünya görüşünü bu semboller üzerinden tekrar yüzeye getirdi. Ben ise modern ve çağdaş eserlerde belirlediğimiz motiflerin ve temaların izini sürmeye koyuldum, inşa ettiğimiz kaba kurgunun ışığında yurt içi ve yurt dışı sanatçıları kapsayan eser önerileri yaptım. Sürece bazı sanatçılar da yakından dâhil oldular, fikir paylaşımında bulundular ve el birliği ile

sergiyi kurduk. Köşkün bahçe, zemin ve birinci katlarında yer alan eserlerin büyük çoğunluğu çağdaş olmakla beraber birkaçı 20. yüzyıl başları ve daha erken dönemlere ait. Serginin çıkış noktasını ve ilham kaynağını oluşturan Bizans'ın inanç ve sembolik dünyasını köşkün mimari temeline, yani bodrum katına, günümüz teknolojisiyle taşımak, harekete geçirmek ve yorumlamak istedik. Güzergâhı kurgularken, binanın dikeyliğini, simetrik ve odalı yapısını eserler arasındaki kontrastları vurgulamak veya yer yer tam tersine aralarındaki biçimsel akrabalıklara ışık tutmak üzere değerlendirdik. Köşkün tarihi mimarisini bir sergileme mekânına dönüştürmekten ziyade, onu yaşanmışlık dolu, kendine has bir ruh ve karaktere sahip, serginin içkin bir parçası olarak değerlendirmeyi arzuladık.

Bizans kozmolojisi ve ikonografisinin etkileri sergide sık sık karşımıza çıkıyor. Bunun arkasındaki temelleri öğrenebilir miyiz?

Brigitte Pitarakis: Bizans toplumunu etkileyen bazı temel kavramların evrensel ve zaman dışı boyutlarından yola çıkarak, bunların yansımalarını çağdaş sanatçıların -bilinçli veya bilinçsiz olarak- ortaya koydukları ifade biçimlerinde aramaya koyulduk. Dünyanın yaratılışından cennetten kovulmaya, güneş ile karanlık oyunlarının simgesel uzantılarına ve düş âlemine, Bizans sanatında aşına olduğumuz bazı konulardan yola çıkarak zaman ile mekân arasındaki bağları oyuncu bir biçimde kaldırmamızı sağlayan masalsı bir kurgu inşa etmeye çalıştık. Kurguya eşlik edecek eser seçkisinde bize kılavuz olan konular, temellerini Bizans kozmolojisinde ve ikonografisinde buldu. Dinî ikonografide tarihsel süreç ile ebedi görünüm arasındaki etkileşim kavramsal zeminde yer aldı. Bizanslıların zaman içinde Antikçağ ile kurduğu ilişki de bu kavramsal zeminin

bir parçası oldu. Birçok klasik mit, efsane Bizans el yazmaları aracılığıyla Rönesans'a, oradan da modern dünyaya aktarıldı. Hristiyanlaşan Bizans toplumu Antikçağ'dan gelen imgelere metaforik anlamlar yükledi.

Bizanslılar zamanla pagan heykellere büyü anlamları da yüklemişti. Örneğin Medusa kafası motifi Bizans Ortaçağ'ında rahim muskalarında kullanıldı. Köşkün bodrum katında yer alan "Düzenbazın Peşinde" isimli yerleştirmede, dijital teknoloji aracılığıyla Medusa kafası karanlık bir ormana yerleştirilirken karşıdaki tonozlu odada Mısır'da bir kilisenin duvarını süsleyen, yeni doğmuş bebekleri boğan dişi iblisi kargılayan atlı süvari yer aldı. Bu sahne burada tonozun eğik yüzeyine ve yerdeki aynaya yansıtılıyor. İzleyici, şaha kalkmış atı ve dişi iblisi orijinal konumdaki gibi cepheden değil de alttan görebiliyor. Değişen bakış açılarının ve yüzeylerin algı üzerindeki etkisi burada eğlenceli bir biçimde deneyimlenirken Bizans sanat tarihçilerinin ikonografik kompozisyonları yorumlarken onlara bakan çağdaş gözlerin konumuna yükledikleri anlamlar da akla geliyor.

Taş, yılan ve göz sergide tekerrür eden ve farklı formlarda birçok yapıtta yer alan üç önemli motif. Bunun arkasındaki öyküden bahsedermisiniz?

Selen Ansen: Az önce biçim ve imge üzerinden değindiğim tekerrür kavramını birer sergileme ilkesine dönüştürdük. "İsmi Lâzım Değil" in bir araya getirdiği eserleri deneyimlediğinizde belli motiflerin farklı şekillerde yorumlanarak, farklı anlamlar üstlenerek tekrar ettiğini görebilirsiniz. Sergiyi hazırlarken, kurgusunun bir nevi omurgasını oluşturacak, tekerrür ve döngüsellik fikirlerini vücuda getirebilecek yapı taşları belirledik kendimize. Taş, yılan ve göz; yapı taşı işlevi gören ana motifler. Bunlar, bazı eserlerde görebileceğiniz üzere, bir dönemin sosyo-politik, kültürel

veya estetik kaygılarını üstlenebilen, sabit olmayan, farklı yorumlara açık sembol ve biçimler. Brigitte Pitarakis'in Bizans'ta şifa ve büyü konuları etrafındaki akademik araştırmaları ve daha genel anlamda Bizans tarihine dair bizlerle paylaştığı bilgiler bu süreçte çok besleyici oldu. Örneğin, sergide önemli bir konuma sahip olan Medusa figürü taş, yılan ve gözü tek vücutta buluşturuyor: mitolojik anlatıya göre, saçları yılanlardan ibaret Medusa'nın gözlerine bakanlar taş kesiliyor. Diğer yandan, taş, yılan ve göz gibi motifler, Bizans'ta olduğu gibi, zıt olarak gördüğümüz değerleri üstlenebiliyorlar. Göz hem kem (kötü) hem iyi ve bilge olabilir; yılan hem bir şifa sembolüne, hem zehir veya kötücül/şeytani güçlerin simgesine dönüşebiliyor. Keza taş da bağlamına göre farklı farklı anlamlar üstleniyor. Jean-Luc Parant'nın köşkün zemin katında sergilediğimiz mekâna özgün yığını, gözler ve taş/kaya görünümde kürelerden oluşuyor. Bu yığının nereden geldiği, hangi sebeple oluştuğu meçhul. Bir felaketin veya bir mucizenin ürünü olabilir ve onu deneyimlerken tekinsizlik uyandıran bir manzaranın aynı zamanda büyüleyiciliğini hissedebiliriz.

Serginin günümüz dünyasındaki izdüşümleri, mesajları konusunda neler anlatmak istersiniz?

Brigitte Pitarakis: Bodrum katında mermer Medusa kafasını odağına alan üç boyutlu yerleştirmede ağaç gövdeleri, Bizans inanç dünyasında doğayı ehlileştirme olgusuna ışık tutuyor. Bizans şairleri, kiliseleri süsleyen sütun dizilerini ormana benzetirdi. Amaç sanat aracılığı ve ritüelle yeryüzünde cenneti yeniden yaratmaktı. Sergide doğa ile medeniyet arasındaki bu mücadele insan-hayvan, insan-bitki karışımı yaratıklarda da karşımıza çıkıyor. Dolaylı biçimde doğanın kendini yenileme mekanizmasının tehdit altında olduğunu, bizi çevreleyen evrenle ilişkimizde bozulan düzeni de akla getiriyor. Bizans

Sergiden genel görüntü

büyük uygulamalarında hastalıklar çoğu kez yıldızların şeytani etkilerine bağlanıyordu. Kötülükle savaşan birey, ejdere mızrak saplayan süvariye kendine model edinerek kutsal koruma gücünü üzerine çekiyordu. İlginçtir ki Covid-19 virüsüyle mücadele ilk aşamada devletler tarafından askerî bir savaşa benzetilmişti. Bilinmeyen, görünmez olanın, ötekinin temsilinde insanlığın inşa ettiği semboller, simgeler, imgeler günümüzde sağlığımızı tehdit eden virüsleri de kapsıyor. Doğaüstü veya gerçeküstü olarak tanımlayabileceğimiz olayların gerçekte olan sınırlarının bulanıklaştığı bir dönemdeyiz. Ortaçağ toplumunda gizli gerçekleri görebilme, Tanrısal bilgiye ulaşma yeteneği kutsal kişiliklere atfedilmişti. Serginin merkezinde yer alan göz motifi ise günümüzde sanatçıların bizi çevreleyen evrene daha keskin ve bütünleyici bakışlar attığını akla getirebilir. Bodrum katındaki etkileşimli yerleştirme dijital teknolojinin sanattan edebiyata ve bilimsel çalışmalara heyecan verici ufuklar açabileceğini gösteriyor. Aynı zamanda baş döndürücü hızla ilerleyen bu teknolojinin tarihin öğretisiyle farklı boyutlara ulaşabileceğini de görebiliriz.

Sergiye dönük olarak, sanat dünyasında ve izleyiciler nezdinde bugüne kadar nasıl dönüşler aldınız?

Selen Ansen: Sergiye yoğun ilgi olduğunu duymak, farklı yaşlar ve kesimler tarafından gezildiğini görmek bizleri sevindiriyor. Aldığımız geri bildirimlerden, ziyaretçilerin ilgisinin farklı eserlere yöneldiğini duymak da beni ayrıca mutlu ediyor. Nitekim serginin buluşturduğu eserleri seçerken farklı deneyimler sunabilmeyi önemsedik. Figüratif ile daha soyut bir dil benimseyen yapıtları, masalsı, oyunbaz, büyüleyici, endişe verici dünyaları ortak bir kurgu içinde temasa getirmeyi arzuladık. Serginin odaklandığı korkuların ve bilinmezliklerin hem bireysel hem kolektif belleğimizde yeri var; evrensel bir boyuta da sahipler. Benim açımdan, sergiyi ziyaret edenlerin bir sanat eserinin açtığı dünyayı kendi yaşamlarıyla, korkularıyla veya arzularıyla ilişkilendirebilmeleri kıymetli. Şüphesiz serginin gördüğü ilginin önemli bir etkeni de köşkün kendisi. Koç Holding'in bu tarihi yapıda düzenlediği her sergi köşkün yaşanmışlığına, mimarisine ve dokusuna farklı bir ışık tutuyor ve her şeyden önce onu yaşıyor. Kuşkusuz sanat üzerinden tarihle kurulan bu yakınlık da sanatseverlerin beğenisini alıyor.

“GELECEĞİN TEKNOLOJİLERİNİ TASARLAMAK İÇİN ÇALIŞIYORUZ”

♦ ♦ ♦

Token Finansal Teknolojiler, Koç Topluluğu’nun prensiplerinden ödün vermeden, çevik bir yapıda, değişen tüketici ihtiyaçlarına yönelik hazırlanan regülasyonlar paralelinde kullanışlı ve güvenilir çözümleri, en uygun maliyetlerle işletmelere sunma felsefesiyle çalışmalarını sürdürüyor.

Beyin ve yazılım gücüyle katma değeri yüksek işlere imza attıklarını kaydeden Token Finansal Teknolojiler Genel Müdürü Erkan Duysal, “Ülkemizde geliştirdiğimiz ürün ve servisleri, ödemeler ekosistemindeki farklı alanlarda ve yurt dışı pazarlarında yaygınlaştırmayı hedefliyoruz” diyor.

Arçelik bünyesinde bir kurum içi girişimcilik projesi olarak hayata geçirilen Token, 2020 yılında yoluna katma değerli hizmetlerini daha esnek bir yapıda sunabilmek adına Koç Holding'e bağlı ayrı bir şirket olarak devam etmeye başladı. Sektörde çok kısa süredir varlık göstermesine karşın Türkiye'nin en inovatif 50 şirketinden biri olarak seçilme başarısını gösteren ve her gün 6 milyona yakın işlemi güvenle yöneten Token Finansal Teknolojiler, fiziksel yazar kasa POS pazarında hâlihazırda lider pozisyonda yer alıyor. Yemek kartı, online ödeme çözümleri ve yeni nesil pompa yazar kasa alanında da konumunu güçlendirmeye odaklanan Token Finansal Teknolojiler Genel Müdürü Erkan Duysal ile geliştirdikleri teknolojiler sayesinde işletmelere neler vadettiklerinden hizmet ve ürün yelpazesine, kısa vadede hem ödeme sistemleri hem de fiziki ve online ticaret alanında ne gibi değişimler yaşanacağından geleceğin dünyasına hazır olmak için neler yaptıklarına dair geniş bir perspektifte oldukça keyifli bir röportaj gerçekleştirdik.

2018 yılı öncesinde Arçelik çatısı altında bir kurum içi girişimcilik projesi, 2020 yılında ise Koç Holding'e bağlı ayrı bir şirket olarak faaliyet göstermeye başladınız. Bu karardaki temel motivasyon neydi?

Token Finansal Teknolojiler olarak yazar kasa pos çalışmalarımızı 2018 yılına kadar Arçelik bünyesinde bir ekip olarak yürüttük. Fintech pazarındaki hareketlenmenin de etkisiyle daha katma değerli hizmetler sunabilmek adına Koç Holding çatısı altında ayrı bir şirket hâline geldik. İş modelimiz diğer Koç Holding şirketlerinden çok farklıydı. Ürün ve kişilerden bağımsız olarak ilerleyen, sürdürülebilir gelir elde etme modeline dayalı, hizmet odaklı bir şirket kurma odağında gitmek istediğimiz nokta ve hedeflerimiz farklılaştı. Bu aşamadan sonra şirket içi yapılanmamızı yeniledik, portföyümüze yeni ürün ve servisler ekleyerek faaliyet alanımızı genişlettik. Ayrı bir şirket olma kararını verirken temel motivasyonumuz şirketimizi daha dinamik bir şekilde yönetebilmek, her geçen gün daha da büyüyen finansal teknolojiler ve ödeme sistemleri sektöründe Koç Holding'in daha etkin bir şekilde yer alabilmesini sağlamaktı. Koç

Grubu şirketlerinden başlayarak ödeme konusunda birçok şirketin uçtan uca tüm ihtiyaçlarını tek elden karşılayacak bir platform sunmak ve uçtan uca ödeme çözümlerimizle global arenada da var olmak hedefimizdi.

Koç Topluluğu bünyesinde kısa bir süre önce hayata geçirilmiş olmanıza rağmen, Türkiye'nin en inovatif 50 şirketinden biri olarak seçildiniz. Dönüşüm hızı oldukça yüksek seyreden sektörde yer alan bir şirket olarak başarılarınızı daha uzun yıllar sürdürülebilir kılmak için hangi yetkinliklerinizin kaldıraç görevi üstleneceğini düşünüyorsunuz?

Koç Topluluğu'nda başlatılan çevik dönüşüm sürecinde pilot şirketlerden biriyiz. Sürekli bir değişimin yaşandığı bu dönemde, zamana uymanın tek yolu, hızlı, atık ve çevik olmaktan geçiyor. Biz de tüm iş yönetim süreçlerimizde bu felsefeyi benimseyerek çalışıyoruz. Çok güçlü bir mühendislik yapımız bulunuyor. İTÜ ve ODTÜ Teknokent'teki ofislerimiz, yetkin Ar-Ge gücümüz ve inovasyona dayalı bakış açısıyla faaliyetlerini sürdüren yazılım ekiplerimizle geleceğin teknolojilerini tasarlamak için çalışıyoruz.

"Sürekli bir değişimin yaşandığı bu dönemde, zamana uymanın tek yolu, hızlı, atık ve çevik olmaktan geçiyor. Biz de tüm iş yönetim süreçlerimizde bu felsefeyi benimseyerek çalışıyoruz."

Dijital yemek kartı TokenFlex, ödeme sistemlerinde farklı ihtiyaçlara cevap verebilecek esnek bir teknolojik altyapı olarak konumlanıyor.

Beko 400 TR ile satış, ödeme ve e-fatura işlemleri tek cihazda birleşiyor.

Güçlü bir Ar-Ge ve yazılım ekibi, sektörde fark yaratacak işlere imza atmak için kesinlikle olması gereken bir değer. Hızla büyüyen bir şirket olarak, inovasyonu ve yoğun Ar-Ge yatırımlarını önceliklerimiz arasında üst sıralarda tutuyor, her yıl Ar-Ge için yatırımlarımızı artırıyoruz. Koç Topluluğu içerisinde 2020'de 46 milyon TL ile Ar-Ge'ye en çok yatırım yapan şirketler arasında 6., kişi başına düşen Ar-Ge harcamasında da 1. sırada yer aldık. Üstelik bu çalışmalar çok kompakt ve etkin bir ekip ile yapıyoruz. Terminal yönetimi altyapımız sayesinde yerelde ve globalde mobil bir cihazın ihtiyaç duyabileceği bütün altyapı ve yazılımsal sistemleri geliştirebiliyor ve gerektiğinde uzaktan güncelleyebiliyoruz. Ayrıca Türkiye'nin ilk ve en büyük TSM merkezine sahibiz. Bu merkezde her gün 800 bine yakın cihaz üzerinden geçen 6 milyona yakın işlemi güvenle yönetiyoruz. Süreç yönetimi ve bilgi güvenliği kapsamında ISO 20000 – 22301- 270001 ve PCI-DSS olmak üzere toplamda 4 farklı sertifika sahibi Token TSM (Güvenlik Servis Sağlayıcı) merkezi sayesinde, işletmelerin ödeme işlemlerini kesintisiz yürütmelerini sağlıyoruz. Regülasyonlara bağlı ihtiyaçları en hızlı ve en kaliteli şekilde çözüyor, müşterilerin ihtiyaçlarına 7/24 çözüm merkezimiz ile en hızlı ve erişilebilir şekilde yanıt veriyor, uçtan uca çözümler üretiyoruz.

Token Finansal Teknolojiler'in hizmet ve ürün yelpazesini sizden dinleyebilir miyiz? Geliştirdiğiniz teknolojiler işletmelere neler vadediyor? İşletmeciler neden Token Finansal Teknolojiler'i tercih etmeliler? KOBİ'lere uçtan uca hizmet verecek verebilecek bir ekosistem yaratmak için kendiniz nasıl bir yol haritası belirlediniz?

2013 yılında hayatımıza giren, yazar kasa ile EFT-POS'ları birleştirerek perakende işletmelere yazar kasa POS kullanımını zorunlu kılan regülasyon ile Yeni Nesil Ödeme Kaydedici Cihazlar (ÖKC) piyasaya sunuldu. İlk ödeme cihazımızı işletmelerin beğenisine sunduğumuz o dönemden bugüne, ÖKC hâlâ konvansiyonel ve asıl gelir yaratan iş kolumuz olarak yer alıyor. 800 bine yakın ÖKC ile şu an %50'den fazla pazar payına sahibiz. Yakın zamanda çıkan farklı regülasyonlar ile hayatımıza giren Android POS, yeni nesil pompa yazar kasa gibi cihazlarda da aynı şekilde öncü çalışmalarımızı sürdürerek ilerliyoruz. Token, konvansiyonel olarak ürün satışından kâr etmeyi amaçlayan bir şirket olmaktan ziyade, iş modelini tamamen bu cihazlar üzerinde çalışan bankacılık uygulamaları, yemek kartları gibi hizmetlerden elde ettiği gelirler üzerine kurmuş bir şirket. Son tüketicinin Token'a bir ödeme yaptığını görmediği,

çok farklı bir iş modeli olarak öne çıkıyor. Bir nevi perakende işletmelere satılan bu cihazlar bir kiralama platformu gibi bankaların ve yemek kartlarının yer alabileceği, müşterilerin dilediği gibi içlerinden tercih yapabildiği bir platform hâline geldi. Token, ÖKC iş modelinde B2B kapsamında direkt müşterilerin tercih ettiği bankalar ve yemek kartları ile ticari olarak muhatap oluyor. Geçtiğimiz yıl Beko ortaklığı ile Gelir İdaresi Başkanlığı'nın mobil satışlara yönelik VUK 507 No'lu "Güvenli Mobil Ödeme ve Elektronik Belge Yönetim Sistemi" tebliği doğrultusunda, Android 9.0 sürümünü kullanarak geliştirdiğimiz Beko 400 TR, satış, ödeme ve e-fatura işlemlerini tek cihazda birleştirerek işletmelerin süreç yönetimini kolaylaştırıyor ve hızlandırıyor. Cihaz, içerisinde yer alan Token e-Belge uygulaması ile hızlı ve ücretsiz e-faturaya geçiş imkânı sağlıyor. Yine cihazın içerisinde bulunan satış uygulaması, sektörel ihtiyaçlar doğrultusunda düzenli olarak güncelleniyor. Ölçeği fark etmeksizin tüm işletmeler birçok önemli ihtiyacını tek cihaz üzerinden karşılayabiliyor, ürün ve alanlarını tanımlayabiliyor, masa bazlı sipariş alabiliyor, satış yapabiliyor, ödeme alabiliyor ve tek tıkla bireysel ya da kurumsal müşterilerin e-posta adreslerine e-fatura kesebiliyor. Kasa dışında da istenen yerde satış yapılabilme avantajı sağlayan cihaz ile uzun kasa kuyruklarının önüne geçiliyor. Wi-Fi ve ücretsiz 4G ile internete bağlanabilen cihaz, temassız ya da QR kod ile ödeme desteği de sunuyor. 2023 yılı sonuna kadar akaryakıt istasyonlarında bulunan mevcut tüm pompa yazar kasaların kademeli olarak yeni nesil pompa yazar kasalarla değiştirilmesini zorunlu kılan VUK 527 tebliği sonrasında çalışmalarımızı hızlandırdık ve Beko 1000 TR'yi geliştirdik. Onay sürecini tamamlayan ilk şirket olarak, bu yıl mayıs ayında Petrol Ofisi ile ilk

pilot uygulamamızı gerçekleştirdik. Akabinde temmuz ayında Hazine ve Maliye Bakanlığı'ndan ilk onay alan şirketlerinden biri olarak satışlarımıza başladık. Bu cihazımız ile tebliğin gerekliliklerini yerine getirmenin ötesinde, akaryakıt istasyonlarının farklı ihtiyaçlarını karşılayabilecek ve uzun yıllar boyunca kullanabilecekleri dayanıklılıkla bir ürünü sektöre kazandırmış olduk. Beko 1000 TR, Türkiye'nin ilk entegre POS özelliğine sahip pompa yazar kasası olma özelliğine sahip. Opsiyonel olarak pompa yanında kredi kartı, nakit ve daha birçok yöntemle ödeme almaya imkân sağlayan cihaz, müşteriye büyük bir kolaylık sunarken satış sürecini hızlandırmasıyla istasyondaki yoğunluğu önüyor. Beko 400 TR Android POS cihazımızla entegre çalışan Beko 1000 TR Pompa Yazar Kasa sayesinde market içerisindeki ödeme deneyimi de iyileşiyor. Plaka ve tutar bilgisini marketteki 400 TR ekranına otomatik olarak aktaran sistem sayesinde cihaza manuel bilgi girişi yapılmasına gerek kalmıyor, hatalı işlemler engelleniyor. Öte yandan yemek kartı sektöründe de çalışmalarımız devam ediyor. Tüketicilerin yeni nesil beklentilerine uygun şekilde tasarladığımız dijital yemek kartımız TokenFlex'i sadece bir yemek kartı çözümü olarak değil, ödeme sistemlerinde farklı ihtiyaçlara cevap verebilecek esnek bir teknolojik altyapı olarak görüyoruz. TokenFlex, Türkiye'nin 81 iline hızla yayılacak inovatif bir girişim... Ürünümüz yeni dünyanın beklentilerine uygun, tamamen dijital, akıllı telefona indirilebilecek bir uygulama aracılığıyla kolaylıkla kullanılabilir. Uygulama içerisindeki kameranın ödeme noktasındaki karekodu okumasıyla ya da NFC özelliği sayesinde sadece cep telefonu POS cihazına yaklaştırılarak ödeme saniyeler içerisinde tamamlanıyor. Kullanıcılarımız harcamalarını ve bakiye kontrollerini mobil cihazlarından diledikleri zaman yapabiliyor. İşlemlerin tamamı, plastik

kart ya da kupon olmadan, çevreye zarar vermeden, temassız olarak gerçekleşiyor. TokenFlex çözümümüz için çalışmalarımıza Koç Topluluğu şirketleri ile başladık. Kullanıcılarımızın geri bildirimlerini dinleyerek uygulamamızı geliştiriyor ve onların önerdiği iş yerlerinin üyeliğini önceliklendiriyoruz. Hedefimiz bu yıl içinde farklı kurumsal ağlara açılmak ve hem kurumsal kullanıcı hem de üye iş yeri nezdinde tüm Türkiye'ye yayılarak büyümek. Faaliyetlerimizi ödemeler ekosistemindeki farklı alanlarda genişletmeye devam ediyoruz. Bu kapsamda 2020 yılında bir ödeme ve elektronik para şirketi kurduk ve ağustos itibarıyla lisansımızı aldık. Ödero markası ile piyasaya sunacağımız sanal POS hizmetimiz; kredi kartı saklama, link ile ödeme, e-cüzdan ve pazar yeri gibi farklı çözümleri de içinde barındıracak. Öncelikli olarak kurumsal müşteri havuzumuzu genişlettikten sonra, KOBİ ve bireysel kullanıcıya yönelik çalışmalarımıza başlamayı hedefliyoruz. Token Finansal Teknolojiler olarak uzun vadedeki öncelikli hedefimiz Ödeme

Kaydedici Cihaz ve POS üzerine kurulu offline platformumuzu, online ödeme ve cüzdan servislerimiz ile entegre ederek KOBİ'lere ödeme ve tahsilat deneyimini tek bir muhatap ile uçtan uca sunabilme imkânı yaratmak.

Sunduğunuz ürün ve hizmetlerle nasıl bir sektörel konuma sahipsiniz? Çözüm ortaklığı yaptığınız sektörleri aktarır mısınız?

Tüm perakende sektörüne hitap eden, Ödeme Kaydedici Cihaz (ÖKC) pazarında en yüksek pazar payına sahibiz. Hâlen Türkiye'de kurulu 800 bin adete yakın ÖKC ile pazarın yüzde 50'den fazlasını yönetiyoruz. 20 bankanın kredi kartı ödeme altyapısını destekliyoruz. Akaryakıt sektöründe 30 bin adet pompa yazar kasa ürünümüz var. 2023 sonu itibarı ile 13 bin istasyonda değişecek 64 bin yeni nesil pompa yazar kasanın büyük bölümünü yine biz sağlamayı hedefliyoruz. Bu konuda akaryakıt dağıtım ve otomasyon şirketleri ile yakın çalışıyoruz. Otel, lokanta, catering (HORECA) sektörü için, Güvenli Mobil Ödeme ve E-belge

Türkiye'nin pompa yanında ödeme almayı sağlayan ilk yeni nesil pompa yazar kasası Beko 1000 TR, müşterilere araçlarının yanında ödeme yapma imkânı sunuyor.

Yönetim Sistemi gereksinimlerine uygun Android POS üzerinde altyapıyı sağlıyoruz. E-ticaret sektöründe ağustos ayında lisans aldığımız Ödero markası ile sanal ödeme, kart saklama ve cüzdan hizmetlerimizle KOBİ'lerin her türlü gereksinimini karşılayacağız. Son olarak yemek kartı sektöründe, 2022'de çıkardığımız TokenFlex platformumuzun sene sonunda 100 bin kullanıcıya ulaşarak, 20 bin restoran ve markette kullanılmasını hedefliyoruz.

Son iki yıldır daha önce hiç deneyimlemediğimiz bir süreç yaşadık. Dijitalleşmeye bağlı olarak yaşam koşullarının yanı sıra iş yapış şekillerinde de hızlı bir değişim ve dönüşüme hep birlikte şahit olduk. Siz bu süreci nasıl değerlendirdiniz?

İçinde bulunduğumuz sektörde kullanıcı yöneliminin bu derece büyük bir hızla değişmesi, bizi daha da çevik olmaya zorladı elbette. Söz konusu süreçte yeni çözümlerimizi geliştirirken Ar-Ge çalışmalarımızı ve bu kapsamdaki insan kaynağımızı artırdık. Sektördeki

ihtiyaçları tespit ederek odaklı çözümler üretmeye ve enerjimizi doğru noktaya yönlendirmeye çalıştık.

Pandemi ile satın alma alışkanlıkları ve ödeme yöntemlerinde keskin ve hızlı değişimler görüldü. Nakit kullanımı azalırken kredi ve banka kartlarında temassız ödeme tercih edilmeye başlandı, e-ticaret hacminin artmasıyla birlikte kullanıcı sayısı ve online ödeme çözümleri arttı. Biz de online ödeme için Token Ödeme Şirketi'ni kurduk, yakında faaliyete geçeceğiz. POS cihazlarımızın hepsinde temassız ve mobil ödemeyi destekliyoruz. Yemek kartı sektöründeki TokenFlex ile sadece mobil ödeme alıyoruz.

Gözetimsiz, kasiyer veya kasaya bağlı olmadan kullanılan sistemler, perakende sektöründe pandemi öncesinde hayatımıza girmişti. Biz de geliştirdiğimiz yeni Android POS cihazıyla kasaya bağlı kalmadan mağazanın herhangi bir yerinde ödeme alma imkânı sunmaya başladık. Bu sayede kasa kuyruklarının önüne geçerek mağaza içi yoğunluğu da önlemeye katkı sağladık. Müşterilerin içgörülerinden yola çıkarak geliştirdiğimiz bir diğer cihazımız da pompa yazar kasa. Akaryakıt istasyonlarında dışarıda ödeme ihtiyacına yönelik olarak tasarladığımız pompa yazar kasanın entegre POS'u ile dışarıda temassız ödeme imkânı sunuyoruz.

Geçmişin aksine pek çok şeyin sanal ortamda gerçekleştiği bir dünya söz konusu. Hâliyle "güven" kavramı müşterilerin en çok dikkat ettiği şeylerden biri hâline geldi. Bu noktada bir asırlık şirket olma yolunda ilerleyen Koç Topluluğu'nun iş yapış felsefesi ve müşteriler nezdindeki imajı sektördeki varlığınızı ispat etme sürecinde size nasıl bir katkı sağladı?

Koç Topluluğu şirketi olmamız ve çalışmalarımızı Koç güvencesi ile yürütüyor olmamız tabii ki bahsettiğiniz "güven" kavramı açısından son derece önemli katkılar sağlıyor. Ödeme

sistemlerinde Koç Topluluğu'nun parçası olmaktan öte, güveni sağlamak için çok daha fazlasına ihtiyaç olduğunu gözlemledik. Marka algısı elbette ki çok önemli ancak ödeme sistemlerinde işlem güvenliği en kritik nokta. Bizim geliştirdiğimiz sistemler finans alanı gibi güvenliğe en üst noktada ihtiyaç duyulan alanlarda kullanılıyor. Cihazlarımızda dolandırıcılığı önlemek üzere özel sistemler kullanıyoruz. Makine öğrenmesi sayesinde bu sistemlere veri girişi arttıkça kendini de geliştirmeye sürekli devam ediyor. Tüm sistemlerimizde "KYC - Müşterini Tanı" süreçlerine uyuyoruz. Müşterilerimizin verisini sakladığımız sistemler en üst güvenlik önlemleriyle korunuyor. Bu verileri kurum içinde tutarak tüm Genel Veri Koruma Tüzüğü'ne uygun şekilde işliyoruz. Hatta bu konudaki başarımız 2019 yılında CES'te (Consumer Technology Association) ödüllendirildi. Android POS cihazımızla Siber Güvenlik ve Gizlilik Ödülü'ne layık görüldük.

Token Finansal Teknolojiler'in iş yapış ve müşteriyle iletişim felsefesini özetler misiniz?

İş yapış şeklimiz temel olarak Koç Topluluğu'nun prensiplerinden asla ödün vermeden, çevik bir yapıda, değişen tüketici ihtiyaçlarına yönelik hazırlanan regülasyonlar paralelinde en kullanışlı, en güvenilir ve uygun çözümleri ortaya koymak şeklindedir. Genel olarak regülasyonlara tabi ödeme sistemleri üzerinde çalışıyoruz. Tebliğler doğrultusunda sektöre çözümleri ilk olarak sunan şirketlerden biriyiz. VUK 426'ya göre Ödeme Kaydedici Cihazı (ÖKC), VUK 507'ye göre Android POS'u ilk geliştirenlerden ve VUK 527'ye göre ilk pompa yazar kasayı geliştiren biz olduk. İlkleri gerçekleştiren bir şirket olarak ülke ve sektör genelinde yaptığımız iletişim çalışmalarıyla da tebliğlerin bilinirliğine katkı sağlıyoruz. Temel iletişim felsefemiz aslında işletmelerin iş süreçlerini demokratikleştirmek, onlara en güvenilir ve üst teknolojiye ödeme

sistemlerini en uygun maliyetlerle sunmak. Müşterilerimiz cihazlarımızda dilediği banka veya bankalar ile çalışmayı seçebilir, tek cihazda birçok hizmeti bir araya getirebilir, satış yazılımı, e-fatura gibi hizmetlere çok uygun bir şekilde ulaşabilir; yemek kartı, sanal pos gibi çözümlerimizde en uygun komisyon oranları ile en güvenilir ve hızlı altyapılara sahip olur.

Aalışveriş alışkanlıklarının değişmesiyle birlikte finansal teknolojiler ve ödeme sistemleri sektöründe ne gibi gelişmeler ve yenilikler söz konusu? Kısa vadede hem ödeme sistemleri hem de fiziki ve online ticaret alanında ne gibi değişimler yaşanacağını öngörüyorsunuz? Token ürün ve servis anlamında geleceğin dünyasına hazır olmak için neler yapıyor?

Nakitin çok daha az kullanıldığı ve cep telefonlarının hem cüzdan hem de ödeme alma alanında yeni kullanım alanları bulunduğu, bankacılık hizmetlerinin mobil ve online ve 7/24 yapılabilirdiği bir döneme geçiş yaptık. Cep telefonları artık mobil pos hâline geliyor. Telefonla hem ödeme alınabiliyor hem de ödeme yapılabilir. Tüketiciler hızlı ve kolay bir ödeme yöntemi ile sürdürmesiz bir müşteri deneyimi yaşamak istiyor. Platformlarımızın buna uygun olarak temaslı, temassız ve karekod ile ödeme uygulamalarını desteklemesi ve provizyon işlemlerini ödemeyi güvenli ve hızlı sonlandırmaları gerekiyor. Token olarak Ödeme Kayıt Cihazı, POS ve gözetimsiz ödeme platformlarımızı Android işletim sistemine geçiriyoruz. İş yerleri; komisyon maliyetlerini en aza indiren, satış otomasyonu, sipariş alma gibi farklı gereksinimlerini tek sistemde birleştiren, e-arşiv/e-fatura geçişini kolaylaştıran, e-ticaret pazar yerleri ile entegre olan çözümler arıyor. Token olarak GMÖEBYS (Güvenli Mobil Ödeme ve Elektronik Belge Yönetim Sistemi) uygun ürün ve servisler geliştirdik. Aynı

zamanda çoklu bankayla çalışmayı sağlayan, bankalar arasında seçim yapma özgürlüğü tanıyan bir sistem sağlıyoruz. E-ticaret için kullanılan platformların güvenli olması, girilen kişisel verileri koruması ve dolandırıcılığa karşı dayanıklı olması bekleniyor. Token olarak biz de dolandırıcılığa karşı kullandığımız sistemlerle bu beklentiyi karşılıyoruz.

Hâlihazırda kaç ülkede faaliyet gösteriyorsunuz ve varlık gösterdiğiniz pazarlarda nasıl bir genişleme stratejisi uyguluyorsunuz? Yakın bir gelecekte hangi pazarlarda yer almayı planlıyorsunuz?

Token Finansal Teknolojiler olarak 2021 başında Romanya'da Token Payment Services Srl şirketimizi kurduk. Romanya'da Odero markası ile geliştirdiğimiz ödeme ve e-para çözümümüzü Romanya Merkez Bankası'ndan alacağımız onay ile tüm Avrupa topluluğu ülkelerinde e-ticaret alanında hizmete sunmayı hedefliyoruz. Romanya'da lokal entegratörler ve bankalar ile çalışarak POS ve OPT (Dış Alan Ödeme Terminali) çözümümüzü de yaygınlaştırmayı amaçlıyoruz. Bir sonraki adımda Romanya'da geliştirdiğimiz bu ürün ve servisleri Polonya, Macaristan ve Balkan ülkelerine yayma hedefimiz var. Diğer açılımımızı 2022 Nisan ayında ise Azerbaycan ofisimizi açarak Orta Asya coğrafyasında yaptık. Finansal regülasyon sistemleri yeni oluşturulan bu dost ve kardeş ülkede lokal ve stratejik ortaklarımızın da desteği ile e-ticaret ve POS alanında büyümeyi hedefliyoruz. Aynı zamanda Özbekistan, Kazakistan gibi altyapısı benzer komşu ülkelere ürün ve servisleri Azerbaycan üzerinden götürme planımız var.

Token'ın gelecek hedeflerinde neler yer alıyor?

Token olarak, unicorn değerlemesine ulaşmak hedefiyle ülkemizde hem online hem de offline tarafta geliştirdiğimiz

teknolojileri farklı coğrafyalarda uygulayabilecek yetkinliğe sahibiz. Beyin ve yazılım gücüyle katma değeri yüksek işlere imza atıyoruz. Değişimin çok hızlı yaşandığı fintech sektöründe, regülasyonlara uyumlu ama üründen bağımsız çözümler geliştirerek, değişime kolaylıkla adapte olabilen sürdürülebilir iş modelleri yaratıyoruz. Sektörümüzde bilgi güvenliği ve süreç yönetimi büyük önem arz ediyor. Güvenli ödeme alma teknolojisini, satış otomasyon, stok kontrol ve e-arşiv/e-fatura uygulamalarımız ile entegre ederek KOBİ'lerin zincir mağazalar ile rekabet edebilmesini sağlayan altyapıyı kurmayı amaçlıyoruz. Ayrıca yenilikçi teknolojilerden gözetimsiz ödeme sistemleri konusunda akaryakıt istasyonları için geliştirdiğimiz çözümleri, elektrikli şarj istasyonu, bilet satışı, park yeri ödeme ve otomat gibi farklı sektörlerle taşıyabilmeyi önceliklendiriyoruz. Mobil uygulamalar anlamında da gelişmeleri takip ediyor ve hizmetlerimize ekliyoruz. TokenFlex markası altında geliştirdiğimiz mobil uygulama üstünde çalışan karekod ödeme platformunu ön ödemeli kart, filo kartı gibi iş yerlerinin yan hak çözümlerini kolaylaştıran uygulamalar ile zenginleştirmek istiyoruz. Ülkemizde geliştirdiğimiz ürün ve servisleri, ödemeler ekosistemindeki farklı alanlarda ve yurt dışı pazarlarında yaygınlaştırmayı hedefliyoruz.

Online ödemede yepyeni bi heyecan.

KOÇ ÜNİVERSİTESİ'NDEN COVID-19'LA SAVAŞTA YENİ BİR AŞAMA

♦ ♦ ♦

Koç Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden Prof. Dr. Tuğba Bağcı Önder, Koç Üniversitesi Translasyonel Tıp Uygulama ve Araştırma Merkezi'nden doktora sonrası (Postdoc) araştırmacı Dr. Aışan Kayabölen ve ekip arkadaşları, çok önemli bir başarıya imza atarak Covid-19 salgınına neden olan SARS-CoV2 ile mücadelede yeni bir molekül tasarladılar. Tuğba Bağcı Önder ile bu çalışmanın detaylarını konuştuk.

Küresel pandemide 2,5 yılı geride bırakırken artık daha güçlüyüz. Bilim insanları değerli çalışmalarıyla bize hastalıkla savaş için yeni silahlar sunmaya devam ederken Koç Üniversitesi araştırmacıları bu konuda çok büyük bir adım attı. Koç Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden Prof. Dr. Tuğba Bağcı Önder, Koç Üniversitesi Translasyonel Tıp Uygulama ve Araştırma Merkezi'nden (KUTTAM) araştırmacı Dr. Alişan Kayabölen ve ekip arkadaşları, Covid-19 salgınına neden olan SARS-CoV2'ye karşı bir molekül tasarlayarak çok önemli bir başarıya imza attı. Araştırmalarının sonuçları ise geçtiğimiz haftalarda, etki değeri çok yüksek olan "Advanced Science" adlı bilimsel yayın organında yayımlandı. Konunun ayrıntılarını Prof. Dr. Tuğba Bağcı Önder'den dinledik.

Covid-19'a karşı geliştirdiğiniz molekülün çalışma prensibini bir de sizden dinleyebilir miyiz?

Pek çoğunuzun bildiği gibi, Covid-19'a neden olan SARS-CoV-2'nin (şiddetli akut solunum yolu sendromu koronavirüsü 2) hücrelere girmek için kullandığı bir reseptör var. Yuvarlak yapıdaki bu virüsün üzerinde bulunan "spike" yani "diken" proteinleri, "host" yani "konak" hücrelerinin üzerindeki ACE2 reseptörüne bağlanarak hücrelerin içine giriyor. Günümüzde pek çok virüsün hangi yolla ve hangi reseptörleri kullanarak hücrelere girdiği biliniyor. Bizim geliştirdiğimiz molekül, bir nevi yalancı reseptör. Yani ACE2 reseptörü gibi, fakat virüsün hücreye girmeden önce onun etrafını çevreleyip onu bloke eden ve virüsün hücrelerin içine girmesini engelleyen, protein bazlı bir molekül. Virüs, hücreden bağımsız bir şekilde bizim molekülle karşılaştığında gidip ona bağlanacak. Yani bu sayede konak hücreleri enfekte edemeyecek. Dolayısıyla enfeksiyon kapasitesini istenen miktarda düşürebilen bir molekül. Bizim çalışmamızdaki yenilik,

molekülümüzü ACE2 reseptörünü baz alarak özel bir tasarımla yaratmamız. Burada neyi sağladık? Normalde tek tek bulunan ACE2 bazlı moleüller, bizim tasarımımla birbirine kenetlenerek virüse çok daha verimli şekilde bağlanıyor. Dolayısıyla virüsle karşılaştığında çok hızlı bir şekilde virüsü kavrayıp onların enfeksiyon kapasitesini bloke etmesini sağlıyor diyebiliriz.

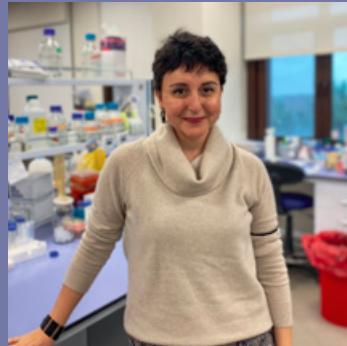
Araştırmanızın sonuçlarında göze çarpan bulgular nelerdir?

Pek çok şey söylenebilir aslında ama göze çarpan iki çok önemli kısım var. Birincisi, bizim tasarladığımız bu molekül, muadillerine ya da virüs reseptör bazlı diğer çalışmalarda kullanılan moleüllere oranla 100 kat daha etkili. Deneysel çalışmalarımızda,

laboratuvarda yalancı virüs sistemlerinde de 100 kat daha etkili olduğunu ortaya koyduk. Hastanemizdeki bulunan Koç Üniversitesi İş Bankası Enfeksiyon Hastalıkları Araştırma Merkezi (KUİSCİD) bünyesindeki BSL-3 laboratuvarlarında ve Prof. Dr. Füsün Can ve ekibi ile yaptığımız çalışmalarda, molekülümüzün canlı virüse karşı da çok etkili olduğu görüldü. Bu çok çarpıcı bir sonuç. Biz de bu kadar iyi bir verim beklemiyorduk. Makaleyi de güzel bir yere taşıyan, özelleşmiş bu yapının gerçekten çok verimli olduğunu göstermemiz oldu. İkinci önemli nokta ise bu molekül test ettiğimiz tüm varyantlara karşı etkili, omicron dâhil. Biz çalışmamızı tamamladığımızda henüz omicron vardı, sonraki varyantlar henüz oluşmamıştı. Fakat bizim hipotezimiz

“Virüs, hücreden bağımsız bir şekilde bizim molekülle karşılaştığında gidip ona bağlanacak. Yani bu sayede konak hücrelerini enfekte edemeyecek. Dolayısıyla enfeksiyon kapasitesini istenen miktarda düşürebilen bir molekül.”

PROF. DR. TUĞBA BAĞCI ÖNDER

Koç Üniversitesi Tıp Fakültesi Temel Tıp Bilimleri Tıbbi Biyoloji Anabilim Dalı'ndan Prof. Dr. Tuğba Bağcı Önder, lisans eğitimini Bilkent Üniversitesi Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü'nde tamamladı, doktora çalışmalarını Tufts University School of Medicine'da gerçekleştirdi. Daha sonra doktora sonrası araştırmacı olarak Harvard Medical School'da görev yaptı, 2012 yılında Koç

Üniversitesi'ne katılarak "Beyin Kanseri Araştırma Laboratuvarı"nı kurdu. Bugüne dek TÜBİTAK, Royal Society, European Union ve KUTTAM başta olmak üzere pek çok kurumdan destek aldı; L'Oréal Women in Science, BAGEP ve Sedat Simavi Sağlık Bilimleri ödülleri sahibi.

bu moleküler yapının diğer varyantlara karşı da etkili olacağı yönünde. Çünkü virüs hücreye girmek için ister istemez reseptörü kullanıyor. Virüs ne kadar mutasyona uğrarsa uğrarsın reseptöre bağlanma kapasitesini güçlendiriyor ve hücreleri enfekte ediyor. Bizim molekülümüz de virüsün bu özelliğini kullanmış oluyor. O hücreye ne kadar çok girmek isterse bizim molekül de virüse o kadar çok yapışmak isteyecek ve başarılı olacak. Bunu omicron dâhil 6-7 varyantta gösterdik.

"Pek çok antiviral ilaç, virüsün hücreye girdikten sonra içerde çoğalmasını engelliyor. Bizim tasarladığımız ilaç ise virüsün içeriye girmesini engelleyen, tamamen virüse spesifik tasarlanmış bir ilaç."

Bu molekül hangi formlarda uygulanarak vücuda yerleştirilmesi hâlinde Covid-19'a karşı önleyici olabilir?

Bunu aşı gibi düşünmeyelim, çünkü bu molekülün bir bağışıklık cevabı yaratma kapasitesi yok. Biz bunu bir ilaç olarak tasarladık. Günümüzde kullanılan pek çok antiviral ilaç, virüsün hücreye girdikten sonra içerde çoğalmasını engelliyor. Bizim tasarladığımız ilaç ise virüsün içeriye girmesini engelleyen, tamamen virüse spesifik tasarlanmış bir ilaç. Biz bu ilacı hastalık teşhisinden hemen sonra verirken oldukça etkili olabileceğini düşünüyoruz. Yani aşı gibi değil, ilaç gibi uygulandığında virüsün civardaki hücreleri enfekte edip tamamen yayılmasını epey iyi engelleyebileceğini öngörüyoruz.

Geliştirilmesi muhtemel bu ilaç, hasta semptom gösterdikten ya da ağırlaştıktan sonra alındığında ne derece faydalı olur?

Bunların çalışması gerekiyor; henüz klinik çalışmaları yapılmış bir ilaç değil. Bizim molekülle yapılacak bir ilacın ne kadar efektif olacağı, hangi aşamalarda uygulandığında hastalığın gidişatını durduracağı çok önemli konular. Bunların klinik çalışmalarda ele alınması

gerekir. Her şekilde virüsün bir yükü var, dolayısıyla semptomlar da virüsün yüküyle ilişkili. Yüksek virüs miktarına maruz kalınca hastalık ağır geçiyor. Tabii ki vücuttaki başka faktörler, bağışıklık sisteminin ne kadar güçlü olduğu vs. çok önemli ama virüs yükü de önemli. Dolayısıyla ilacı ileriki aşamalarda alsanız bile virüsün çoğalma döngüsünü yavaşlatabilirsiniz. Öte yandan, "long-covid" yani Covid-19'un uzun vadeli etkilerine ne kadar faydalı olabileceğine dair henüz bir fikrimiz yok. Ağır seyreden hastalıklarda, hastanede oksijen desteğine ihtiyaç duyan hastalarda alternatif bir ilaç tedavisi olabilir.

Koç Üniversitesi'nin bu araştırmayı yapmanıza olanak kılan imkânları neler oldu?

Koç Üniversitesi olmasa biz bu araştırmayı yapamazdık. Biz normalde immünoloji veya viroloji çalışan bir laboratuvar değiliz. Biz kanser biyolojisi laboratuvarıyız. İlaçlarla, ilaç tasarımlarıyla ilgileniyoruz ve hiç enfeksiyon hastalıklarıyla ilgimiz olmamıştı. Pandemi başladığında ve laboratuvarlara erişim kısıtlandığında kafa kafaya verdik ve bu konuda okumaya başladık. Özellikle Alişan Kayabölen ve yine KUTTAM'da doktora yapan iki arkadaşı, Uğur Akcan ve Doğançan Özturan, bu molekülün tasarımıyla ilgili fikirlerini ortaya attı. "Hocam, yapalım mı?" dediler ama biz laboratuvara giremiyoruz. Nasıl yapacağız? Her şeyden önce KUTTAM bize kapılarını açtı. O zamanki KUTTAM Direktörü Prof. Dr. İhsan Solaroğlu, bize çok büyük destek verdi. Hem manevi destek verdi ve kapıları açtı, "Girin çalışın" dedi; hem de maddi destek verildi, bu iş için fon ayrıldı. Dolayısıyla tüm malzemeler ve cihazlara erişimimiz Koç Üniversitesi laboratuvarlarında sağlandı. Çalışmanın başarılı olmasındaki en önemli etken ise küçük bir ekiple, kendi kendimize laboratuvarın bir köşesinde, "Ne yapsak,

şöyle mi yapsak, böyle mi yapsak?" diye başladığımız bu çalışmanın ortak bir çalışmaya dönüşebilmiş olması. Koç Üniversitesi Tıp Fakültesi bünyesinde çok güçlü bir enfeksiyon hastalıkları bölümü var. Bu bölümle iç içe çalışan KUISCID, BSL-3 laboratuvarlarında gerçek virüsle deneyler yapabilen Türkiye'deki çok az sayıdaki merkezden biri. Onlara hemen, "Bizim böyle bir molekülümüz var, test eder misiniz?" dedik. Onlar da zaman ayırdılar, fon ayırdılar ve bizim moleküllerin etkinliğini test ettiler. İş burada bitmedi. Bir de hayvan deneyleri yapalım dedik. Ülkemizde Covid-19 hastalık modellerini hayvanlarda çalışabilen çok az sayıdaki merkezden birisi TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi. Oradaki hocalarla görüştük. Onlar da bizim molekülümüzü kendi covid enfeksiyon modellerinde hızla denediler. Orada da iyi bir sonuç aldık.

Koç Üniversitesi, sıra dışı fikirleri destekleyen bir kurum. Hiç kimse laboratuvara giremiyorken bu çalışmayı iyi yapabilmemiz için bize laboratuvar kapılarını açtılar ve her türlü desteği verdiler. Yurt dışında yapabileceğimiz kadar iyi bir çalışmayı tamamen yurt içinde yapabildik.

Peki bu teknoloji sadece Covid-19'a karşı mı önleyici? Yoksa başka viral hastalıklara da uygulanabilir mi?

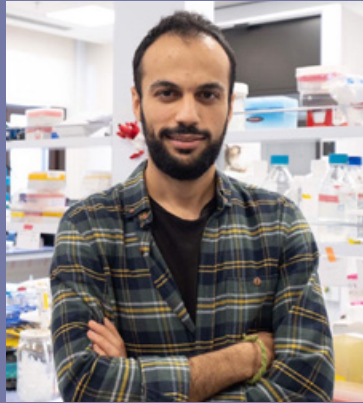
Aslında bu molekül covid'e özgü. Fakat teorisi pek çok viral enfeksiyona uygulanabilir. Zira daha önce de söylediğim gibi çoğu virüsün hücreye giriş mekanizması biliniyor, reseptörü biliniyor. Yeni ortaya çıkan virüslerle ilgili ilk araştırılan bilgi de genelde hücreye hangi reseptörle girdiği. Reseptörlerin bulunduğu her viral enfeksiyon için bu virüsü dışarıdan kaplayıp yakalayacak reseptör bazlı molekülün geliştirilmesi mümkün. Dolayısıyla fikir, teoride birçok viral enfeksiyon için kullanılabilir. Ama pratikte şu an için ürettiğimiz, covid özelindeydi.

Bu konuda önümüzdeki günlerde nasıl bir yol izleyeceksiniz?

Zor bir soru. Bu molekülün büyük çapta üretilmesi gerekiyor ve pahalı bir molekül. Aslında pandeminin ilk zamanlarında dünyada virüslerin hücreleri enfekte etme yetkinliğinin bu tür yaklaşımlarla engellenebildiği çalışıldı. Bunun üzerine bizimkinden daha basit reseptör bazlı moleküller üretildi, klinik denemelerde de çalışıldı. Fakat başarılı sonuçlar alınamadı. Daha sonra bunları biraz daha geliştirdiler. İkili, üçlü versiyonları yapıldı. Şimdi onlar klinik denemelere hazırlanıyor. Bizim molekülümüz bunlardan daha iyi çalışıyor, ama ilaç firmaları tarafından geliştirilmesi, insan kullanımına hazır hâle getirilmesi gerekiyor.

"Koç Üniversitesi, sıra dışı fikirleri destekleyen bir kurum. Hiç kimse laboratuvara giremiyorken bu çalışmayı yapabilmemiz için kapılarını açtılar ve her türlü desteği verdiler."

DR. ALIŞAN KAYABÖLEN

Dr. Alişan Kayabölen lisans eğitimini 2012 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü'nde tamamladı, yüksek lisans derecesini yine ODTÜ'de Biyomedikal Mühendisliği Bölümü'nden aldı. Doktora çalışmalarına Koç Üniversitesi Hücresel ve Moleküler Tıp Bölümü'nde devam etti, Prof. Dr. Tuğba Bağcı Önder'in danışmanlığında "beyin

tümörlerinde IDH mutasyonunun etkisi ve IDH-mutant tümörlerin epigenetik tedavi yaklaşımlarına cevabı" üzerine çalıştı. Aynı zamanda, CRISPR-temelli gen düzenleme sistemleri geliştirerek, dirençli beyin tümörü hücrelerinde ilaç hassasiyetini artırma amaçlı projelerde çalıştı. Covid-19 pandemi sürecinden itibaren KUTTAM bünyesinde doktora sonrası araştırmacı olarak çalışmaya başlayan Dr. Kayabölen genetik mühendislik yaklaşımlarıyla koronavirüs enfeksiyonunu bloklamaya yönelik araştırmalar yürüttü. Dr. Kayabölen, lisans ve yüksek öğrenimi boyunca TÜBİTAK BİDEB tarafından doğrudan bursiyer olarak desteklendi. Temmuz 2022'den itibaren Massachusetts Institute of Technology (MIT) Abudayyeh-Gootenberg Laboratuvarı'nda doktora sonrası araştırmacı olarak çalışmalarını sürdürüyor.

Protein bazlı bir ilaç, dolayısıyla tasarımı ortaya koymuş olsanız bile üretim aşaması biraz meşakkatli. Çok yüksek düzeyde üretilmesi ve klinik deneylerle test edilmesi gerekiyor. Biz bunu üniversite bütçesiyle ya da bireysel çalışmayla yapamayız. Dolayısıyla şu anda bunun patent başvurusuyla da ilgileniyoruz. Bir ilaç firması bizi destekleyip üretime girmeyi kabul ederse o zaman biz de hastalarda uygulayabilecek miktarda ve kalitede molekül üretebilir ve bunu test edebiliriz. Öte yandan bilimsel anlamda benim laboratuvarımın bir kolu artık bu alanda devam edecek. Madem böyle başladık, dosyayı kapatmıyoruz. Bir ekip kurdum. Bu ekip, reseptör bazlı hastalıklarda bu tür moleküllerin dizaynı ve uygulamasıyla ilgili çalışmaya devam edecek.

Bu reseptörü bloke etmeyi hedefleyen yaklaşımlar dünyada öncelikli hâle gelmiş. Diğer araştırmalar ne durumda?

Reseptörün ilk hâli klinikte denendi. Fakat Faz 2 aşamasında geri çekildi çünkü etkisinin yeterince iyi olmadığı ortaya çıktı. Henüz pandeminin başıydı, ilk varyantlar vardı. Ardından aşılar çıktı. Aşı, bu pandemilere ve viral enfeksiyonlara karşı en önemli silahımız. O süreçte reseptör bloke etmeyi hedefleyen çalışmalar biraz yavaşladı. Fakat daha sonra bu reseptörlerin daha iyi formları dünyadaki başka gruplar tarafından oluşturuldu. Şimdi onlar da deniyor. Yani bizden ötede olan çalışmalar var. Fakat sonuçları henüz yayımlanmadı. Bizim molekülümüz laboratuvar ortamında hepsinden daha iyi çalışıyor.

Bilimsel olarak bu çalışmalara devam edebilmek için bir ekip kurduğunuzu söylediniz. Neler yapacaksınız birlikte?

Şimdi biz yalancı reseptör sayesinde virüsün içeri girmesini engelliyoruz.

Prof. Dr. Tuğba Bağcı Önder ve Dr. Alişan Kayabölen laboratuvarında çalışırken...

Bununla beraber yapmak istediğimiz başka şeyler de var. Geçtiğimiz yıllarda Nobel ödülü alan genom düzenleme aracı CRISPR-Cas9 teknolojisiyle virüsün kendi genomunu parçalamayı düşünüyoruz. Buna benzer birkaç yaklaşım daha tasarladık. Epey yenilikçi yaklaşımlar oldukları için henüz dışardan fonlanmadık, Koç Üniversitesi fonuyla devam ediyoruz. Öte yandan bizim bu molekülle ilgili makalemiz yayımlandıktan sonra büyük iş birliği teklifleri geldi. Mesela Avustralya'da covid üzerine çalışan ekiple iş birliği içinde çalışmaya devam ediyoruz. Bu molekülleri biz üretiyoruz ama oraya göndermede sıkıntı yaşıyoruz, çünkü Türkiye'den Avustralya'ya biyolojik materyal gönderimi olmuyormuş. Buna benzer sorunlar yaşasak da dünyanın öncü ekipleriyle iş birliği içinde çalışmaya devam edeceğiz. Bilimsel anlamda yenilikçi tasarımlara, biyolojik tasarımlara da devam edeceğiz. Ama laboratuvarında, benim asıl araştırma alanım olan kanser biyolojisi ve kanser ilaç direnci konuları da daha geniş bir ekiple çalışılmaya devam edilecek elbette.

Aslında çalışmalarınızı birkaç farklı alanda yürütüyor olacaksınız...

Evet. Ben sinir bilimciyim, yıllardır beyin kanserleri üzerine çalışıyorum. Orada sorulmamış ve cevaplanmamış çok soru var. "Tuğba Bağcı Önder kimdir, ne çalışır?" dendiğinde "Covid çalışır" veya "İmmünoloji çalışır" cevabını alamazsınız aslında. Şans eseri kendimi bu alanda buldum ama çok şey öğrendim. Covid uzmanı değilim ama moleküler mühendislik yaklaşımıyla ilaç tasarımları yapıp burada kendimi konumlamış oldum.

"Önümüzdeki dönemde yapmak istediğimiz başka şeyler de var. Buna benzer birkaç yaklaşım daha tasarladık. Epey yenilikçi yaklaşımlar oldukları için henüz sadece Koç Üniversitesi fonuyla devam ediyoruz."

İnternetin olduğu her yerde
KoçBayi yanınızda!

www.kocbayi.com.tr

KoçBayi

DÜNYAMIZDA 8 MİLYAR KİŞİ; 8 MİLYAR DEĞER...

♦ ♦ ♦

Dünyamız 8 milyar nüfus eşiğinde... Güçlü bir uluslararası iş birliği, iyi eğitim, sağlık ve istihdam politikaları ile bu tablo, geleceğimiz için yepyeni fırsatlar sunuyor. Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal İlişkiler Departmanı'nın hazırladığı "Dünya Nüfus Beklentileri-2022" raporu, bugünü ve geleceği okumak için önemli veriler sağlıyor. Rapordan dikkat çeken satır başlarını Bizden Haberler okurları için derledik.

Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal İşler Departmanı'nın hazırladığı "Dünya Nüfus Beklentileri-2022" raporuna göre, dünya nüfusunun 15 Kasım 2022'de 8 milyara ulaşacağı tahmin ediliyor. Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'nun (UNFPA) bu vesileyle yaptığı açıklamada şu sözlere yer veriliyor: "8 milyarın arkasında bir başarı hikâyesi var. Yoksulluk önemli ölçüde azaldı ve sağlık hizmetlerinde, yaşam kalite ve sürelerini uzatan, anne ve çocuk ölümlerini azaltan dikkate değer ilerlemeler kaydedildi. Teknolojik yenilikler hayatımızı kolaylaştırdı ve bizi her zamankinden daha fazla birbirine bağladı.

Öte yandan iklim değişikliği, şiddet ve ayrımcılık gibi 11 yıl önce dünya 7 milyar nüfusa ulaştığında dile getirilen temel endişeler ve zorluklar hâlâ devam ediyor, hatta bir kısmı daha da kötüleşiyor. İklim krizi, doğal kaynakların orantısız kullanımı, hâlihazırda var olan eşitsizlikleri ve kırılganlıkları artırıyor. Silahlı çatışmalar ve göç, şiddeti ve ayrımcılığı besliyor. Bugün, dünya çapında 100 milyondan fazla insan zorla yerinden edilmiş durumda.

Sağlık alanında yaşanan gelişmelerden tüm toplumlar eşit ölçüde yararlanamıyor. Kadınlar hâlâ gebelik sürecinde veya doğumlarda ölüyor. Milyonlarca insan, sağlık ve sosyal koruma hizmetlerine ve kaliteli eğitime ulaşamıyor, yoksulluk içinde yaşamaya devam ediyor. Dünyanın dört bir yanında kadınlar hâlâ bedenleri ve gelecekleri üzerine karar verme temel hakkından yoksun bırakılıyor ve birçok ülkede kadın hakları alanında endişe verici gerilemeler yaşanıyor."

Ancak bu görünümü tersine çevirmek mümkün. Birleşmiş Milletler, "Dünya Nüfus Beklentileri-2022" raporunu hazırlarken mevcut tabloyu gözler önüne sererek daha iyi bir gelecek için uluslararası bir harita oluşturulmasına katkıda bulunmayı da amaçlıyor. İşte bu önemli rapordan satır başları:

Nüfus artsa da büyüme hızı yavaşlıyor

Birleşmiş Milletler'in en son tahminleri, dünya nüfusunun 2030 yılında 8,5 milyara, 2050'de 9,7 milyara ve 2100'de 10,4 milyara ulaşabileceğini gösteriyor.

Nüfus artışı, doğumda beklenen yaşam süresinin artması ve ölüm oranlarındaki düşüşten kaynaklanıyor. Küresel olarak, yaşam beklentisi 1990'dan bu yana neredeyse 9 yıl artarak 2019'da ortalama 72,8 (kadınlar için 73,8, erkekler için 68,4) yıla ulaştı. 2050'de ise dünya genelinde ortalama yaşam süresinin 77,2 yıl olması bekleniyor.

Küresel olarak, yaşam beklentisi 1990'dan bu yana neredeyse 9 yıl artarak son verilere göre 72,8 yıla ulaştı. 2050 yılında ise ortalama 77,2 yıl olması bekleniyor.

ORTAK ZORLUKLARA KARŞI ORTAK ÇÖZÜMLER...

8 milyar nüfusun bir kıyamet senaryosu değil, bir başarı hikâyesi olduğunu vurgulayan UNFPA'nın Yönetici Direktörü Dr. Natalia Kanem, "Yalnızca nüfus toplamalarına ve nüfus büyüme oranlarına odaklanarak asıl noktayı kaçıyoruz. İnsanlar aslında çözümdür, sorun değil. Barışçıl, huzurlu ve sürdürülebilir toplumlara giden tek yol, insanlara, haklarına ve seçimlerine yatırım yapmaktır" diyor. UNFPA'nın yaptığı değerlendirmede şu mesajları veriliyor: "İdeal bir dünyada 8 milyar insan, haklar ve seçimlerle güçlendirilmiş daha sağlıklı toplumlar için 8 milyar fırsat anlamına gelir. Bunun için ülkeler arasındaki iş birliğinin güçlendirilmesi kritik önem taşıyor. Ortak zorlukların üstesinden gelmek için ortak çözümlere ihtiyaç var. Her gün daha çok birbirine bağımlı hâle gelen bir dünyada hiçbir ülke kendi kendine yeterli değil.

Dünya çapında milyonlarca insanı haklarından ve seçimlerinden yoksun bırakan yoksulluk, ayrımcılık, şiddet ve dışlanma ve diğer engellere karşı, daha fazla eşitlik ve dayanışma içinde hep birlikte çalışmalıyız. Ancak

o zaman sağlık, eğitim, onurlu ve eşit yaşamın ayrıcalık veya boş vaat değil, herkes için hak ve gerçek olduğu bir dünyayı birlikte inşa edebiliriz."

Küresel ortalamaya göre 1950'de kadın başına yaklaşık 5 doğum gerçekleşirken, 2021 yılında bu sayı 2,3 oldu. 2050 yılına kadar ise kadın başına doğum sayısının 2,1 olacağı düşünülüyor. 2020'de küresel nüfus artış hızı 1950'den beri ilk kez yılda yüzde 1'in altına düştü. Dünya nüfusunun 2080'lerde 10,4 milyar civarında zirveye ulaşacağı ve 2100'e kadar bu seviyede kalacağı tahmin ediliyor.

Ülkeler ve bölgeler arasında farklılıklar var

2022'de en kalabalık iki bölgenin her ikisi de Asya'da: 2,3 milyar kişiyle Doğu ve Güneydoğu Asya (küresel nüfusun yüzde 29'u) ve Orta ve Güney Asya 2,1 milyar (yüzde 26). Her birinin nüfusu 1,4 milyardan fazla olan Çin ve Hindistan, bu iki bölgedeki nüfusun çoğunu oluşturuyor. 2050 yılına kadar ise küresel nüfusta öngörülen artışın yarısından fazlasının sadece sekiz ülkede yoğunlaşacağı tahmin ediliyor: Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Mısır, Etiyopya, Hindistan, Nijerya, Pakistan, Filipinler ve Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti. Dünyanın en kalabalık ülkeleri arasındaki farklı nüfus artış oranları nedeniyle, sıralamalar da yakın gelecekte değişecek. Hindistan'ın 2023'te dünyanın en kalabalık ülkesi olması ve Çin'i geçmesi öngörülüyor. Sahra altı Afrika ülkelerinin 2100 yılına kadar nüfus açısından büyümeye devam etmesi ve 2050 yılına kadar küresel nüfus artışının yarısından fazlasına katkıda bulunması bekleniyor. Avustralya ve Yeni Zelanda, Kuzey Afrika ve Batı Asya ve Okyanusya'nın (Avustralya ve Yeni Zelanda hariç) yüzyılın sonuna kadar nüfusta daha yavaş ama yine de pozitif bir büyüme yaşaması tahminler arasında. Doğu ve Güneydoğu Asya, Orta ve Güney Asya, Latin Amerika ve Karayipler ile Avrupa ve Kuzey Amerika'nın 2100'den önce nüfus açısından zirve büyüklüklerine ulaşacağı

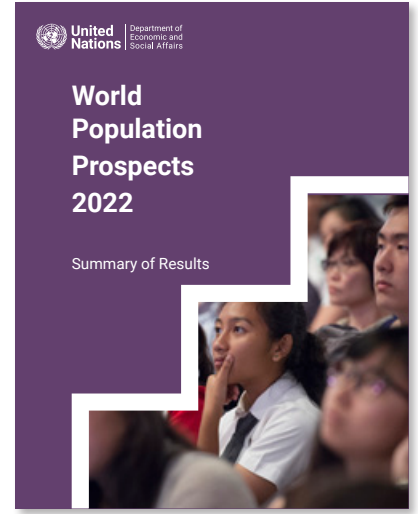
ve daha sonra düşüşe geçeceği öngörülüyor.

Belirli ülke grupları arasında doğumda beklenen yaşam süreleri arasındaki fark ise oldukça büyük. 2021'de en az gelişmiş ülkelerdeki yaşam beklentisi, yüksek çocuk ve anne ölüm oranları, şiddet ve çatışmalar veya HIV salgınının devam eden etkisi nedeniyle küresel ortalamanın 7 yıl gerisinde kaldı. 2021 yılında kadın başına ortalama doğum sayısı Sahra Altı Afrika'da 4,6, Avustralya ve Yeni Zelanda hariç Okyanusya'da 3,1, Kuzey Afrika ve Batı Asya'da 2,8 olarak gerçekleşti. Sahra altı Afrika, Latin Amerika ve Karayipler'de erken yaşta annelik, önemli sağlık sorunları yaratmaya devam etti. 2021'de 13,3 milyon bebek (dünya genelindeki toplamın yaklaşık yüzde 10'u 20) yaştan altındaki annelerden doğdu.

Yaşlı nüfus artıyor

Bu yıl yüzde 10 olan 65 yaş ve üzeri dünya nüfusunun payının 2050'de yüzde 16'ya çıkması bekleniyor. 2050'ye kadar dünya çapında 65 yaş ve üzeri kişilerin sayısının 5 yaş altı çocukların sayısının iki katından fazla ve 12 yaş altı çocukların sayısı ile yaklaşık aynı olacağı tahmin ediliyor. Artan

Birleşmiş Milletler, Hindistan'ın 2023 yılında dünyanın en kalabalık ülkesi olacağını ve Çin'i geçeceğini öngörüyor. Sahra altı Afrika ülkeleri ise 2050 yılına kadar küresel nüfus artışının yarısından fazlasına katkıda bulunacak.

yaşam süresi, nüfus yaş dağılımındaki yukarı doğru kayma, doğurganlık seviyesindeki sürekli düşüşten kaynaklanıyor. Yaşam beklentisindeki kadın avantajı nedeniyle hemen hemen tüm popülasyonlarda kadınlar, ileri yaşlardaki erkeklerden daha fazla sayıda. Küresel olarak, 2022'de 65 yaş ve üzeri kişilerin yüzde 55,7'sini kadınlar oluşturdu ve bunların payının 2050 yılına kadar yüzde 54,5'e düşeceği tahmin ediliyor.

Birçok ülkede nüfus geriliyor

Düşük doğurganlık seviyeleri ve bazı durumlarda yüksek göç oranları nedeniyle 61 ülke veya bölgenin nüfusunun 2022 ile 2050 arasında yüzde 1 veya daha fazla azalacağı tahmin ediliyor. Toplam doğurganlık, birçok ülke için son yıllarda önemli ölçüde düştü. Bugün küresel nüfusun üçte ikisi, doğum sayısının kadın başına 2,1'in altında olduğu bir ülke veya bölgede yaşıyor; bu, düşük ölüm oranına sahip bir nüfus için uzun vadede kabaca sıfır büyüme anlamına geliyor. En az yarım milyon nüfusa sahip ülkeler arasında, 2050 yılına kadar nüfus büyüklüğündeki en büyük göreceli azalmanın, yüzde 20 veya daha fazla kayıpla Bulgaristan, Letonya, Litvanya, Sırbistan ve Ukrayna'da gerçekleşmesi bekleniyor.

Uluslararası göçün etkisi

Dünyanın bazı bölgelerinde uluslararası göç, nüfus değişiminin önemli bir bileşeni hâline geldi. 2000 ve 2020 yılları arasında yüksek gelirli ülkeler için uluslararası göçün nüfus artışına katkısı (net 80,5 milyon giriş), doğum/ölüm dengesini (66,2 milyon) aştı.

Önümüzdeki birkaç on yıl içinde, yüksek gelirli ülkelerde nüfus artışının tek itici gücü göç olacak. Buna karşılık, öngörülebilir gelecekte, düşük gelirli ve düşük orta gelirli ülkelerdeki nüfus artışı, doğumların ölümlerden fazla olmasından kaynaklanmaya devam edecek.

2010 ve 2021 yılları arasında, 40 ülke veya bölgede her biri 200 bin kişiden fazla net göçmen akışı yaşandı. Bunların 17'sinde net giriş 1 milyon kişiyi aştı. Ürdün, Lübnan ve Türkiye de dâhil olmak üzere en çok göç alan bazı ülkeler için bu dönemde yüksek düzeydeki göç, çoğunlukla, özellikle Suriye'den gelen mülteci hareketlerinden kaynaklandı. 10 ülke için ise 2010'dan 2021'e kadar olan dönemde tahmini net göçmen çıkışı 1 milyonu aştı. Pakistan (net -16,5 milyon), Hindistan (-3,5 milyon), Bangladeş (-2,9 milyon), Nepal (-1,6

milyon) ve Sri Lanka (-1 milyon) gibi ülkelerde azalma, geçici işçi hareketlerinden kaynaklandı. Suriye (-4,6 milyon), Venezuela (-4,8 milyon) ve Myanmar (-1 milyon) dâhil olmak üzere diğer ülkelerde, güvensizlik ortamı ve çatışmalar bu dönemde göçmenlerin çıkışını hızlandırdı.

Pandeminin etkileri

Doğumda küresel yaşam beklentisi, ağırlıklı olarak Covid-19'un etkisiyle 2019'da 72,8'den 2021'de 71,0'a düştü.

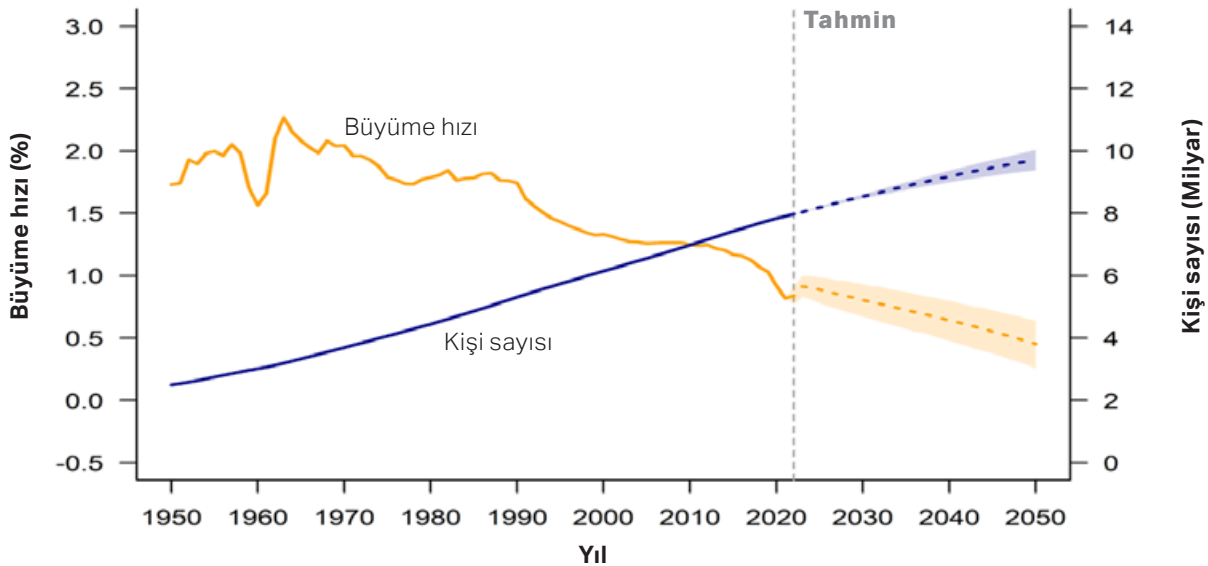
Pandeminin yaşam beklentisi üzerindeki etkisi bölgeler ve ülkeler arasında değişiklik gösterdi. Orta ve Güney Asya ile Latin Amerika ve Karayipler'de, doğumda beklenen yaşam süresi 2019 ile 2021 arasında neredeyse üç yıl azaldı. Buna karşılık, Avustralya ve Yeni Zelanda'nın toplam nüfusu için pandemi sırasında düşük ölüm riskleri nedeniyle 1,2 yıl arttı.

Bazı ülkelerde pandemi, doğumda beklenen yaşam süresinde önemli bir azalmaya yol açtı. Bolivya, Botsvana, Lübnan, Meksika, Umman ve Rusya Federasyonu için doğumda beklenen yaşam süresi tahminleri 2019 ile 2021 arasında 4 yıldan fazla azaldı.

2010-2021 yılları arasında, 40 ülke veya bölgede her biri 200 bin kişiden fazla olmak üzere net göçmen akışı yaşandı.

Covid-19 pandemisinin dünya üzerinde doğurganlık seviyeleri üzerindeki etkisine ilişkin mevcut veriler ise karışık. Düşük ve orta gelirli ülkelerde, doğum kontrolünün mevcudiyeti ve talebinin yanı sıra bildirilen istenmeyen gebelik ve doğum sayıları nispeten sabit kaldı. Yüksek gelirli ülkelerde, birbirini izleyen pandemi dalgaları, gebelik ve doğum sayılarında kısa vadeli dalgalanmalar oluşturmuş olabilir. Covid-19 salgını, uluslararası göç de dâhil olmak üzere her türlü insan hareketliliğini ciddi şekilde kısıtladı. Pandeminin göç eğilimleri üzerindeki etkisinin büyüklüğünü, veri sınırlamaları nedeniyle tespit etmek zor.

KÜRESEL NÜFUS VE YILLIK BÜYÜME HIZI

WEB'DE YENİ TAKIM OYUNU KURULURKEN...

♦ ♦ ♦

Web kuşakları 1.0, 2.0, 3.0 diye adlandırılırken yapılan yaygın tanımların ortak noktalarını sırasıyla "okunan", "yazılan" ve net olmamakla birlikte "kişiselleşen/değer aktaran" diye sıralamak mümkün. 1990'a yaklaşırken bilgi alma ya da verme ile başlayan serüven, 2000'li yıllarda içerik ekleme, veri alışverişi ve diğer kullanıcılarla etkileşim olanakları ile zenginleşti. Blok zinciri teknolojilerinin ortaya çıkışıyla başlayan Web 3.0 çağı ise kontrol noktalarını ortadan kaldırma olanağı sunması ile fark yaratıyor.

YAZI
Ersun Erdinç

“Güven iki yüzlü bir madalyondur” diyor, “Blokzinciri ve Yeni Güven Mimarisi”nin yazarı Kevin Werbach; “Bir tarafta mantıksal ve duygusal faktörlerin kombinasyonuna dayanan bir inanç, diğer yanda kontrolsüz riskin kabulü yer alır”. Bir başka tanım; güveni, bir tarafın başka bir tarafın eylemlerine karşı savunmasız olmaya rıza göstermesidir biçiminde çerçeveleyiyor. Satoshi Nakamoto ise Web 3.0 konseptinin en güçlü eksenlerinden birinin doğumunu müjdeleyen makalesinde, güvenlik açığı olmadan güven tesis edilemeyeceğini ve zafiyetin, geleneksel olarak gücü başkalarına vermek anlamına geldiğini vurguluyor. Buradaki güven anlayışının aslında “bir sistem mimarisi ve veri tabanı tanımı” olan Web 3.0’ın hareket noktasını oluşturduğu, Web 3.0 çerçevesindeki diğer gelişmelere bir bütün olarak bakıldığında da görülüyor. Ama önce geçmişi bir hatırlayalım:

Henüz internet yokken

ABD’li bir bilim insanı ve mühendis olan Vannevar Bush, 1945’te yazdığı bir makalede büyük belge koleksiyonlarını ve bunlar arasında kurulan bağlantıları yönetmedeki sorunları ele alıyor ve bir çözüm olarak okumalardaki bağlantıların depolanmasını, yönetimin dışsallaştırılmasını ve otomatikleştirmeyi öneriyordu. Bunu da Memex adını verdiği hayali bir cihazla gerçekleştirecekti. Yirmi yıl sonra Ted Nelson bu fikri uygulamak için bir bilgisayar kullanmayı, belgelerin parçalarını birbirine bağlamak için hiper metin ve hiper ortam yapılarını kullanmayı önerdi. 1960’ların sonlarında Douglas Engelbart fareyi ve yeni etkileşim araçlarını sağladı ve bunları özellikle hiper metin düzenleme ve taramaya uyguladı. Yetmişlerin başlangıcı, matematikçi Vinton Gray Cerf’in iki geliştiricisinden biri olduğu TCP/IP’yi getirdi. Onu tüm dünyadaki bilgisayarları birbirine bağlayan “internet”in ortaya çıkışı izleyecekti. 1980’lerde Tim Berners-Lee, Avrupa

Nükleer Araştırma Örgütü’nün (CERN) birçok bilim insanını, projesini ve uyumsuz bilgisayarını takip etmesine yardımcı olacak bir uygulama olan Tangle’i yazmaya başladığında CERN’de yazılım danışmanıydı. Binlerce araştırmacı CERN’e seyahat edecek, deneylerini kendi bilgisayarlarını kullanarak yapacak ve daha sonra verileri düzenlemek için evlerine gidecekti. Her şeyin ve herkesin birlikte çalışmasına yardımcı olmaktan sorumlu Berners-Lee, o zamanlar bilgisayarlar birbirleriyle iletişim kurmamış olsalar bile bilgisayarların bilgilerini doğrudan değiştirebilmelerinin çok daha kolay olacağını düşündü. Berners-Lee’nin CERN hibesi almak için sunduğu mütevazı “Bilgi Yönetimi: Bir Teklif” başlıklı makalesi, World Wide Web’in planı hâline gelecekti. WWW, belgeleri internet üzerinden birbirine bağlayan, yani aynı makinede olmayan belgeleri birbirine bağlayan bir köprü metni altyapısını hedefliyordu.

İnternetin ilk dönemi, herhangi bir etkileşim olasılığı sunmayan statik web siteleri tarafından taşınan bilgilerle karakterize edildi. Kullanıcıların “yalnızca” okuyabildiği ve yorum, inceleme veya geri bildirim eklemesine izin verilmeyen, düz veri içeren bilgi portalları yaygın görünümü oluşturuyordu.

Web mimarisi

Web mimarisi iki önemli bölümden oluşuyor: En iyi bilineni, web tarayıcısı olan istemciler ve istemcilere belge ve veri sunan web sunucuları. Bu mimarinin çalışması için başlangıçta üç temel bileşen olması gerekiyor. İlki, web’deki belgeyi tanımlamaya ve bulmaya izin veren adresler... İkincisi, bir istemcinin bir sunucuya bağlanmasına, bir istek göndermesine ve bir yanıt almasına izin veren iletişim protokolleri ve üçüncüsü, sayfaların içeriğini, aktarılabilecek belgeleri tanımlayan temsil dilleri.

1990’lara karşılık getirebileceğimiz internetin ilk dönemi, temel olarak, herhangi bir etkileşim olasılığı olmadan statik web siteleri tarafından taşınan bilgilerle karakterize edildi. Öncelikle, kullanıcıların “yalnızca” okuyabildiği ve herhangi bir yorum, inceleme veya geri bildirim eklemesine izin verilmeyen basitçe dijitalleştirilmiş düz veri içeren bilgi portalları yaygın görünümü oluşturuyordu.

Semantik web

Hızlanıp 2001 yılına gelelim... Berners-Lee, Scientific American dergisinde James Hendler ve Ora Lassila ile birlikte yazdığı makalesinde “semantik web” adını alacak yeni bir web içeriği biçimini öneriyordu:

“Semantik web, ayrı bir web değil, mevcut olanın bir uzantısıdır; burada bilgiye iyi tanımlanmış anlamlar verilir, bilgisayarların ve insanların iş birliği içinde daha iyi çalışmasını sağlar. Semantik web’i mevcut web’in yapısına yerleştirmenin ilk adımları zaten yolda. Yakın gelecekte makineler, şu anda yalnızca görüntüledikleri verileri daha iyi işleyebilecek ve ‘anlayabilecek’ hâle geldikçe, bu gelişmeler önemli yeni işlevler getirecektir. World Wide Web’in temel özelliği evrenselliğidir. Bir hipermetin bağlantısının gücü, ‘her şeyin her şeye bağlanabilmesi’dir. Web teknolojisi, bu nedenle, karalanmış taslak ve cilalı performans arasında,

ticari ve akademik bilgiler arasında veya kültürler, diller, medya vb. arasında ayırım yapmamalıdır. Bilgi birçok eksen boyunca değişir. Bunlardan biri, öncelikle insan tüketimi için üretilen bilgi ile makineler için üretilen bilgi arasındaki farktır. Ölçeğin bir ucunda beş saniyelik TV reklamından şiire kadar her şey var. Diğer ucunda veri tabanları, programlar ve sensör çıktılarımız var. Web bugüne kadar, otomatik olarak işlenebilen veri ve bilgilerden ziyade, insanlar için bir belge ortamı olarak en hızlı şekilde gelişti. Semantik web bunu telafi etmeyi amaçlıyor. İnternet gibi semantik web de mümkün olduğu kadar merkezi olmayacak. Bu tür web benzeri sistemler, büyük şirketlerden bireysel kullanıcılara kadar her düzeyde büyük heyecan yaratır ve önceden tahmin edilmesi zor veya imkânsız olan faydalar sağlar." 2000'li yıllar sosyal medyanın doğup yükselişine tanıklık ediyordu. Web

2.0 etkileşim, bilgi paylaşma, içerik ekleme ve veri alışverişi olanakları ile karakterize ediliyor. Bu dönem tüm kullanıcılara katılım, çevrim içi içerik oluşturma ve diğer kullanıcılarla kolayca etkileşim kurma imkânı veriyor. Web'e katkı her kaynaktan geliyor ve akla gelebilecek her konu işleniyor. Web kavramının temeli, açık bir topluluk düşüncesi: Herkes, herkesin görmesi için düşüncelerini bu bütüne sunarak katkıda bulunabilir. Açıklık, web'in kapsadığı konuların şaşırtıcı derecede kapsamlı olmasını sağlar. Yani bir başka okumayla sosyolojik anlamda internette bireyin ortaya çıkışı ya da iştahlı tüketicinin belirişi... Kuşkusuz iştahlı olan sadece tüketiciler değil. Semantik web'in ilgi görmesinin nedenlerinden biri de internetteki kaotik veri/bilgi yığını içinde potansiyel müşterinin neyi istediğini insanların değil makinelerin anlamasının daha önemli olması.

Trilyonlarca web sitesi ve milyarlarca kullanıcıyla semantik web teknolojisi, dizi eşleştirme yerine daha akıllı bir arama, bilgi almak yerine sorgu yanıtı, heterojen kaynaklar arasında belge alışverişi ve belgeler üzerinde özel görünümünün tanımlanmasını sağlıyor.

Ve blok zinciri...

Bu noktadan itibaren, Web 3.0'a giden yolda "blockchain"e hazırız artık. Şimdi Satoshi Nakamoto adıyla Ekim 2008'de metzdowd.com adlı sitede yayımlanan "Bitcoin: Eşler Arası Elektronik Nakit Sistemi" başlıklı makaleye bakalım. Gerçekte kim olduğu belirsizliğini koruyan Nakamoto şöyle diyor: "İnternette ticaret, elektronik ödemeleri işlemek için neredeyse yalnızca güvenilir üçüncü taraflar olarak hizmet veren finansal kurumlara güvenmeye başladı. Sistem çoğu işlem için yeterince iyi çalışsa da güvene

Web 2.0 ve Web 3.0 arasındaki farklar

Protokol yönü	İnternet sitesi 2.0	Web 3.0
Yönetim	Dijital devler arasında konsolide edilen güç.	Yönetişimin paydaşlara dağıtıldığı merkezi olmayan özerk kuruluşlar (DAO'lar).
İş modeli	Dijital devler ve servis sağlayıcılar, gelir elde etmek için kullanılan müşteri verilerine sahiptir.	Blockchain ağı, çalışmaları için işlem doğrulayıcılarına ödeme yapar. Oyun teorisi, işlem bütünlüğünü korumak için kullanılır.
İçerik	Dinamiktir. Kullanıcı tarafından oluşturulur. Kaynak içerik çoğaltılabilir.	Kullanıcıya aittir ve Web 2.0 hizmetlerinden ayrılır.
Kullanıcı katılım modelleri	Kullanıcı, verileri karşılığında ücretsiz hizmet alır. Hizmetleri ve yazılımları çalıştırmak için araçlara ödeme yapılır.	Kullanıcılar verilerinin ve içeriklerinin sahibidir ve bunlardan para kazanabilir. Doğrudan blockchain işlem doğrulayıcılarına ödeme yapılır.
Finansal sistem	Merkez bankaları ve diğer finansal kurumlar ve ağlar tarafından merkezi olarak yönetilir.	Merkezi bir kontrol ve ödeme yapılacak araçlar yoktur.
Para birimi	Merkezi olarak yönetilen, devlet destekli para birimi.	Merkezi olmayan blok zincirine yerleştirilmiş kripto para birimi.

Kaynak: Gartner.com

dayalı modelin doğal zayıflıklarından muzdariptir. Finansal kurumlar uyuşmazlıklarda ara buluculuk yapmaktan kaçınmadığından, tamamen geri dönüşü olmayan işlemler gerçekten mümkün değildir. Ara buluculuk maliyeti, minimum pratik işlem boyutunu sınırlayarak ve küçük geçici işlemler olasılığını keserek işlem maliyetlerini artırır ve geri dönüşü olmayan hizmetler için geri dönüşü olmayan ödemeler yapma yeteneğinin kaybında daha geniş bir maliyet vardır. Tersine çevrilme olasılığı ile güven ihtiyacı yayılır. Dolandırıcılığın belirli bir yüzdesi kaçınılmaz olarak kabul edilir. İhtiyaç duyulan şey, güven yerine kriptografik kanıtlara dayalı bir elektronik ödeme sistemidir ve bu sistem, herhangi iki istekli tarafın güvenilir bir üçüncü tarafa ihtiyaç duymadan doğrudan birbirleriyle işlem yapmasına izin verir.”

Blok zinciri teknolojilerinin ortaya çıkışı, Web 3.0 olarak adlandırılan web’in üçüncü çağını başlatmış olabilir mi? Kesinlikle! Blok zinciri akla ilk olarak Bitcoin’i getirirse de bu altyapının meyveleri çok daha fazla. Bu yeni çağın en çok göze çarpan yönü değer aktarımına izin vermesi. Web 3.0, ademimerkeziyetçiliğe dayanıyor; kontrol noktaları ve benzersiz kâr merkezleri yok. Bunun önemli bir unsuru olan blok zinciri, kâr merkezi veya tekelci hizmet sağlayıcılar olmadan değer transferini sağlıyor. Bir blok zinciri bir omurga oluşturur ve örneğin akıllı sözleşmeler bunun üzerinde çalışır. Akıllı sözleşmeler, kendi kendini uygulayan sözleşmelerdir; yürütülmesi sözleşmenin şartlarını uygulayan bir yazılım aracılığıyla sağlanır. Buradaki fikir, her iki tarafın da güvenmesi gereken bir merkezi kontrol otoritesi varlığı veya organizasyonundan kurtulmak ve böyle bir rolü bir bilgisayar programının doğrudan yürütmesine devretmektir. Akıllı sözleşmeler birçok farklı

NFT sanat eserleri, tüm dünyada büyük ilgi görüyor.

senaryoya uygulanabilir: Bankalar bunları kredi vermek veya otomatik ödemeler için kullanabilir; sigorta şirketleri talepleri otomatik olarak işlemek için ya da posta şirketleri teslimatta ödemeler için yararlanırlar.

60,3 milyon dolarlık doküman

Blok zinciri omurgasından yararlanan bir başka araç türünü NFT’ler oluşturur. “Non-fungible token” ya da değiştirilemez dijital mülkleri belki de dünya 2021’de astronomik bir fiyat örneğiyle algıladı: Dijital sanatçı Beeple’in Mayıs 2007’den başlayarak 14 yıl boyunca her gün bir sanat eseri üretmesiyle oluşan 5 bin günlük koleksiyonu, 60,3 milyon dolarlık bir fiyatla satıldı.

NFT’ler dijital “kıtlık” yaratan, benzersiz olduğu kanıtlanabilir dijital varlıklardır. Bunlar nadirdir, birlikte çalışmaz, bölünemez, yok edilemez. Doğrulanabilir ve eşsizdirler. NFT kısaltmasındaki “fungible” sözcüğü değiştirilebilir anlamına geliyor. Para birimi, değiştirilebilir bir varlığın klasik bir örneğidir. Bir banknot her zaman başka bir banknotla takas edilebilir ve bu

sırada değeri etkilenmez. Ya da bir BTC, diğer herhangi bir BTC ile aynı değere sahiptir. Ancak bir NFT kripto belirteci, diğer benzer belirteçlerden farklı bir değere sahiptir. Bireysel özellikleri benzersizliklerini belirler. Bu nedenle nadir taşlar, sanat eserleri gibi gerçek dünyadaki varlıklara benzer şekilde takas edilemezler. Dijital koleksiyonlar, müzik, sanat eserleri ve oyun içi jetonlar da dâhil olmak üzere birçok kullanım yerleri vardır.

Geleceğe doğru...

Web 3.0 yaklaşımının tüm unsurları bunlar değil elbette. Bugüne kadarki yazılım teknolojileri gelişmeleri şunu gösteriyor: Web’in üçüncü kuşağını oluşturacak parçalar şu an kullanılanların ve yakın zamanda gündeme geleceklerin çok ötesinde bir çeşitliliğe ve büyüklüğe sahip olacak. Dijital alanda güvene, şu an akla gelmeyen birçok konuda gereksinim olacak. Zira fiziksel yaşamın dijital karşılığının oluşturulması süreçleriyle karşılaştırıldığında, dijital alanın kendi unsurları arasındaki özgün sorunların çözümü belki daha fazla zaman ve enerji gerektirecek.

İDEALLERİN PEŞİNDE BİR YAŞAM: SUNA KIRAÇ

Güçlü vizyonu, çalışkanlığıyla, disipliniyle iş dünyasında öncü bir kadın, gençlerin eşit şartlarda eğitim alabilmesi için çalışan bir eğitim gönüllüsü ve gerçek bir sanatsever... Suna Kiraç, 79 yıllık yaşamında ışıyla dokunduğu her yeri aydınlatan, ömrü boyunca ideallerinden vazgeçmeyen ve pek çok kişiye ilham veren bir liderdi.

SANATA VE KÜLTÜRE ADANMIŞ BİR ÖMÜR: SEVGİ GÖNÜL

Yaşamı boyunca Türkiye’de kültür ve sanatın gelişimi için büyük emek harcayan Sevgi Gönül, kendisine biçtiği bu misyonla arkasında çok değerli izler bıraktı. Onun ismi; geçmişi ve geleceği buluşturan koleksiyonlarla Vehbi Koç Vakfı Sadberk Hanım Müzesi’nde yaşamaya devam edecek. Genç kuşaklar ise onun değerlerini ve yaratıcı ruhunu geleceğe taşıyacak.

Bazı insanlar hayata veda ettiklerinde dâhi adından her zaman güzellik ve inceliklerle söz ettirmeyi başarırlar. Hani derler ya ismiyle müsemma diye... İşte Sevgi Gönül de tıpkı ismi gibi sanata, hayata, estetiğe düşkün, sevgi dolu, eşsiz bir insandı. 1938 yılında Ankara'da dünyaya gelen Sevgi Gönül'ün en çok öne çıkan özelliklerinden biri, annesi Sadberk Koç gibi geleneksel sanatlara yakın ilgisinin yanı sıra sosyal ve toplumsal gelişimi yakından takip etmesiydi. Bu yüzden de Koç Topluluğu'nun sosyal ve kültürel alandaki faaliyetlerinin içerisinde özveriyle görev aldı. Bu alandaki çalışmalarda önemli sorumluluklar üstlendi. 1964 yılı itibarıyla çalışmaya başladığı Koç Topluluğu'nda Koç Holding Yönetim Kurulu Üyeliği'ni sürdürmenin yanında sosyal sorumluluk projelerinde de büyük bir heyecan ve titizlikle çalıştı. Türkiye'deki arkeolojik çalışmalara ve Anadolu kültürüne büyük bir ilgisi vardı. Annesinden miras aldığı el sanatları ve Türk sanatlarını yaşatma arzusu, Sadberk Hanım'ın vefatından sonra ona büyük bir sorumluluk yüklemişti âdeta... Ancak bu yükten büyük bir memnuniyet duyuyordu Sevgi Gönül... Çünkü bu sorumluluk bilinci gece gündüz demeden çalışarak ve insanüstü bir çaba sonucu Sadberk Hanım Müzesi'nin kuruluşunu sağlayacaktı. Sevgi Gönül daha sonra müzenin kuruluşundaki gayretlerini şu sözlerle aktaracaktı herkese: "Sadberk Hanım Müzesi'nin annem adına kurulmasında A'dan Z'ye kadar her ayrıntısı ile uğraşmış olmaktan dolayı bu müzenin anası ve babası olmak hakkını elde etmişimdir." İlerleyen dönemde, müzenin yeni mekânlara ihtiyaç duymasıyla birlikte açılan yeni binaya ise Sevgi Gönül ismi verilmişti. Bu isimle birlikte tüm çaba ve emekler de mühürlenmişti âdeta...

Gönül, İcra Komitesi Başkanlığı'nı sürdürdüğü Sadberk Hanım Müzesi'nin uluslararası üne kavuşan bir kültür kurumu hâline gelmesinde çok önemli bir rol oynadı. Sadberk Koç'un oluşturduğu koleksiyon zaman içinde Sevgi Gönül tarafından zenginleştirildi, çağdaş müzecilik anlayışı müzeye "Europa Nostra" ödülünü kazandırdı. Ayrıca kendisinin titizlikle hazırladığı "Türkiye Kültür Hazinelelerinden Seçme Eserler Sadberk Hanım Müzesi Koleksiyonu" isimli sergi 2003 yılında Japonya'da açıldı ve "Türk Yılı" etkinlikleri çerçevesinde Türkiye'yi temsil etti. Sevgi Gönül'ün kültür ve sanat alanındaki faaliyetleri Koç Topluluğu bünyesindeki çalışmaların da ötesine geçti. Gönül, Vehbi Koç Vakfı Yönetim Kurulu Üyeliği, Vehbi Koç Vakfı Sadberk Hanım Müzesi İcra Komitesi Başkanlığı gibi görevlerinin yanı sıra Türk Nümismatik Derneği ve Geyre Vakfı Başkanlığı ile Beşiktaş Belediyesi Encümeni Üyeliği de yaptı. Sevgi Gönül'ün hayata, yaşamaya, sanata kısacası dünya üzerindeki tüm güzelliklere dair yaşanmışlıkları "Sevgi'nin Diviti" isimli köşe yazıları serisiyle kendisi gibi tüm bunlara meraklı okuyucularıyla buluştu yaklaşık 3 yıl boyunca. Elinde diviti ile 65 yıllık bir ömrü nakış gibi işledi Sevgi Gönül. 12 Eylül 2003'te aramızdan ayrılan değerli büyüğümüz, Koç Ailesi'nin sevgilisi Sevgi Gönül, ailesine, yakınlarına ve tüm sevenlerine unutulmayacak güzellikte hatıralar bıraktı. Bugün ise Sevgi Gönül'ün anısı kalplerde, oluşturulmasında büyük emek verdiği ve geleceğe taşınacak eşsiz koleksiyonlar ise Vehbi Koç Vakfı Sadberk Hanım Müzesi'nde yaşatılmaya devam ediyor. Koç Okulu'nun 2004 yılından bu yana düzenlediği ve "yaratıcılık ruhu"na adanan Sevgi Gönül Sanat Gecesi'nde ise onun miras bıraktığı değerler, genç kuşakların önünde yeni ufuklar açıyor.

BizdenHaberler

English Summaries

Dear Bizden Haberler readers,

As the pandemic-stricken cultural and artistic life stirs back to life, we have decided to extend our sponsorship of the Istanbul Biennial that has been ongoing since 2007 through 2036. Being the company providing the longest-lasting sponsorship support to culture and arts in our country, we take pride in helping bring contemporary art to much broader audiences. I believe that the 17th Istanbul Biennial involving over 50 projects of more than 500 participants will deliver a unique experience with the transformative power of art.

We are taking on an active role not just in the cultural field, but also in mobilizing Turkey's innovation potential. Providing an excellent example for this is our company Token Financial Technologies that offers services and solutions catering to rapidly changing business models. In this issue of Bizden Haberler, we put the spotlight on the solutions provided for digitalizing businesses, and enhancing their productivity and profitability by Token, which succeeded in being named one of the 50 most innovative companies in Turkey despite having been established very recently.

The pandemic unfortunately took the lives of more than six million people and rattled the economies all around the world over the course of more than two years. Our valued researchers from the Koç

University School of Medicine and the Koç University Research Center for Translational Medicine pioneered a critical step in the fight against Covid-19 with their study. The new molecule developed by our esteemed scientists will help pass an important threshold in the combat against the pandemic by blocking SARS-CoV2 virus entry into the human body; I extend my heartfelt congratulations to the entire team. I believe that the interview addressing this breakthrough achievement led by Prof. Tuğba Bağcı Önder will nurture your hopes for the future.

Scientific research and advancements in medicine also help lengthen life expectancies across the world. The World Population Prospects 2022 by the United Nations Department of Economic and Social Affairs cites significant findings for the present and the future. You can read in this issue key headings from this helpful report that addresses the implications of population growth rate, geographical differences, increasing population of older persons, international migration and the pandemic.

Kind regards,

Levent Çakıroğlu

THE KOÇ GROUP CALLS FOR BOLD ACTION TO TACKLE GENDER INEQUALITY

KOÇ HOLDING BOARD MEMBER İPEK KIRAÇ SAYS NOW IS THE TIME FOR LEADERS AND INSTITUTIONS TO TAKE BOLD ACTION ON GENDER INEQUALITY. “THE MOST SIGNIFICANT INDICATOR FOR LEADERS AND INSTITUTIONS IN TACKLING GENDER INEQUALITY SHOULD BE TO SET TARGETS AND TO BE DETERMINED TO ACCOMPLISH THEM,” KIRAÇ COMMENTED DURING THE UN WOMEN PANEL “A YEAR OF ACTION: BUILDING MORE EQUAL AND INCLUSIVE DIGITAL SOCIETIES THROUGH MULTI-STAKEHOLDER PARTNERSHIPS.” THE HIGH-LEVEL SIDE EVENT WAS HELD DURING THE 77TH SESSION OF THE UN GENERAL ASSEMBLY IN NEW YORK.

Amandeep Singh Gill/Secretary General's Envoy on Technology, Anita Bhatia/ UN Women Assistant Secretary General and Deputy Executive Director, Sima Bahous/UN Under Secretary General and Executive Director UN Women, Paula Ingabire/ Minister of ICT and Innovation Rwanda, İpek Kiraç/Koç Holding Board Member, Bracken Darell/Logitech CEO

Speaking at a UN Women side event during the 77th session of the UN General Assembly, İpek Kiraç, Koç Holding Board Member, called on world leaders and key institutions to take bold action to tackle gender inequality. The High-Level Side Event “A Year of Action: Building more equal and inclusive digital societies through multi-stakeholder partnerships”, hosted by the Action Coalition on Technology and Innovation for Gender Equality, gathered senior leaders from across government and the private

sector to discuss solutions and launch ambitious goals to promote gender equality and build an inclusive digital future.

In her opening remarks, Sima Bahous, UN Under Secretary General and Executive Director UN Women, stated: “The road to gender equality is long and ever-changing and impacted by today’s shifting power dynamics among countries and regions, and ongoing crises. Now is the time to break the cycle of inequality and join forces to build an open, safe and equal digital

future for the generations to come. Since its creation two years ago, the Action Coalition on Technology and Innovation for Gender Equality has been instrumental in shaping global standards on gender and digital technologies, a field that has been too often overlooked. Your presence today contributes to expanding this global community of partners, who care deeply about generating bold commitments centered around the communities that are most deeply impacted. More than ever, we need to stand

ENGLISH SUMMARIES

together to reaffirm that 'Digital rights are women's rights'." Koç Holding Board Member İpek Kırar discussed Koç Holding's initiatives and projects as part of its global leadership role in the Action Coalition on Technology and Innovation, emphasizing the mission the Koç Group has undertaken to foster gender equality and tackle gender biases. The panel, moderated by Anita Bhatia, UN Women Assistant Secretary General and Deputy Executive Director, hosted several high-level participants, including Ville Skinnari, Minister for Development Cooperation and Foreign Trade, Finland; Paula Ingabire, Minister of ICT and Innovation, Rwanda; Bracken Dorell, Logitech CEO; and Amandeep Singh Gill, Secretary General's Envoy on Technology.

"The far-reaching commitments we made earlier this year reflect our resolve and determination to achieve an equal future and close the gender gap"

During her speech, İpek Kırar said: "At the Koç Group, we firmly believe that we have a responsibility to lead in gender equality both in our country and on a global scale. As such we have actioned joint projects with UN Women and collaborated with key NGO and academic institutions to tackle gender biases and to overcome stereotypes. As one of the leaders in the Action Coalition on Technology and Innovation, the far-reaching commitments we made earlier this year reflects our resolve and determination to achieve an equal future and close the gender gap; something which is only possible if we collectively invest in future skills and future talents now."

In line with their commitments, the Koç Group companies pledged to increase the minimum ratio of women employed in technology and innovation roles to at least 30% by 2026, and to conduct 30 individual programs to reach 500,000 women and girls from all age groups to improve access and participation in the technology sector. The group companies are currently running several education outreach programs in primary and high schools to engage girls and inspire them to explore careers in STEM. The programs also include scholarship, internship and mentoring opportunities for university students and early career professionals to help them advance their careers in technology, innovation and STEM.

Commenting on the need to provide tangible opportunities and lead transformation in society, İpek Kırar told the audience: "The most significant indicator for leaders and institutions in tackling gender inequality should be to set clear targets and commit to achieving them, instead of wishful thinking based on hopes rather than facts. Because gender equality can only

be achieved through collective action. As one of the leaders of the Action Coalition, I am encouraged to see actors from across civil society, governments, philanthropic organizations and private partners are uniting to spark an inclusive digital evolution."

Koç Holding has taken a leadership role in many gender equality campaigns both in Turkey and on a global scale, including being an Impact Champion of UN Women's HeForShe movement and a key signatory of the UN Women's Empowerment Principles. The company is also one of the leaders in the "Generation Equality Forum" initiated by UN Women.

"At the Koç Group, we firmly believe that we have a responsibility to lead in gender equality both in our country and on a global scale."

THE FUTURE OF COMMERCE IS REVOLUTIONIZED WITH THE ALL NEW ALL-ELECTRIC E-TRANSIT CUSTOM

THE ALL-NEW E-TRANSIT CUSTOM, THE ALL-ELECTRIC VERSION OF EUROPE'S BEST-SELLING VAN, IS DESIGNED FROM THE GROUND UP TO DELIVER NEW LEVELS OF PRODUCTIVITY TO CUSTOMERS IN THE ONE-TONNE VAN SEGMENT.

E-Transit Custom, Ford's second all-electric commercial vehicle model in Europe, which will be produced at Ford Otosan Kocaeli Plants, is of strategic importance in Ford's electric transformation. Ford brought the global power of its research, engineering and software capabilities to bear on E Transit Custom, combining advanced electric vehicle technology with Ford Pro's

digital ecosystem of software and services to help businesses reduce cost of ownership, work more effectively, and simplify the transition to electric vehicles. Designed by power of Ford's global research, engineering and software capabilities, E-Transit Custom will combine advanced electric vehicle technology with Ford Pro's digital software and services ecosystem, helping businesses reduce cost of ownership, operate more efficiently and facilitate their transition to electric vehicles. "Ford Pro and the E-Transit Custom are redefining what a commercial vehicle can do – powering working people and businesses into a new digital age," said Jim Farley, president and CEO, Ford Motor Company. "Our customers made Transit Custom the most popular commercial vehicle in Europe, and we've listened to those customers for well over 50 years. The new E-Transit Custom was designed and engineered to meet their needs – a Transit for the new era, but one that can still get its hands dirty when a job needs doing."

OTOKAR TO PROVIDE 90 BUSES TO CZECHIA

TURKEY'S LEADING BUS BRAND OTOKAR HAS SIGNED AN AGREEMENT WITH DOPRAVNÍ SPOLEČNOST ÚSTECKÉHO KRAJE, THE TRANSPORT COMPANY OF THE ÚSTÍ REGION OF CZECHIA, FOR THE SUPPLY OF 90 INTERCITY BUSES.

Otokar, facilitating modern public transportation in more than 50 countries, most recently received an order from Dopravní Společnost Ústeckého Kraje, the transport company of the Ústí region in Czechia for 90 Vectio U LE buses. The deal that Otokar signed amounts to approximately 14 million euros. The Vectio buses will be produced according to the public transportation requirements of the Ústí region. Otokar plans to complete the delivery of the buses within 12 months, starting in the first half of 2023. With nearly 60 years of experience in the public transportation sector, engineering capabilities, and its own designed products, Otokar continues to be a favorite of many cities in Europe, offering comfortable and safe travel for millions of passengers with more than 35 thousand buses currently used in more than 50 countries, including Turkey.

A compact, practical vehicle, the Vectio U LE is available with different seat configurations to ensure it can

meet all of customer needs. It prioritizes accessibility, with a low floor, double central doors and a manually operated ramp. The interior is elegant and spacious. The independent front wheel suspension and automatic transmission ensures flexible yet stable handling. Its tight turning circle makes the vehicle very maneuverable. Perfectly suited to urban and intercity driving, the Vectio U LE increases the versatility of the fleets.

UNITED AYGAZ BANGLADESH COMMENCES OPERATIONS

UNITED AYGAZ BANGLADESH, A JOINT VENTURE OF AYGAZ WITH UNITED ENTERPRISES & CO. LTD., COMMENCED OPERATIONS. POWERED BY THE TECHNICAL KNOW-HOW OF AYGAZ AND DIVERSIFIED BUSINESS PORTFOLIO OF THE UNITED GROUP, THE COMPANY OFFERS INNOVATIVE LPG SOLUTIONS FOR HOUSEHOLDS AND INDUSTRIAL CONSUMERS ALIKE IN THE BANGLADESHI MARKET.

Established by Aygaz in line with its international growth strategy in partnership with United Enterprises & Co. Ltd., United Aygaz Bangladesh commenced operations out of the 6,000 metric tons capacity Chattogram main plant in Anwara. Incorporated as an equally managed joint venture company to undertake LPG sourcing, bottling and distribution for the Bangladeshi market, United Aygaz will offer new and innovative LPG energy solutions to the country. Powered by the technical know-how of Aygaz and the diversified business portfolio of the United Group spanning four decades, the company is acting with the vision of generating sustainable value for the Bangladeshi people and economy.

Stating that they already started making a big difference in the market with immaculate quality, unmatched service, special logistics support, security assurance and after-sales support, Aygaz General Manager Gökhan Tezel said, "A fast-growing country, Bangladesh's need for energy is also growing in parallel. At United Aygaz, we are working

to provide the energy that people need for making the most of each and every day by offering better, safer and more practical clean energy solutions. We are committed to delivering guaranteed customer satisfaction through our products, services and countrywide authorized distributors in the household, commercial and industrial segments in the international arena, as we do in our homeland."

ARÇELİK CALLS ON THE INDUSTRY TO INNOVATE FOR SUSTAINABLE CHANGE

ARÇELİK SHOWCASED ITS STATE-OF-THE-ART PRODUCTS UNDER ITS BEKO AND GRUNDIG BRAND NAMES AT IFA. ONE OF THE INSPIRATIONAL SPEAKERS OF THE EVENT, ARÇELİK CEO HAKAN BULGURLU URGED BUSINESSES TO INNOVATE FOR SUSTAINABLE CHANGE TO PROTECT OUR PLANET FROM THE NEGATIVE IMPLICATIONS OF ECONOMIC GROWTH AND THE AGGRAVATED ENVIRONMENTAL DECLINE THAT IT CAUSES.

Arçelik exhibited its latest technologies at IFA 2022 with Beko and Grundig, two of Europe's top brands in the appliances industry. In his keynote that dwelled on the planet's getting poorer as the people get richer at IFA, Europe's largest consumer electronics trade show, Hakan Bulgurlu, the CEO of Arçelik that positions sustainability as a business model across its global organization, called for sector-wide urgent action to tackle climate change. Pointing out the challenges facing the world, Hakan Bulgurlu said, "As innovation and technology make our lives easier on the one hand, the existing economic model leads to more consumption on the other. Excessive consumption is taking a negative toll on the ecosystem. I believe that the only way to get

out of this paradox is by achieving the correct balance to be established through sustainable innovation and by providing technological solutions to the environmental issues we are fighting today."

Noting that Arçelik has been taking determined steps to achieve its ambitious climate targets, Bulgurlu underlined that the 2050 net zero target is not an abstract concept, but a matter that closely concerns the lives of every living species on the planet. Bulgurlu went on to say, "Humanity stands at a crossroads in the history of our planet that will define us as a generation of doers or naysayers. At a critical time like this, sustainability should be a mandatory business model and not merely a cost driver."

THE RHYTHM OF LIFE TO BE RESET BY THE ISTANBUL BIENNIAL

Organized by the Istanbul Foundation for Culture and Arts and sponsored by Koç Holding, the 17th Istanbul Biennial is once again making Istanbul the hub of contemporary art. Narrating stories on diverse topics from various geographies and time zones ranging from gastronomy to ecology, literature to food security, migration and being a migrant to marine life, the biennial is urging us to think and question through art.

The 17th Istanbul Biennial, organized by the Istanbul Foundation for Culture and Arts (İKSİV) and supported by Koç Holding, the Biennial Sponsor since 2007, opens to the public on Saturday, 17 September 2022 and can be visited free of charge until 20 November 2022.

Curated by Ute Meta Bauer, Amar Kanwar and David Teh, this edition brings together people and processes in a gathering of more than 50 projects, each the fruit of long-term research and collaboration. Embracing various encounters in a myriad of forms, from a musical composition for water buffalos and giant puppet shows across the city, to a dumpling food festival, research projects on the archives of feminist movements, dialogues with birds, and a poetry channel inviting 15 poets to write a new poem every month for a year, this Biennial is above all an invitation to spend time together, thinking, talking, reading, viewing and listening in public, an invitation to ask questions, and question answers.

With its focus on process and participation, the 17th Istanbul Biennial involves over 500 artists, thinkers, writers, poets, puppeteers, researchers, environmentalists, architects, radio hosts,

fishermen, buffalo herders, activists, stand-up comedians, conductors, ethnomusicologists, ornithologists and many others, who have contributed to the biennial individually or through collective work with local communities across Istanbul and other parts of Turkey. Acting as a host across the city, the 17th Istanbul Biennial spans 12 exhibition venues that are diverse in nature in the Zeytinburnu, Kadıköy, Fatih and Beyoğlu districts, as well as over 50 bookstores, second-hand booksellers, hospitals, cafés, metro stops, disseminating the ideas around which its projects are shaped.

Koç Holding extends its sponsorship of the İstanbul Biennial through 2036

Sponsoring the İstanbul Biennial since 2007, Koç Holding extended its contribution to the biennial for another decade that would originally last through 2026 in line with its goal of making culture and arts accessible by all segments of the society, especially by the youth. Announcing the good news during the press conference held for the İstanbul Biennial, Koç Holding Chair of the Board Ömer M. Koç said: "Once again, this year, the Istanbul Biennial is inviting us

to question our place in the world. For the first time in history, humans face the inevitable consequences of a legacy of mindless modernity with such clarity. We all face a flurry of problems that await swift solutions. The 17th Istanbul Biennial tackles a great number of these complex questions with honesty and lucidity. It opens a field for free expression as it provides solutions rooted in the shared knowledge of humanity. To make our planet more livable and sustainable, this biennial has extracted great energy from the meticulousness and solidarity of its participants. I hope you will share my excitement about the energy this biennial brings to the art world and our city Istanbul. I am assured that thanks to the transformative power of the arts, this biennial will inspire us to do better and to locate in ourselves the power to change the world. I strongly believe that the path to a civilized, modern and enlightened Turkey passes through education and art. I also want to share with you another piece of uplifting news. Our sponsorship of the Istanbul Biennial has already spanned the years between 2007 and 2026. And now, we have decided to extend our sponsorship of the Istanbul Biennial until the year 2036."

“WE’RE WORKING TO DESIGN TOMORROW’S TECHNOLOGIES TODAY”

Token Financial Technologies continues its efforts in line with its philosophy of providing businesses with the most affordably-priced, useful, reliable, and appropriate solutions capable of addressing consumers’ evolving needs while also complying with changes in the regulatory framework and remaining faithful to the Koç Group principles. Noting that Token Financial Technologies has both the intellectual capital and the software know-how to create value-adding products and services, the company’s General Manager Erkan Duysal says “Our aim is to expand products and services which we’ve developed in our home market so as to encompass a broad range of payments ecosystem areas and to take them into other countries’ markets as well.”

Although Token Financial Technologies has had a presence in the sector for only a very short time, the company has already succeeded in gaining recognition as one of Turkey’s 50 most innovative firms while continuing to securely manage the conduct of close to 6 million financial transactions every day. Bizden Haberler sat down with Token Financial Technologies General Manager Erkan Duysal and had a very enjoyable discussion about what the company is doing and the technologies it’s developing in order to be ready for the world of the future.

Token got its start as an intrapreneurship project at Arçelik sometime before 2018 and commenced operations as a separate Koç Holding affiliate in 2020. What was the chief reason for deciding to do that?

Token Financial Technologies conducted its cash register and POS operations as a separate team within Arçelik until 2018. We became an independent Koç Holding subsidiary so as to provide more value-adding services in order to reap the benefits of fintech market developments. From the very outset, our business model has been quite different from those of other Koç Holding companies. What sets it apart are our goals and the point we wanted to reach in setting up a service-

oriented company capable of moving forward independently of products and individuals based on a sustainable income-generation model. Our chief reasons for deciding to become a separate company were to manage our operations more dynamically and to enable Koç Holding to more effectively be involved in the constantly and rapidly-growing fintech and payment systems sector. In this, our goals were to be a one-stop platform capable of addressing the end-to-end needs of many different companies, beginning of course with the Koç Group members, and to gain a presence in the global arena through our end-to-end payment solutions.

As a company in a sector characterized by quite fast-paced

evolution, what competencies do you see as leveraging your ability to ensure the sustainability of your success for yet many more years to come?

In a period of constant change such as this, the only way to keep pace with the times is to be fast, agile, and nimble. We strive to make this philosophy intrinsic to all our business management processes. Our engineering team is very strong indeed. Through our İTÜ and ODTÜ Teknokent offices, effective R&D strengths, and software-development teams that take an innovation-based approach to the conduct of their activities, we’re working to design tomorrow’s technologies today. As a rapidly-growing company, being innovative and heavily-invested in R&D

ENGLISH SUMMARIES

are among our highest priorities. Our R&D investments continue to grow year after year. Among all the members of the Koç Group, we rank 6th highest as measured by total R&D investment (TL 46 million in 2020) and the highest as measured by R&D expenditures per payroll employee. Moreover we're doing all this with a very compact and highly effective team. Our terminal-management infrastructure allows us not only to develop all of the hardware and software systems needed by any sort of mobile device locally or globally but also to remotely update them whenever necessary.

What kinds of near-term changes do you foresee in payment systems and in both bricks-and-mortar and online commerce? What's Token doing on the products and services front in order to be prepared for the world of the future?

We're in the midst of a landscape characterized by reduced use of cash, by mobile phones acquiring new, communication-transcending functions such as "wallets" and payment-acceptances, by the ability to avail oneself of banking products and services online and mobilely wherever and whenever you like. Nowadays our telephones can be used both to make payments and to receive them. What consumers want is a way to do such things quickly, conveniently, and effortlessly. This means that today's payment platforms need to support contact, contactless, and QR-based payments while also making absolutely certain that all transactions are finalized not just quickly but also securely. Here at Token, we're currently migrating our payment-recording device, POS, and unattended payment platforms to the Android operating system. Places of business are looking for solutions that minimize commission charges, combine different functions such as sales-automation and order-acceptance in a

single system, facilitate the transition to e-archive/e-invoice bookkeeping, and integrate everything with e-commerce marketplaces. Here at Token, we've developed products and services that conform to Turkey's GMÖEBYS secure mobile payment and electronic document management system. We also have a system for working with several banks that gives users the freedom to choose among them. Here at Token, we also incorporate the systems we deploy to combat fraud into all our solutions.

How many countries are you already conducting operations in and what are your plans for expansion in those markets? What markets do you plan to establish a presence in in the near future?

At the beginning of 2021, Token Financial Technologies set up a company—Token Payment Services Srl—to provide payment and e-money solutions in Romania under the "Odero" brand. Once that company's operations have been approved by Romanian monetary authorities, our ultimate goal will be to provide e-commerce solutions throughout the EU. Initially we plan to work with local Romanian integrators and banks in order to expand our POS and OPT (outdoor payment terminal) solutions. Our next objective will be to take the products and services we've developed for the Romanian market into Poland, Hungary, and some Balkan countries. In another line of development, we opened an office in Azerbaijan in April of this year, thereby also acquiring a foothold in Central Asia for ourselves. We intend to pursue growth in e-commerce and POS systems with the support of local and strategic partners in what is an amicable sister country, many of whose own financial services regulatory systems are being newly created. We're also planning to use our Azerbaijan product and service operations as a stepping-stone to nearby countries such

as Uzbekistan and Kazakhstan, whose own markets are at a similar stage of development.

What does Token see as being its goals in the future?

The offline and online technologies which Token is developing here in Turkey are not only capable of being deployed in other countries but also effectively position the company as a potential unicorn. We have both the intellectual capital and the software know-how to create value-adding products and services. The fintech sector today is the scene of tremendously fast-paced change. So we formulate business models that can easily accommodate change by developing solutions that are compliant with regulatory frameworks but are independent of specific products. We're in a business in which information security and process management are issues of the utmost importance. One of our goals is to create infrastructure that allows small and medium-sized businesses to compete with chain stores by seamlessly combining Token-provided secure payment technology and Token-provided sales-automation, stock-control, and e-archive/e-invoice functions. As for the highly innovative technological solutions that we've come up with for the unattended payment systems of filling stations, we're prioritizing transferring them to similar settings such as electric vehicle charging stations, ticket dispensers, parking-facility payments, and vending machines. We've developed a QR-based payment platform that is compatible with our TokenFlex mobile app. We want to further enrich this with the prepaid card, fleet card, and similar solutions that businesses provide to their employees as fringe benefits. Our aim is to expand the products and services which we've developed in our own country into other parts of the payments ecosystem and in other national markets.

KOÇ UNIVERSITY LAUNCHES NEW PHASE IN THE FIGHT AGAINST COVID-19

Undersigning a breakthrough achievement, Prof. Dr. Tuğba Bağcı Önder from Koç University School of Medicine, Dr. Alişan Kayabölen, a postdoctoral researcher from Koç University Research Center for Translational Medicine, and teammates developed a new molecule for fighting SARS-CoV2 that caused the Covid-19 pandemic. We talked to Tuğba Bağcı Önder about the details of this study.

2.5 years into the pandemic, we are now stronger... As scientists keep providing us with new weapons for fighting the disease with their invaluable work and efforts, Koç University researchers took a giant step in the same vein. Prof. Dr. Tuğba Bağcı Önder from Koç University School of Medicine, Dr. Alişan Kayabölen, a postdoctoral researcher from Koç University Research Center for Translational Medicine, and teammates developed a new molecule for fighting SARS-CoV2 that caused the Covid-19 pandemic, which is a major breakthrough. Several weeks ago, the results of the research were published in *Advanced Science*, a highly-regarded and influential scientific publication. We listened to the details from Prof. Dr. Tuğba Bağcı Önder.

Could you tell us how the molecule you developed against Covid-19 works?

As many of you already know, SARS-CoV-2 (severe acute respiratory syndrome coronavirus 2) that causes Covid-19 uses a receptor to enter cells. Spike proteins on this virus bind to the ACE2 receptor on host cells and enter the cells. At present, the mechanism and the receptors many viruses use for cell entry are known. The molecule we have developed is kind of a fake receptor, a decoy. In other words, it is a protein-based receptor like the ACE2

receptor, but it covers and blocks the virus before it enters the cell and thus prevents viral entry. Upon encountering our molecule independent from the cell, the virus will bind to it. In that case, it will not be able to infect host cells. Hence, it is a molecule that reduces infectious capacity. The novelty in our work is that we created our molecule with a specific design based on ACE2 molecule. What did we achieve with that? ACE2-based molecules, which normally exist individually, interlock with our design and provide much stronger binding to the virus. We can say that it therefore very quickly binds to the virus upon encountering and inhibits its infectious capacity.

What are the notable findings of your research results?

There are a lot of things to say, but there are two notable and vitally important aspects. First, this other similar molecules we developed is 100-fold more efficient compared to other similar molecules used in receptor-based works. In our experiments, we work with the so-called pseudoviral systems in the laboratory. We have demonstrated that it is 100-fold more efficient also in pseudoviral systems. In vivo studies carried out at BSL-3 laboratories of KUISCID (Koç University İşbank Center for Infectious Diseases) at our hospital with Prof. Dr. Füsun Can and her team also showed that our

ENGLISH SUMMARIES

administered to stop the course of the disease are critical. They will need to be addressed in clinical studies. In any case, the virus has a load and thus, symptoms are linked to the virus load. When exposed to high virus load, the disease reaches severe levels. Other factors of the body, the strength of the immune system and the like are certainly very important, but the virus load is also important. Therefore, even if the patient gets the drug at advanced stages, it could slow

molecule has high efficiency against the virus. This is an outstanding potency. Honestly, we did not expect such a good result. The article was upgraded to the next level by the fact that we have demonstrated that this specific structure is really very efficient. The second important point is the fact that this molecule is effective against all variants we have tested, including the omicron. At the time of completion of our study, there was omicron; the other variants were yet to emerge. However, we hypothesize that this molecular structure will be effective also against other variants because the virus performance uses the receptor for cell entry. Irrespective of the mutations, the virus strengthens its capacity to bind to the receptor and infects the cells and it is this property of the virus that our molecule uses. The more it wants to enter that cell, the more our molecule will want to bind to the virus and will do so. We have demonstrated this in six or seven variants including the omicron.

In what forms this molecule will need to be administered in vivo for it to prevent Covid-19? Vaccine or drug?

We should not think of this molecule as a vaccine because it is not capable of creating an immune response. We designed it as a drug. Many antiviral drugs used in our day inhibit virus replication after it enters the cell. The drug we developed is one exclusively designed against the virus and prevents the virus from entering the body. We think that this drug could be highly effective if administered right upon diagnosis. I mean not like a vaccine, but we predict that when administered as a drug, it could prove to be highly successful in preventing the virus from infecting the nearby cells and from spreading fully.

At what degree would this potential drug be useful when used after symptoms arise or in case of severe symptoms?

The degree of effectiveness of a drug to be developed using our molecule and at what stages it will need to be

down the virus replication cycle. On another note, we do not have an idea how beneficial it might be against long-Covid. However, this drug could be an alternative drug treatment for patients with severe symptoms and for those needing hospitalization for respiratory support.

Does this technology only inhibit Covid-19? Can it be administered against other viral diseases?

In fact, this molecule is exclusive to Covid. However, its theory can be applied to many viral infections since, as I said before, the cell entry mechanisms and receptors of most viruses are known to us. The receptor a newly emerging virus uses for entering the cell is the first piece of information that scientists look into. It is possible to develop a receptor-based molecule that will coat and capture the virus for viral infections with known receptors. Therefore, in theory, the idea can be applied for numerous viral infections. But in practice, what we have produced right now is specific to Covid.

A WORLD OF 8 BILLION PEOPLE

Our world is on the threshold of having a human population of eight billion. With strong international collaboration, good education, and rational health and employment policies, crossing that threshold could generate brand-new opportunities for our future. World Population Prospects 2022, a report prepared by the United Nations Department of Economic and Social Affairs, provides important clues not just about the present but also about the future. In this issue of Bizden Haberler we're presenting some of this report's highlights.

According to World Population Prospects 2022, a report prepared by the United Nations Department of Economic and Social Affairs, global population is projected to reach 8 billion people as of 15 November 2022. In a statement released on the occasion of World Population Day, the United Nations Population Fund said "The story behind 8 billion and how we've got here is a story of triumph. Poverty has declined. The advancements in health have extended lifespans and have reduced maternal mortality and child mortality. The technological innovations have eased our lives and connected us more than ever. On the other hand, the same concerns and challenges raised 11 years ago when the world reached a population of 7 billion remain or have worsened, such as climate change, violence, and discrimination. The climate crisis and the disproportionate use of natural resources are worsening existing inequalities and vulnerabilities. Armed conflicts and migration feed violence and discrimination. More than 100 million people worldwide are forcibly displaced. Not all societies can benefit equally from the developments in health. Women are still dying in pregnancy and childbirth. Millions do not have access to healthcare, social protection and quality education and continue to live in poverty and suffer from hunger. Women around the world are still denied the fundamental right to make decisions over their bodies and futures and we are seeing a worrying roll-back of progress on women's rights in many countries."

All of this however is correctable says UNFPA, but only if everyone works together to address poverty, discrimination, violence and exclusion and other barriers that are denying millions of people around the world their rights and choices. One aim of the UN in publishing World Population Prospects 2022 is to contribute to the creation of an international map for a better future by revealing the current picture. What follows are some of the key messages of the report.

The world's population continues to grow, but the pace of growth is slowing down

The latest projections by the United Nations suggest that the global population could grow to around 8.5 billion in 2030, 9.7 billion in 2050 and 10.4 billion in 2100. Population growth is caused in part by declining levels of mortality, as reflected in increased levels of life expectancy at birth. Globally, life

expectancy reached 72.8 years in 2019, an increase of almost 9 years since 1990. Further reductions in mortality are projected to result in an average longevity of around 77.2 years globally in 2050. In 2021, the average fertility of the world's population stood at 2.3 births per woman over a lifetime, having fallen from about 5 births per woman in 1950. Global fertility is projected to decline further to 2.1 births per woman by 2050. In 2020, the global population growth rate fell under 1% per year for the first time since 1950. The world's population is projected to reach a peak of around 10.4 billion people during the 2080s and to remain at that level until 2100.

Rates of population growth vary significantly across countries and regions

In 2022, the two most populous regions were both in Asia: Eastern and South-Eastern Asia with 2.3 billion people (29% of the global population), and Central and

ENGLISH SUMMARIES

Southern Asia with 2.1 billion (26%). China and India, with more than 1.4 billion each, accounted for most of the population in these two regions. More than half of the projected increase in global population up to 2050 will be concentrated in just eight countries: the Democratic Republic of the Congo, Egypt, Ethiopia, India, Nigeria, Pakistan, the Philippines, and the United Republic of Tanzania. Disparate growth rates among the world's largest countries will re-order their ranking by size. India is projected to surpass China as the world's most populous country during 2023. Countries of sub-Saharan Africa are expected to continue growing through 2100 and to contribute more than half of the global population increase anticipated through 2050. Whereas the populations of Australia and New Zealand, Northern Africa and Western Asia, and Oceania (excluding Australia and New Zealand) are expected to experience slower, but still positive, growth through the end of the century, the populations of Eastern and South-Eastern Asia, Central and Southern Asia, Latin America and the Caribbean, and Europe and Northern America are projected to reach their peak size and to begin to decline before 2100. Levels and patterns of fertility and mortality vary widely around the world. The gap in life expectancy at birth between certain groups of countries remains wide. In 2021, life expectancy in the least developed countries lagged 7.0 years behind the global average, due largely to persistently high levels of child and maternal mortality and, in some countries, to violence and conflict or to the continuing impact of the human immunodeficiency virus (HIV) epidemic. In 2021, fertility levels high enough to sustain positive population growth were found in sub-Saharan Africa (4.6 births per woman), Oceania excluding Australia and New Zealand (3.1), Northern Africa and Western Asia (2.8), and Central and Southern Asia (2.3).

The population of older persons is increasing

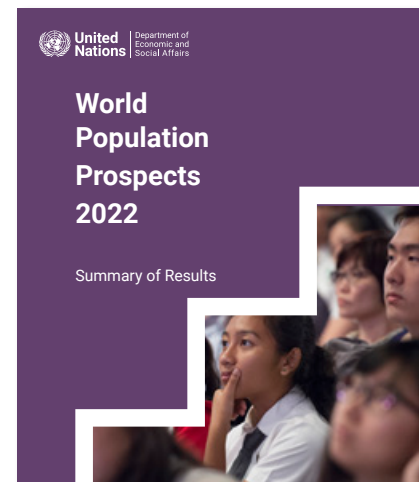
The share of the global population aged 65 years or above is projected to rise from 10% in 2022 to 16% in 2050. By 2050, the number of persons aged 65 years or over worldwide is projected to be more than twice the number of children under age 5 and about the same as the number of children under age 12. Whereas population growth at older ages is driven by lower mortality and increased survival, an upward shift in the population age distribution is caused by a sustained drop in the fertility level. Because of the female advantage in life expectancy, women outnumber men at older ages in almost all populations. Globally, women comprised 55.7% of persons aged 65 or older in 2022, and their share is projected to decline slightly to 54.5% by 2050.

More and more countries have begun to experience population decline

The populations of 61 countries or areas are projected to decrease by 1% or more between 2022 and 2050, owing to sustained low levels of fertility and, in some cases, elevated rates of emigration. Total fertility has fallen markedly in recent decades for many countries. Today, two-thirds of the global population lives in a country or area where fertility is below 2.1 births per woman, roughly the level required for zero growth in the long run for a population with low mortality. Among countries with at least half a million people, the largest relative reductions in population size until 2050, with losses of 20% or more, are expected to occur in Bulgaria, Latvia, Lithuania, Serbia and Ukraine.

International migration is having important impacts on population trends for some countries

In some parts of the world, international migration has become a major component of population change. For high-income countries between

2000 and 2020, the contribution of international migration to population growth (net inflow of 80.5 million) exceeded the balance of births over deaths (66.2 million). Over the next few decades, migration will be the sole driver of population growth in high-income countries. By contrast, for the foreseeable future, population increase in low-income and lower-middle-income countries will continue to be driven by an excess of births over deaths. Between 2010 and 2021, 40 countries or areas experienced a net inflow of more than 200,000 migrants each; in each of 17 of them, the net inflow over this period exceeded 1 million people. For several of the top receiving countries, including Jordan, Lebanon and Turkey, high levels of immigration in this period were driven mostly by refugee movements, in particular from Syrian Arab Republic. For 10 countries, the estimated net outflow of migrants exceeded 1 million over the period from 2010 through 2021. In many of these countries, the outflows were due to temporary labor movements, such as for Pakistan (net flow of -16.5 million), India (-3.5 million), Bangladesh (-2.9 million), Nepal (-1.6 million) and Sri Lanka (-1.0 million). In other countries, including Syrian Arab Republic (-4.6 million), Venezuela (-4.8 million), and Myanmar (-1.0 million), insecurity and conflict drove the outflow of migrants over this period.